SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *office@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
KARIN ÖSTENSSON, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: *karin.ostensson@svf.se*

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: *anders.lefrell@svf.se*

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: *christina.arosenius@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: *amelie.lothigius@svf.se*

Ekonomiassistent
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *birgitta.larsson@svf.se*

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: *marianne.lundquist@svf.se*

Chefsekreterare
AGNETA SVENSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *agneta.svensson@svf.se*

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Vad är en veterinär?

Så här på nyåret är det naturligt att blicka både bakåt och framåt – och i år går mina tankar långt i båda riktningarna.

Djurläkekonsten var en egen vetenskap långt före Kristi födelse men det var först när de stora farsoterna utbröt bland husdjuren som djurläkarna fick en viktig samhällsroll. Först som djurbotare och smittbekämpare för att rädda livet på djuren och därmed försörjningen av animala livsmedel – och senare för att skydda människor mot t ex zoonoser och nedsmittade livsmedel. Varför gav man veterinärerna ansvaret för dessa folkhälsouppgifter? Jo, för att de genom sin medicinska utbildning som djurläkare hade adekvat kompetens och behärskade både klinisk patologi och sjukdomsdiagnostik. Numera inkluderar WHO såväl fysiskt som mentalt och socialt mänskligt välbefinnande i begreppet ”veterinary public health” och veterinärerna har genom vården av de ”sociala” djuren fått ytterligare en folkhälsofunktion.

Historien upprepar sig. Betydelsen av veterinär kompetens för samhällets säkerhet och djurs och människors välbefinnande har i vårt skyddade hörn av världen inte på länge varit så tydlig som nu. Hur slår vi då vakt om den veterinära kompetensen inför framtiden utan att förhastat låta oss svepas med i den allmänna förändringsivern? Vad är det som gör en veterinär till en veterinär? Det är förstås fortfarande den medicinska kompetensen. Inom djursjukvården är det uppenbart men det gäller även andra områden.

Den amerikanska senaten identifierade veterinärerna som nyckelgruppen för folkhälsosäkerheten då beredskapen skulle stärkas och beslutade 2007 om ett särskilt anslag till utbildning av veterinärer inom public health. Motiveringen för den unika statliga utbildningssatsningen var just veterinärernas centrala betydelse för tidig upptäckt och åtgärd av hotande infektionssjukdomar, bioterrorism och livsmedelsrisker.

På EU-nivå finns en liknande medvetenhet om betydelsen av veterinär kompetens i vissa samhällsskyddande funktioner. Det är därför förvånande och oroande att, samtidigt, några enskilda länder strävar efter att ersätta veterinärer med andra yrkesgrupper på motsvarande funktioner, ibland i direkt strid med EUs regler. Då ska vi säga ifrån, om vi själva tror att vår kompetens är viktig, vill säga. Jag tror det. Veterinärkåren har sin särskilda kompetens liksom andra grupper har sin. Det betyder inte att vi ska luta oss tillbaka och vara oss själva nog. Tvärtom! Samverkan och respekt för andras kunnande är nyckeln till utveckling och måluppfyllelse. Vi måste också vässa oss lite extra för att visa vad vi kan.

Men låt oss slå vakt om vår djurläkarkompetens för det är den som är grunden för veterinärt arbete oavsett om det är inom t ex djursjukvård, forskning, administration eller folkhälsoarbete. Vi ska möta nya behov och krav med specialiserade kunskaper – en kompetensutveckling som vi själva och arbetsgivarna måste ta ansvar för. Grundutbildning kan med dagens stora kunskapsmassa bara ge just en grund – för det fortsatta livslånga lärandet.

God fortsättning på det nya året!

KARIN ÖSTENSSON
ordförande, SVF

innehåll

ledare av K Östensson

Vad är en veterinär? 3

reportage av S Fredriksson

Det var andra tider när Dagmar blev veterinär 6

vetenskap – granskade artiklar

Klöv- och benskador hos smågrisar i olika typer av grisningsboxar av N Holmgren, B Mattsson och N Lundeheim 11

vetenskap

Läkemedelsbiverkningar rapporterade 2005 och 2006

Biverkningar hos katt och reaktioner hos människa på veterinärmedicinska preparat av H Tjälve 19

månadens epiztel 27

vilken är din diagnos?

– EKG 29
– Svar 53

allmänt

Lantbruksapotek – en ny satsning från Apoteket AB av C Arosenius 31

FVE-möte med tvärvetenskapliga ambitioner av J Beck-Friis och M Widell 35

Alternativ till smågriskastration snart här av J Beck-Friis 39

Kartläggning av reproduktionsproblem hos laboratoriemöss av E Weber, A Olsson och B Algers 42

Domarkonferens med positiva förtecken av J Beck-Friis 45

disputationer

Mindre oro vid stegvis ko–kalvseparation 49

ansvarsärende

Prioriterade hingstkastration före fölning av J Beck-Friis 50

noterat

- LRF ville tysta länsveterinär 28
- Förbjudet att handla med hund- och kattpäls 29
- Europeiska riktlinjer för FeLV-bekämpning 34
- Svenska kor inga klimatbovar 34
- 2,5 miljoner till forskning om fågelinfluensa 44
- Saco-ordföranden stöttar akademiker som utsätts för hot 44
- Lamningsöron – ny sjukdom hos engelska fårfarmare 48
- Ny betygsskala på SLU från hösten 2008 48

bokanmälan 54

in memoriam 56

kanslinytt 58

förhandlingsnytt 59

kongresser & kurser 60

kåseri

Hedervärd hustruinsats av O Wallin 65

Vetpoint

Din leverantör av ultraljud

Kontakta oss 0416-246 60

www.vetpoint.se

Det var andra tider när Dagmar blev veterinär

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Hon vet inte vad ordet utbränd betyder. Inte heller hur det är att alltid vara nåbar via mobiltelefon. Femhundra kronor i månaden och hjälp med att stoppa raggsockorna betraktades som lyx. Dagmar Morein, 100 år, har en helt annan bild av veterinäryrket än de unga kvinnor som söker sig till yrket idag.

Veterinärtidningen träffar Dagmar hemma hos brorsonens familj i Uppsala. Bekvämt för reportern naturligtvis eftersom Dagmar bor i Vimmerby.

– Jag tyckte det var så förskräckligt att du skulle resa så långt för att träffa en gammal tant, säger hon och ler.

Dagmar gillar att resa, men numera blir det inte så långt. Hon är ”lite skruttig i benen” och är inte så rörlig längre. Att prata krämpor är dock inte hennes melodi.

– Förr reste jag jämt. Först var det ju i jobbet, jag vikarierade över hela Sverige, sedan efter pensioneringen har jag rest mycket utomlands. Schweiz är favoritmålet. Jag konverterade och blev katolik 1980 efter att regelbundet tillbringat tid i kloster hos Birgittasystrarna, berättar Dagmar.

Vimmerby är hennes hemort sedan 41 år tillbaka. Hon bor numera i en servicelägenhet. Innan Dagmar flyttade dit, för ett par månader sedan, bodde hon tre trappor upp i ett flerfamiljshus utan hiss.

– Men jag sköter mig själv nu också. Hittills har jag inte ätit i restaurangen i huset, men jag får väl prova framöver.

Att Dagmar är en bestämd kvinna som alltid klarat sig själv lyser igenom ganska snabbt.

Hennes start i yrket kunde ha varit enklare.

– Precis efter examen blev jag hemlös. Min mor dog och jag hade ingenstans att bo. Så jag sökte vikariat som distriktsveterinär eftersom man alltid fick bo hos den man vikarierade för, berättar Dagmar som tillbringat en och annan timme på tåg. Mer om det senare.

NÄR DAGMAR SÖKTE till ”Stutis” visste hon inte att det var högst ovanligt med kvinnor i veterinäryrket. Dagmar, som var latinstudent och bodde på Östermalm i Stockholm, hade kommit i kontakt med lantbruket på somrarna. Hon trivdes i ladugården och hjälpte gärna till med skötseln av korna. Kanske skulle hon bli agronom? Eller veterinär? Hon började med att bli ladugårdselev och medlem av Blå (Röda) Stjärnan.

Efter att läst in kemi blev det Kungliga Veterinärhögskolan (hon hade lilla a i alla ämnen) och när hon tillsammans med Margareta Nordlander fick sin legitimation 1933 tillhörde hon en exklusiv skara av inalles tre kvinnliga veterinärer i landet. Den allra första, Waldy Bergegren, tog examen redan 1921.

HUR VAR DET att vara kvinnlig elev på ”Stutis”?

– Det var vissa praktiska problem. Det fanns till exempel inget omklädningsrum för kvinnor och behövde jag gå på toaletten fick jag göra mig ett ärende på sta'n och smita in på något café.

– Vi blev mycket hövligt bemötta, men synen på vad en kvinna skulle göra var lite annorlunda mot idag. Jag minns när vi skulle ta spermaprover på tjurarna, då sade professorn att ”kandidat Morein behöver inte vara med om hon tycker det är genant”…!

Ett annat exempel på särbehandling är när hon åkte med en lärare på förrättning till Råcksta Gård utanför Stockholm. Efter avslutat arbete ville värdfolket bjuda på kaffe och konjak. Men se då blev det stopp, ”Kandidat Morein är en liten flicka, hon får inte dricka konjak”.

– Det var mycket kandidat hit och kandidat dit, jag minns hur lycklig jag var första gången jag som färdig veterinär blev tilltalad med du.

DET ALLRA FÖRSTA vikariatet som distriktsveterinär fick Dagmar i Haparanda. Hon trivdes bra norröver men det var dåliga tider på 1930-talet.

– Det var långa resor och det var inte alltid jag hann fram i tid. Det var inte lätt att ta betalt när kon redan dött och frun på gården stod där med sin magra portmonnä.

Att få jobb var däremot inte svårt. Många män låg inkallade och hon for som en skottspole mellan olika orter i landet. Ofta blev vikariaten återkommande.

– En del veterinärer var ju dessutom älgjägare och ville vara lediga på hösten, kommenterar hon.

A

–4 JUN 1933

Nr 2 och 3.

När Dagmar (som heter Rut Dagmar Katarina) fick sin legitimation uppmärksammades det i riksmedia. Den här notisen är hämtad ur Dagens Nyheter den 4 juni 1933.

Jag söker veterinäääären.

Dagmar berättar att många blev förvånade när de insåg att de pratade med en kvinnlig veterinär.

Och som nämndes tidigare i artikeln, Dagmar har tillbringat många, många timmar på tåg.

– Speciellt en gång minns jag väl. Jag hade åkt hela vägen från Burträsk till Stockholm. När jag kom till Centralen blev jag mött i spärren och beordrad att åka tillbaka. Man opponerade sig inte utan det var bara att kliva på tåget igen. Jag fick sitta på en nedfällbar sits i korridoren hela vägen. Men det var en trevlig stämning, alla försökte hålla humöret uppe. Någon snäll militär lade sin rock över mig när jag somnade på min stol.

Det är när Dagmar berättar det här som jag frågar om hon känt sig utbränd någon gång. Dum fråga, hon vet inte vad ordet betyder.

– Det var en annan sorts arbetsbelastning då. Visst var det tungt många gånger. Vi hade inte så många hjälpmedel. Min utrustning bestod i stort sett av munstege och kasttyg. Att skala (raspa) hästar utan lugnande i minus 30 graders kyla var inget lättsamt jobb och kalvningar kunde ta på krafterna. Men jag blev väldigt väl omhändertagen på gårdarna.

– Hammerdal tillhör mina favoritställen och där var jag ofta vikarie. Jag minns så väl en väldigt svår kalvning. När allt var klart hade frun i huset tappat upp ett varmt bad åt mig och dukat fram fläskkorv till middag.

Var det någon som hade synpunkter på att det kom en kvinna istället för den ordinarie manliga veterinären?

– I Jämtland hade de många fina hästar, kallblodstravare, som var värdefulla. Jag förlorade en häst vid fölning. Det var ett helt hopplöst fall och hästen hade aldrig gått att rädda. Men ägaren kläckte ur sig att ”hade bara Gustav varit hemma…osv”. Det kändes inte bra och jag var väldigt ledsen långt efteråt. Annars var det mest att folk blev förvånade när de ringde och sökte veterinären och jag svarade. ”Jag söker veterinäääären” sade en man med eftertryck. ”Du pratar med veterinären”, ”Jasså, jag tycker allt att du låter som ett fruntimmer, jag”.

– På vissa ställen hade vi inte telefon, då hängde man ut en trasa utanför telegrafstationen vilket betydde att någon sökt veterinären. Det var lite mer primitivt på den tiden, berättar Dagmar.

Dagmar har väckt en del uppståndelse. Våren 1935, när hon arbetade i Hammerdal, kom det en journalist från Dagens Nyheter på besök för att skriva ett reportage om Dagmars arbete som distriktsveterinär.

– Reportern missuppfattade nog lite grand för när tidningen kom ut stod det så här; ”Kastrerar hästar gör jag varje dag, sa den käcka lilla veterinären och hoppade in i bilen”, skrattar Dagmar. Visst var det många kastrationer på våren, men varje dag, nej så var det inte.

Kastrerar hästar gör jag varje dag…

FOTOT ÄR PRIVAT OCH PUBLICERAS MED TILLSTÅND AV UTGIVAREN AV WWW.BRUKSWEBBEN.SE

> Kandidat Morein är en liten flicka, hon får inte dricka konjak.

Viss uppmärksamhet kring hennes person blev det också den gången hon som helt färsk veterinär jobbade i Sveg. Den här gången inbokad på hotellet där.

– Vi hade inte särskilt mycket praktik under studietiden. I Sveg skulle jag vaccinera grisar mot rödsjuka. Jag hade ingen vana alls och ramlade hit och dit i stian. Jag luktade naturligtvis förfärligt! När jag kom till hotellet blev jag knappt insläppt.

DAGMAR HAR ARBETAT från Norrbotten till Skåne. Under alla dessa strapatsrika arbetsresor har hon inte råkat ut för någon allvarlig olycka.

– Jag blev varnad en gång när jag skulle jobba i Skåne på hösten. ”Kör försiktigt, det är halt” sa de. Jag förstod ingenting, det var ju barmark. Men det visade sig vara en befogad varning. När betorna tas upp är vägarna slippriga av lera.

– Jag har upplevt så fantastiskt mycket på alla arbetsplatser och jag kan fortfarande minnas vissa speciella tillfällen som gjort extra starkt intryck.

Dagmar berättar om en ko i Svenstavik.

– Hon hade livmoderomvridning men jag lyckades reda ut situationen. Det var en fantastisk morgon och jag upplevde ett rus av lycka efteråt när jag satt på gården och tittade ut över sjön nedanför. Det var så fantastiskt vackert.

– Jag trivdes väldigt bra norröver, men bäst betalt hade jag i Norrtälje. Veterinär Andersson betalade 500 i månaden och fritt husrum vilket var väldigt bra på trettiotalet. Ett roligt minne från Roslagen var när Calle Schewen i egen hög person kom och ville ha ett recept.

KANSKE ÄR DET inte bara svårt utan helt omöjligt för dagens ungdomar att sätta sig in i hur det var att jobba som veterinär för 70 år sedan. Framför allt gäller det behandlingen av smådjur.

När vi pratar om Roslagen flikar Dagmar in att hon sett programmet Veterinärerna och ett inslag om Veterinärbåten på TV.

– De sövde en katt för att kastrera, så gick det inte till förr. Vi kastrerade hankatter som ”extraknäck” på Stutis. Vaktmästaren höll i och jag klippte. Det gick lätt och snabbt, bort med kulorna och i med en jodtuss. Vi tog 25 kronor som vi delade på. Jag kommer ihåg att jag fick ihop till en ny blus, berättar Dagmar.

EFTER ALLA ÅR av resande blev Dagmar bofast smålänning. Hon arbetade först som besiktningsveterinär i Ljungby och sedan i Tranås. 1966 fick hon tjänsten som överveterinär vid kontrollslakteriet i Vimmerby och där har hon sedan blivit bofast. När hon inte reser för att någon reporter ska slippa den förskräckligt långa resan till Vimmerby. ■

Fotnot
Dagmar Morein är född den 12 januari 1907, vilket betyder att hon hunnit bli 101 år när den här tidningen kommer ut.

Fler hundraåringar!

Det är inte bara Dagmar Morein inom veterinärkåren som upplevt ett helt sekel. Även Tore Andrén, Strängnäs, fyllde under 2007 100 år. Tore Johannes Andrén föddes den 30 november 1907 i Skövde. Han tog studenten 1927 och blev veterinär tio år senare. Tore har arbetat som besiktningsveterinär, stadsveterinär och överveterinär. Merparten av sitt yrkesverksamma liv har han arbetat i Södermanland. Han gick i pension 1972 men har arbetat i sin egen smådjurspraktik tills han fyllde 90!

Ett utförligt och läsvärt reportage om Tore Andrén finns att läsa i Svensk Veterinärtidning nr 16/2003. Hela artikeln ”Veterinärveteran utan arbetstider” finns på förbundets hemsida www.svf.se. För att kunna läsa tidningen i PDF-format krävs att du har möjlighet att logga in på medlemssidorna.

FOTO: KARIN NORDIN

Tore Andrén. Bilden är tagen i samband med reportaget i SVT 2003.

NILS HOLMGREN, djurhälsoveterinär, docent,
BARBRO MATTSSON, husdjursagronom och
NILS LUNDEHEIM, husdjursagronom, docent.*

Klöv- och benskador hos smågrisar i olika typer av grisningsboxar

Nya djurskyddsföreskrifter har medfört att miljön i grisningsboxar ändrats. I denna fältstudie redovisas hur den förändrade miljön påverkar smågrisars klöv- och benhälsa.

granskad artikel

FIGUR 1. *Smågriskull i box enligt nu gällande djurskyddsföreskrifter. Jämfört med tidigare kan 1 m² av den fasta golvytan ersättas med ett dränerande golv.*

INLEDNING

Författningar

En god djuromsorg utgör grunden för en god djurhälsa och därmed också en lönsam produktion. I djurskyddsföreskrifterna som gällde från och med 2003 (SJVFS 2003:6 Saknr L 100) föreskrevs att den fasta ytan i en grisningsbox skulle vara minst 4 m². Suggan skulle dessutom ha en disponibel cirkelformad yta med diametern två meter, inom vilken hon kunde röra sig fritt. Det innebar i praktiken att djupet på det dränerande golvet utgjorde ca en meter för att totala boxytan skulle utgöra 6 m². Den begränsade spaltytan medförde att suggorna hade svårt att själva sköta sin boxhygien. Djurskyddsföreskriften omprövades och nya ändringsföreskrifter (Dfs 2006:4 Saknr L100:4) trädde i kraft den 15 oktober 2006. Inför översynen beställde Pig (Praktiskt inriktade grisförsök) en litteratursammanställning av SLU, Skara över de forskningsresultat som fanns publicerade om grisningsboxar (13). Denna sammanställning kompletterades med föreliggande studie i svenska grisningsboxar.

De nya tillämpningsföreskrifterna möjliggjorde att 1 m² av den fasta golvytan kunde ersättas med ett dränerande golv med en största spaltöppning på 11 mm och en minsta stavbredd på 11 mm (Figur 1). På det dränerande golvet ska strömedel kunna användas. Samtidigt togs kravet på ”tvåmeterscirkeln” bort. Förändringarna medförde att den dränerande golvytan kan ökas i de stallar som nu byggs.

Klöv- och benskador

Både den fasta och den dränerande golvytan ska vara beskaffade så att de inte orsakar skador hos smågrisar eller suggor. Golv med olämplig ytstruktur kan medföra skador på spädgrisars klövar och ben (1, 2, 4, 9, 11, 15).

Förutom att klöv- och benskador utgör ett välfärdsproblem för smågrisarna medför skadorna ett kontinuerligt bruk av antibiotika i grisningsavdelningarna. Vad detta betyder i resistenshänseende m m är inte utrett. Dessutom medför skadorna ökad arbetstid för hantering, undersökningar och antibiotikabehandlingar. Trots att grisar med skador antibiotikabehandlas kvarstår en negativ inverkan på grisarnas tillväxt (3, 8, 14). ➤

➤ SYFTE

Målsättningen med denna studie var att undersöka förekomst av klöv- och benskador hos smågrisar i grisningsboxar med olika andelar dränerande golv av plast eller gjutjärn. Studien genomfördes för att kunna rekommendera bästa miljö i grisningsboxar.

MATERIAL OCH METODER

Beskrivningar av grisningsboxar

I studien ingick totalt 20 smågrisproducerande besättningar i Syd- och Mellansverige. Dessa valdes med avseende på den dränerande golvytans material samt yta i grisningsboxarna. Samtliga besättningar hade högtryckstvättat boxarna innan den aktuella suggruppen sattes in. Tre olika typer av grisningsboxar kom att ingå i studien:

Boxtyp 1 hade minst 4 m^2 fast yta enligt de djurskyddsföreskrifter som gällde fram till oktober 2006. Den dränerande ytan var av plast. Suggans disponibla betongyta varierade mellan 2,3 till 3,2 m^2.

Boxtyp 2 uppfyllde fr o m oktober 2006 gällande djurskyddsföreskrifter. Den dränerande ytan var av gjutjärn. Suggans tillgängliga betongyta varierade mellan 1,0 till 3,2 m^2.

Boxtyp 3 uppfyllde också fr o m oktober 2006 gällande djurskyddsföreskrifter men det dränerande golvet var av plast. Suggans disponibla betongyta varierade mellan 0,8 till 1,4 m^2. De dränerande golven hade spaltöppningar om maximalt 11 mm och andelen öppen yta i dessa golv var som mest 50 procent. I boxtyp 1 var andelen öppen spaltyta som mest 35 procent av totala spaltytan. Motsvarande öppna spaltyta var i boxtyper 2 och 3 mellan 35 och 50 procent.

Var och en av de 20 besättningarna besöktes en gång och smågrisarna i en grisningsomgång undersöktes vid en ålder mellan sju och elva dagar. Även information om respektive suggas kullnummer, eventuell mastit-metrit-agalakti-(MMA)-behandling, kullutjämning, betongytans struktur, boxytor m m insamlades vid detta tillfälle. Den för suggan tillgängliga betongytan delades in i tre klasser, <1,1 m^2, 1,1–1,5 m^2 och >2,1 m^2. Inga besättningar hade disponibel betongyta för suggan i intervallet 1,5–2,1 m^2. Betongytans struktur indelades i klasserna ”fin”, ”medel” samt ”grov”. Endast en besättning hade betonggolv med ”grov” struktur och ingick i samma grupp som ”medel” struktur. Halmanvändningen delades in i två klasser, ”handfull” eller ”fång” daglig strögiva. Det noterades om skyddsgrindar fanns i grisningsboxarna eller inte. Hygienen på betongytorna klassindelades som god, medel eller dålig.

FIGUR 2. *Varje gris lyftes upp och samtliga klövar rengjordes med en fuktad tvättsvamp. Normal klöv hos spädgris.*

Bedömning av klöv- och benskador

Totalt undersöktes 5 408 grisar i 484 kullar i de 20 besättningarna. Varje gris lyftes upp och samtliga klövar rengjordes med en fuktad tvättsvamp (Figur 2). Klövarnas sulor och ballar och lättklövar samt huden över kronränder, kotor, framknän och hasar undersöktes. Antalen skador med perforation av klövhorn respektive hud registrerades per gris. Förekomst av trampskador, klövbölder, ledinflammationer, hältor samt av personalen utförda antibiotikabehandlingar mot hälta registrerades per individ. Alla skaderegistreringar utfördes av en och samma person.

Statistiska analyser

De statistiska analyserna baserades på ett värde per kull och skada. Varje skada uttrycktes som procent av maximalt antal möjliga fynd av denna skada i kullen. Exempelvis, i en kull med tio undersökta grisar var maximala antalet möjliga klövskador 10x8, och möjliga knäskador 10x2. De statistiska analyserna (variansanalys) genomfördes i två steg. I steg 1 baserades de på en observation per kull. Den statistiska modellen inkluderade de fixa effekterna av: besättning, hygien på betongytan, kullnummer, antibiotikabehandling av suggan (MMA), kullutjämning: till-/frånflytt eller orörd kull, antal smågrisar (efter kullutjämning) och ålder vid undersökning. I steg 2 analyserades de i steg 1 skattade least-squares means för besättningen (en observation per besättning). Den statistiska modellen inkluderade de fixa effekterna av boxtyp, betongstruktur, för suggan disponibel betongyta, klassindelad enligt tidigare beskrivning.

Samband beräknades med Spearman rang-korrelation, dels på besättningsnivå (20 observationer) mellan skadeföre-

komst (least-squares-means) och de registrerade boxytorna, (dränerande golv och suggans tillgängliga betongyta). Korrelation beräknades också på individnivå mellan olika skador.

RESULTAT

Medeltal för kullresultat

Genomsnittligt undersöktes 24 (15–35) kullar per besättning och medeltalet levande födda grisar per kull var 12,4 (10,9–14,1). I genomsnitt hade 20 (0–59) procent av suggorna antibiotikabehandlats för grisningsfeber.

Medeltal för skador

Skadeförekomsten, uttryckt som andel skador av möjliga redovisas i Tabell 1. De mest frekvent förekommande skadorna förelåg på frambenens knän och kotor. Sammantaget uppvisade 8,5 procent av klövarna någon form av skada. Andelen grisar som behandlats för hälta fram till undersökningstillfället var i genomsnitt 9,8 procent och varierade mellan besättningar (1,6–21,1 %).

Tabell 1. Andelar skador av möjliga. Medeltal och variation för samtliga 20 besättningar.

	Antal registrerade skador	Antal möjliga skador (totalt 5 408 grisar)	Andel skador av möjliga, %	Variation mellan olika besättningar min–max, %
Sula	1 095	43 264	2,5	0,7 – 5,4
Balle	2 417	"	5,6	1,4 – 14,5
Kronrand	97	"	0,2	0 – 1,9
Lättklöv	86	"	0,2	0 – 1,2
Kota	1 428	10 816	13,2	2,1 – 26,1
Framknä	6 734	"	62,3	36,6 – 84,4
Has	417	"	3,9	0,4 – 14,8
Trampad	55	5 408	1,0	0 – 3,3
Klövböld	163	"	3,0	0,9 – 5,8
Ledinflammation	58	"	1,1	0,4 – 2,8
Behandlad	529	"	9,8	1,6 – 21,1
Halt	374	"	6,9	2,5 – 10,8

Inverkan av boxegenskaper på klöv- och benskador

Vid studier av hur olika utformning av grisningsboxar inverkade på förekomsten av olika klöv- och benskador hos smågrisar, framkom i huvudsak följande: Användning av skyddsgrindar för fixering av suggan vid grisning (n=13) eller inte (n=7) inverkade inte på förekomsten av någon typ av skada hos smågrisarna. Inte heller inverkade de begränsade, ibland symboliska, strömängder som tilldelades. Dessa båda faktorer uteslöts därför från de fortsatta analyserna.

Hos grisar i boxar där den dränerande ytan bestod av gjutjärn (boxtyp 2) var skador på ballar, kronränder och på hasar mera vanligt förekommande än hos grisar i boxar där samma yta bestod av plastmaterial (boxtyp 3) (Tabell 2).

Betongytan i grisningsboxen inverkade i första hand på förekomsten av sulskador på smågrisarna. Sådana skador ökade med ökad storlek på suggans tillgängliga betongyta (Tabell 2). Detta styrktes av ett starkt positivt samband mellan förekomst av sulskador och storlek på betongytan för suggan (r=0,75, p<0,001) respektive negativt samband mellan förekomst av sulskador och ökad storlek på den dränerande golvytan (r= -0,64, p<0,01). En ökad förekomst av klövbölder kunde också ses i boxar med stor andel fast betongyta för suggan (Tabell 2). På samma sätt påvisades positivt samband mellan förekomst av knäskador och storlek på suggans tillgängliga betongyta (r=0,58, p<0,01). För skador på lättklövarna förelåg däremot ett negativt samband med suggans disponibla ➤

Tabell 2. Inverkan av boxfaktorer på förekomsten av skador hos sju till elva dagar gamla smågrisar. De redovisade korrigerade medeltalen (least-squares-means) anger andelar skador av möjliga. Medelvärden markerade med olika bokstäver skiljer sig signifikant, p<0,05.

Faktorer	n	Sula	Balle	Kron-rand	Lätt-klöv	Kota	Knä	Has	Tramp	Klöv-böld	Ledinflam-mation
Dränerande yta											
Plast (boxtyp 1) 1,5–2,7 m^2	7		$8,8^{ab}$	$0,4^{ab}$				$5,3^{ab}$		$1,6^{a}$	
Gjutjärn (boxtyp 2) 2,8–3,5 m^2	7		$8,2^{a}$	$0,7^{a}$				$6,4^{a}$		$3,0^{ab}$	
Plast (boxtyp 3) 3,1–3,5 m^2	6		$1,2^{b}$	$0,4^{b}$				$0,9^{b}$		$4,7^{b}$	
Betongyta för sugga											
<1,1 m^2	6	$1,8^{ab}$	$0,8^{a}$							$0,8^{a}$	$1,4^{ab}$
1–1,5 m^2	7	$2,1^{a}$	$-0,02^{b}$							$3,6^{b}$	$1,7^{a}$
>2,1 m^2	7	$3,9^{b}$	$-0,13^{b}$							$4,8^{b}$	$0,6^{b}$

betongyta (r= -0,57, p<0,01) och ett positivt samband med den dränerande golvytans storlek (r=0,68, p<0,01).

I föreliggande undersökning hade sulskador och ballskador en tendens (p=0,09) att förekomma mera frekvent i boxar där betongytan hade en fin struktur jämfört med i boxar där golvstrukturen var ”medel”. Detta var ett oväntat resultat som bör studeras vidare i besättningsstudier.

Inverkan av sugga och smågrisar

Egenskaper hos suggor och deras smågrisar (kulleffekter) inverkade på ett påtagligt sätt på förekomsten av klöv- och benskador hos smågrisarna (Tabell 3). Dålig boxhygien ökade förekomsten av ball-, kot- och knäskador samt klövbölder. Likaså ökade andelen halta smågrisar (Figur 3).

En ökad förekomst av ledinflammationer kunde ses hos unga suggors spädgrisar. Klöv- och benskador, klövbölder, behandlade grisar samt halta grisar var vanligast förekommande i stora kullar efter kullutjämning och i kullar från vilka grisar tagits bort i samband med kullutjämning. I de fall suggan behandlats för grisningsfeber, (MMA) förelåg oftare skador över frambenens kotor och knän (Tabell 3).

I det åldersintervall som grisarna undersöktes, sju till elva dagars ålder, minskade förekomsten av skador på lättklövar, framknän och av suggorna orsakade trampskador på smågrisarnas ben, medan däremot förekomsten av klövbölder ökade med ökad ålder inom perioden (Tabell 3).

På individnivå förelåg måttliga samband mellan skador på knän och kotor (r=0,26, p<0,01), hasar och kotor (r=0,20, p<0,01), hasar och lättklövar (r=0,15, p<0,01) samt hasar och knän (r=0,11, p<0,01). De flesta skadorna var måttligt associerade med hältor. Starkaste samband förelåg mellan hältor och sulskador (r=0,24, p<0,01), klövbölder (r=0,49, p<0,01) samt ledinflammationer (r=0,38, p<0,01).

DISKUSSION

Boxtyperna 2 och 3 valdes utifrån vad som för närvarande byggs i svenska besättningar. Som jämförelse valdes den boxutformning som var godkänd enligt

Tabell 3. Inverkan av sugga och smågrisar (kullfaktorer) på skador hos smågrisar vid sju till elva dagars ålder. De redovisade korrigerade medeltalen (least-squares-means) anger andelar skador av möjliga. Medelvärden markerade med olika bokstäver skiljer sig signifikant (p<0,05).

	Antal kullar	Sula	Balle	Kron-rand	Lätt-klöv	Kota	Knä	Has	Tramp	Klöv-böld	Ledinflam-mation	Behand-ling	Halt
Hygien betongyta													
bra	164		5,0[a]			16,0[ab]	65,2[a]			2,5[a]			7,7[ab]
medel	211		5,6[a]			14,6[a]	67,7[a]			2,9[ab]			6,8[a]
dålig	109		7,4[b]			19,0[b]	74,5[b]			3,9[b]			9,6[b]
Kullnr													
1–2	159										1,9[a]		
3	77										1,6[ab]		
4	82										1,3[ab]		
5	54										0,7[b]		
≥6	112										0,8[b]		
Kullstorlek efter utjämning													
≤11	100				0,2[a]	11,7[a]	63,1[a]			2,4[a]			
12	180				0,2[ab]	15,8[b]	69,8[b]			3,1[ab]			
13	92				0,2[ab]	15,6[ab]	66,1[ab]			3,2[ab]			
≥14	112				0,4[b]	17,6[b]	66,6[ab]			4,4[b]			
Suggan behandling MMA													
nej	387					15,0[a]	65,0[a]						
ja	97					18,0[b]	73,3[b]						
Kull-utjämning													
minskning	132					18,4[a]				4,2[a]		11,4[a]	10,0[a]
intakt	174					14,1[b]				2,6[b]		9,4[ab]	6,6[b]
ökning	178					17,0[ab]				2,5[b]		7,7[b]	7,6[b]
Ålder vid undersökning, d													
7–8	179				0,4[a]		71,5[a]		1,9[a]	2,7[ab]			
9	127				0,2[b]		71,0[a]		1,2[ab]	2,6[a]			
10–11	178				0,2[ab]		65,0[b]		0,8[b]	4,0[b]			

FIGUR 3. *Klövböld, vanligtvis orsakad av sulskada. Dålig boxhygien ökade förekomsten av bland annat klövbölder.*

de djurskyddsföreskrifter som gällde före oktober 2006. I analyserna infördes begreppet ”suggans disponibla betongyta”. Detta eftersom en betydande del av boxens betongyta görs oåtkomlig för suggan i boxar med skyddsgrindar. Den disponibla ytan bedömdes kunna vara av betydelse för suggornas komfort samt förekomsten av skador hos smågrisar och suggor.

Inverkan av skyddsgrindar

I denna studie av riskfaktorer för klöv- och benskador redovisas effekter av boxarnas utformning och effekter av sugga och smågrisar var för sig. Fixering av suggorna förväntades kunna inverka på förekomsten av skador hos smågrisarna genom att dessa skulle behöva stimulera suggorna till mjölknersläpp under längre tid. I denna studie hade bruket av skyddsgrindar emellertid ingen inverkan på förekomsten av skador hos smågrisarna. Jämförelser av resultaten med andra studier kunde inte göras eftersom sådana saknades. Parentetiskt kan nämnas att i denna undersökning kunde ingen skillnad i dödlighet konstateras under de sju till elva första levnadsdygnen mellan besättningar som använde respektive inte använde skyddsgrindar vid grisningen (data ej visade).

Inverkan av strömedel

De små halmmängder som tilldelades hade ingen inverkan på förekomsten av skador hos smågrisarna. Andra studier har däremot visat att såväl klöv- som benskador kan minskas om stora mängder strömedel används i form av halm (7, 11) eller torv (15). Även inom föreliggande studie undersöktes sju till elva dagar gamla grisar i två besättningar som tilldelades stora halmmängder i anslutning till grisningen. Klövskador, behandlingar och halta grisar kunde inte påvisas i den ena besättningen. I den andra besättningen var frekvenserna för dessa skador och behandlingar ungefär hälften av genomsnitten i denna besättningsinventering (data ej visade). Att tilldela stora mängder strömedel på ett kontrollerat sätt under grisnings- och nyföddhetsperioden är därför en möjlig väg att minska förekomsten av skador hos smågrisarna (Figur 4).

Inverkan av typ av dränerande golv

I boxtyp 2, i vilken boxytan till ca 50 procent bestod av gjutjärn, var skador på ballar, kronränder och hasar vanligare jämfört med i liknande boxar med plastspalt. I en annan studie kunde också konstateras att dessa typer av klövskador var vanligt förekommande hos smågrisar i enhetsboxar med liknande gjutjärnsmaterial på de dränerande ytorna (7). Även en engelsk undersökning visade att sulskador och hudskador var vanligare vid användning av metallspalt jämfört med plastspalt (11). Generellt kunde konstateras att skador på kronränder och lättklövar ökade då det dränerande gol- ➤

FIGUR 4. *Att tilldela stora mängder strömedel under grisnings- och nyföddhetsperioden är en möjlig väg att minska förekomsten av skador hos smågrisarna.*

vets yta var stor. Detta kan förklaras med att spädgrisar förmår föra ner klövarna i spaltöppningarna varvid stavarna kan skada vävnaden på kronränder och lättklövar.

Inverkan av suggans disponibla betongyta

I boxar i vilka suggan hade stor disponibel betongyta var förekomsten av sulskador och klövbölder större jämfört med om denna betongyta var mindre. Resultaten tolkas som att smågrisarna försliter klövhornet mot betonggolvet med sina ”paddlande” benrörelser i samband med att suggan stimuleras till digivning. Det förelåg också ett starkt positivt samband mellan smågrisars knäskador och suggans disponibla betongyta.

Boxytor med grov betongstruktur, på vilka ballasten är exponerad, har i andra undersökningar givit upphov till klöv- och benskador (1, 2, 4, 9, 11). Beteendestudier har också visat att förekomsten av sulskador ökade då smågrisarna tillbringade mycket tid på betongytorna i smågrishörnan och på betonggolvet bredvid suggan (10). I vår undersökning bedömdes betongytorna ha antingen ”fin” eller ”medel” struktur. På dessa betongstrukturer var sul- och ballskador numeriskt (p=0,09) mera frekventa om ytorna hade ”fin” struktur jämfört med om de hade ”medel” struktur. Detta kan tyckas motsägelsefullt. En möjlig förklaring kan vara att grisarna ”paddlar” med benen i större utsträckning och därmed sliter klövarna mera om ytan är fin jämfört med om ytstrukturen har en sådan beskaffenhet att grisarna får bättre fäste med klövarna då de stimulerar suggan till digivning. Vi vill dock reservera oss beträffande resultatet beroende på att betongytor med ”medel” struktur var överrepresenterade i boxtyp 1. Mer detaljerade studier är nödvändiga för att klarlägga denna iakttagelse.

De positiva samband som kunde ses mellan förekomst av sulskador och klövbölder på besättningsnivå och inom individer förklaras med att speciellt sulskador utgör primär inkörsport för infektioner som sedan sprider sig upp under klövhornet och orsakar klövbölder och andra inflammatoriska processer i närområdet (5).

Inverkan av suggor och smågrisar

Klövar och hud har hög vattenhalt vid födelsen och de flesta skador anses ske inom de första levnadsdygnen innan vävnaderna torkat upp och motståndskraften ökat. Många skador ses inom de första 24 timmarna efter födelsen (6, 10). Om hygienen är dålig på boxgolvet torkar de späda grisarnas vävnader långsammare. Det är därför logiskt att en dålig hygien ökar förekomsten av flera typer av de skador hos smågrisarna som återges i Tabell 3.

Kullnummer hade enbart inflytande på förekomsten av ledinflammationer. Kullar efter unga suggor var mera drabbade. Samma fenomen har tidigare setts i Danmark (12). De ledinflammationer som påvisades hos grisar sju till elva dagar gamla var lokaliserade till framknän eller hasar. Huden över dessa leder var skadad och ledkapslarna inflammerade från ovanliggande hudskador.

Frekvenserna skador i kullarna beräknades utifrån antalet grisar strax efter kullutjämning (ca ett dygn gamla grisar). Detta eftersom klöv- och benskador kan uppstå redan under första levnadsdygnet (10). Därvid framkom att skador på kotor och knän samt hältor ökade med ökad kullstorlek (Figur 5). En ökad förekomst av kotskador och bölder sågs också i kullar från vilka grisar togs bort vid kullutjämning. En möjlig förklaring kan vara att sådana kullar ofta är större, i vilka det av här nämnda skäl lättare inträffar skador och bölder. Sådana grisar var oftare halta och hade i större omfattning blivit föremål för antibiotikabehandlingar. Samma tolkningar har gjorts beträffande en ökad förekomst av klövbölder (6) respektive halta grisar (14) i större kullar.

I kullar efter suggor som behandlats för grisningsfeber var skador på frambenen vanligare. Grisningsfeber har också setts som en riskfaktor för uppkomst av klövbölder speciellt i större kullar (6). Detta tolkas som att sjuka suggors smågrisar arbetat intensivare för att stimulera suggorna till mjölknersläpp och att grisarna därigenom åsamkat sig dessa frambensskador. Zoric och medarbetare (14) kunde dock inte påvisa samband mellan suggors hälsostatus och förekomst av halta smågrisar.

I denna tvärsnittsstudie förekom en viss spridning i kullarnas ålder, sju till elva dagar, vid undersökningstillfället. Inom detta tidsintervall kunde konstateras att skador på lättklövar, framknä och trampskador minskade med ökad ålder, vilket kan tolkas som att tidigt erhållna skador i viss utsträckning läker av under denna period. Avläkning av sådana skador under motsvarande tidsperiod har tidigare konstaterats i longitudinella studier (10, 15). Förekomsten av klövbölder ökade däremot under samma period. Förklaringen är troligen att det tar viss

FOTO: NEMANJA GLUMAC

FIGUR 5. *Ökad kullstorlek ökade också risken för skador på kotor och knän samt hältor.*

tid för primära skador, exempelvis på sulorna, att infekteras och utvecklas till klövbölder. I en longitudinell undersökning påvisades klövbölder först vid fyra dagars ålder och de flesta förelåg hos tio dagar gamla grisar (5).

Praktiska tillämpningar

Utifrån de förutsättningar som förelåg i dessa 20 besättningar, samt här redovisade analyser, kan följande bedömningar göras. Klöv- och benhälsan hos spädgrisar kan befrämjas om:

- Det för suggan disponibla boxgolvet har så liten andel betongyta som möjligt.
- Betongytan inte har för fin struktur. Detta måste dock studeras närmare i inombesättningsstudier.
- Det dränerande golvet består av plast.
- Bästa möjliga boxhygien upprätthålls.
- Suggan hålls frisk kring grisning.

SAMMANFATTNING

Målsättningen var att undersöka riskfaktorer för förekomsten av klöv- och benskador hos spädgrisar i olika typer av grisningsboxar. Försöksdesignen var en beskrivande tvärsnittsstudie med 5 408, sju till elva dagar gamla smågrisar i 20 besättningar. Information om perforerande klöv- och benskador kombinerades med information om grisningsboxens konstruktion och yta (skyddsgrindar, ströanvändning, dränerande ytors material och storlek, storlek på suggans disponibla betongyta samt dess ytstruktur), samt med kullrelaterad information (boxhygien, kullnummer, kullstorlek, suggans hälsa vid grisning samt kullutjämning).

Resultaten visade att klövskador var vanligare i boxar med gjutjärnsspalt jämfört med i liknande boxar med plastspalt. Då suggans disponibla betongyta minskade, minskade förekomsten av klöv- och knäskador. Nu gällande djurskyddslagstiftning har därför i detta avseende befrämjat djurhälsan. Dålig boxhygien, stora kullar samt grisningsfeber hos suggan ökade förekomsten av flera typer av klöv- och benskador. Samband förelåg mellan olika klöv- och benskador. De flesta skadorna var associerade till förekomst av hältor – antibiotikabehandlingar. Starkast samband förelåg mellan hältor och sulskador, klövbölder samt ledinflammationer.

SUMMARY

Foot and skin lesions among piglets in different types of farrowing pens

The experimental design was a descriptive cross-sectional study with 5 408, 7–11 days old piglets in 20 herds. The occurrence of perforated foot and skin lesions was combined with pen parameters (use of farrowing crates, use of straw, type and area of slatted floor, surface structure and area of concrete floor used by the sow) and litter-related factors (pen hygiene, parity, litter size, sow health at farrowing and cross-fostering).

Results showed that foot injuries were more prevalent in pens with cast iron slatted floors compared to in pens with plastic slatted floors. Increased concrete floor area for the sow was associated with increased prevalence of foot and knee skin injuries in piglets. Inferior pen hygiene, large litters and agalactia in the sow were risk factors for different foot and skin lesions. There were correlations between different kinds of injuries and lameness was mainly associated with sole bruising, foot abscesses and arthritis.

TACK

Ett stort tack riktas till Stiftelsen Lantbruksforskning samt Stiftelsen Svensk Svinforskning som finansierat undersökningarna.

Studien är godkänd av djurförsöksetiska nämnden i Göteborg 2006-06-02 (Dnr 158-2006).

Referenser

1. Bengtsson A-C, Fajersson P & Svendsen J. Leg injuries of piglets. A comparative study of three types of flooring. Benskador på smågrisar – jämförande undersökning på tre olika golvtyper. ISBN 91-576-1418-0 Institutet för Lantbrukets Byggnadsteknik, SLU, Box 624, Lund, Sweden, 1982, 32 pp.
2. Christison GI, Lewis NJ & Bayne GR. Effects of farrowing crate floors on health and performance of piglets and sows. Vet Rec, 1987, 121, 37–41.
3. Egeli AK. Halthet hos spegris. Norsk VetTidsskr, 2001, 113, 10, 615–625.
4. Furniss SJ, Edwards SA, Lightfoot AL & Spechter HH. The effect of floor type in farrowing pens on pig injury. I. Leg and teat damage of suckling piglets. Br Vet J, 1986, 142, 434–441.
5. Gardner IA, Hird DW & Sullivan NM. Clinical, pathologic and microbiologic findings of foot abscesses in neonatal pigs. J Am Vet Med Ass, 1990,196, 1791–1794.
6. Gardner IA & Hird DW. Risk factors for development of foot abscess in neonatal pigs. J Am Vet Med Ass, 1994, 204, 1062–1067.
7. Holmgren N & Mattsson B. Dränerande golv i grisningsboxar – inverkan på djurhälsa, hygien och arbetsinsats. Pig rapport till Statens Jordbruksverk, 2001, 30 pp.
8. Johansen M, Alban L, Kjaersgard HD & Baekbo P. Factors associated with suckling piglet average daily gain. Prev Vet Med, 2004, 63, 91–102.
9. Lahrman KH, Steinberg C, Dahms S & Heller P. Prevalences of herd specific factors and limb disorders and their associations in intensive swine production. Berl Munch Tierarztl Wochenschr, 2003, 116, 1/2, 67–73.
10. Mouttotou N & Green LE. Incidence of foot and skin lesions in nursing piglets and their association with behavioural activities. Vet Rec, 1999, 145, 6, 160–165.
11. Mouttotou N, Hatchell FM & Green LE. The prevalence and risk factors associated with forelimb skin abrasions and sole bruising in preweaning piglets. Prev Vet Med, 1999, 39, 4, 231–245.
12. Nielsen NC, Bille N, Larsen JL & Svendsen J. Preweaning mortality in pigs 7. Polyarthritis. Nordisk Veterinärmedicin, 1975, 27, 529–543.
13. Westin R. Betydelsen av grisningsboxens utformning för hälsa och beteende hos sugga och smågrisar under grisning och digivning – en litteraturstudie. SLU, Inst f husdjurens miljö och hälsa, Skara, 2005, Rapport nr 7.
14. Zoric M, Stern S, Lundeheim N & Wallgren P. Four–year study of lameness in piglets at a research station. Vet Rec, 2003, 13, 323–328.
15. Zoric M, Nilsson E, Lundeheim N & Wallgren P. Lameness and abrasions among piglets in three different farrowing pen systems. 19th IPVS Congress, Copenhagen, 2006, 107.

***NILS HOLMGREN,** djurhälsoveterinär, docent, Svenska Djurhälsovården AB, 532 89 Skara.
BARBRO MATTSSON, husdjursagronom, Svenska Pig/Pig försök, 532 89 Skara.
NILS LUNDEHEIM, husdjursagronom, docent, Avd för svinavel, Institutionen för husdjursgenetik, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7023, 750 07 Uppsala.

Skriv gärna insändare och debattinlägg till Svensk Veterinärtidning, men skriv inte för långt – max 6 000 tecken inkl blankslag.

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, professor.*

Läkemedelsbiverkningar rapporterade 2005 och 2006

Biverkningar hos katt och reaktioner hos människa på veterinärmedicinska preparat

I ett par artiklar i Svensk Veterinärtidning lämnas en redogörelse för de biverkningar som rapporterats till Läkemedelsverket av landets veterinärer under 2005 och 2006. I tidigare artiklar har biverkningarna hos häst, nöt, får, svin och hund beskrivits. I föreliggande artikel beskrivs biverkningarna hos katt samt reaktioner hos människa på veterinärmedicinska preparat. En rapport som rör en kanin ingår också i redogörelsen nedan.

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

FIGUR 1. *De flesta biverkningsrapporterna för katt gäller vaccinationsbiverkningar.*

KATT

Av de biverkningsrapporter som under 2005 och 2006 skickades in till Läkemedelsverket rör 116 katt. De flesta rapporterna för katt gäller vaccinationsbiverkningar (Figur 1). Därefter följer biverkningar i samband med behandlingar mot parasitsjukdomar. Här görs en genomgång av de rapporter som kommit in för katt. I anslutning till detta diskuteras ibland mekanismerna bakom de negativa reaktionerna.

Vaccinationsbiverkningar

I Tabell 1 ges en översikt av de rapporter som kommit in rörande vaccinationsbiverkningar. Det framgår av tabellen att de flesta rapporterna rör Nobivac® Tricat vet, följt av Felocell CVR vet. Det kan ses att incidensen för de rapporterade biverkningarna för de olika vaccinerna varierar från 0,5 till tio rapporter per 10 000 vaccindoser. Det ska observeras att för de vacciner där det kommit in endast en eller några få biverkningsrapporter är de siffror som anges i incidensberäkningen mycket osäkra.

Det framgår av Tabell 1 att biverkningar rapporterats både för vuxna katter av olika åldrar och för kattungar (från första vaccinationen). I en del fall drabbades flera kattungar i samma kull. Vad gäller katternas kön är det en relativt jämn könsfördelning: Biverkningar har rapporterats hos 29 honkatter, sex kastrerade honkatter, 28 hankatter, tio kastrerade hankatter och tre katter av okänt kön.

Både raskatter och huskatter finns med i materialet (Tabell 2). I denna tabell har, för de raskatter som finns stambokförda i registret hos Sveriges Kattklubbars Riksförbund (SVERAK), en uppskattning gjorts av det relativa antalet biverkningsrapporter för olika ➤

Tabell 1. Översikt av vaccinationsbiverkningar hos katt under 2005 och 2006.

Vaccin	Antal rapporter		Incidens[a]		Tid till första symtom	Symtomens duration	Symtom[b]	
	2005	2006	2005	2006				
Nobivac Tricat vet	11	18	0,5	1,2	<15 min: 4 st 15 min–3 tim: 9 st 3–12 tim: 8 st >12 tim: 8 st	<1 tim: 3 st 1–3 tim: 4 st 3–12 tim: 5 st >12 tim: 17 st	kräkningar: 12 st diarré: 9 st reaktion på injektions-platsen: 3 st helt utslagen: 2 st svullnad i huvudet: 1 st anafylaktisk chock: 2 st (dog)	trött, slö: 5 st ataxi: 4 st feber: 2 st klåda: 1 st kramper: 1 st fibrosarkom:1 st
Felocell CVR vet	14	6	2,3	1,4	<15 min : 5 st 15 min–3 tim: 2 st 3–12 tim: 1 st >12 tim: 12 st	<1 tim: 3 st 1–3 tim: 3 st 3–12 tim: 1 st >12 tim: 13 st	artit/hälta: 4 st hög feber: 4 st kräkningar: 2 st reaktion på injektions-platsen: 1 st trötthet/slöhet: 3 st anafylaktisk chock: 2 st (dog)	yrselanfall: 1 st håravfall: 1st salivering: 1 st frossa: 1 st klåda: 1 st fibrosakom: 4 st
Fel-O-Vax IV vet[c]	4	1	10	5,8	15 min–3 tim: 3 st 3–12 tim: 1 st >12 tim: 1 st	1–3 tim: 1 st 3–12 tim: 1 st >12 tim: 3 st	svullnad i huvudet: 1 st klåda: 1 st kräkning: 1 st slöa/trötta: 1 kull	krustor i huden: 1 st konjunktivit: 1 st svag puls: 1 st
Fel-O-Vax PCT vet/ Fortvax PCT vet[d]	7		5,8		15 min–3 tim: 4 st 3–12 tim: 1 st >12 tim: 2 st	1–3 tim: 1 st >12 tim: 6 st	svullnad i huvud/hals: 1 st kräkning: 1 st erytem på öronen: 1 st anafylaktisk chock: 1 st (dog)	matvägran: 1 st skygghet: 1 st trötthet: 1 st
Purevax RCP	1	4	1,4	0,6	<15 min: 1 st 15 min–3 tim: 2 st 3–12 tim: 1 st >12 tim: 1 st	<1 tim: 1 st 3–12 tim: 1 st >12 tim: 3 st	medvetslöshet: 1 st alopeki på inj-plats: 1 st anafylaktisk chock: 1 st (dog)	slöa/trötta: 1 kull kramper: 1 st
Fevaxyn Pentofel	1	3	3,7	12	15 min–3 tim: 1 st 3–12 tim: 3 st	1–3 tim: 1 st >12 tim: 3 st	anorexi, kräkning och feber: 1 kull om 7 st (3 av dessa dog) diarré: 1 kull om 5 st rodnad/sårbildning på stora delar av kroppen: 1 st feber, slö och stel i leder: 1 st	
Purevax RC	.	1	.	1,4	5–10 minuter	1 dygn	kräkning, blodtrycksfall	
Nobivac Rabies vet	1		-		2 dygn	3 dygn	kräkningar som varade i tre dagar	
Nobivac Rabies vet + Nobivac Tricat vet	2		-		15 minuter 10 minuter	1 timme 10 minuter	anafylaktisk chock anfall av dregling	
Nobivac Rabies vet + Fevaxyn Pentofel	1		-		3 timmar	3 timmar	intensiv klåda, rodnad på nos och tassar, hässjar, jamar, springer runt	
Felidovac vet + Nordpan vet	1		-		två år efter senaste vaccination		fibrosarkom	
Summa	43	33			<15 min: 22 st 15 min–3 tim: 13 st 3–12 tim: 16 st >12 tim: 25 st	<1 tim: 9 st 1–3 tim: 11 st 3–12 tim: 8 st >12 tim: 48 st	**Ålder.** 8–12 v: 12 st 13–17 v: 13 st 6 mån–2 år: 18 st	3–5 år: 13 st 6–9 år 7 st 10–15 år: 11 st okänd: 2 st

a) Antal rapporter per 10 000 vaccindoser.
b) Siffrorna anger antalet katter som visade de angivna symtomen; hos en del katter sågs mer än ett symtom.
c) Licenspreparat innehållande avdödade panleukopeni-, calici- och rhinotracheitisvirus samt avdödat Chlamydia psittacci.
d) Licenspreparat innehållande avdödade panleukopeni-, calici- och rhinotracheitisvirus. Fel-O-Vax PCT vet och Fortvax PCT vet är samma vaccin, som är registrerat med dessa båda namn i olika länder.

Tabell 2. Kattraser för vilka vaccinationsbiverkningar rapporterats under 2005 och 2006.

Ras	Antal rapporter	Antal rapporter relaterat till antalet registrerade kattera
Ragdoll	8	14,3
Maine coon	4	8,7
Norsk skogkatt	4	2,7
Turkisk van	3	11,5
Perser	2	1,3
Abessinier	1	5,2
Cornish rex	1	2,8
Devon rex	1	4,5
Exotic	1	2,9
Helig birma	1	0,7
Orientalisk korthår	1	6,7
Siames	1	3,3
Huskatt	48	-

a) Antal rapporter, delat med det genomsnittliga årliga antalet katter av respektive ras som registrerats i Sveriges Kattklubbars Riksförbund (SVERAK) under den senaste tioårsperioden, multiplicerat med 1 000.

raser. Det kan ses att antalet rapporter i förhållande till antalet registrerade katter är högst för ragdoll (Figur 2), turkisk van och maine coon. Eftersom det är ett mycket litet material går det dock inte att dra någon säker slutsats om eventuell raskänslighet – det krävs flera rapporter för att avgöra om det kan vara så.

Symtom

I Tabell 1 ges en översikt av de biverkningssymtom som rapporterats. Det kan ses att tidsperioderna efter vaccinationerna till dess att de första symtomen uppträdde visade avsevärda variationer. Symtomens duration var i de flesta fallen mer än tolv timmar, men även här finns stora variationer. Den enskilda katten kan ha visat ett eller flera av de symtom som anges i Tabell 1. Hos en del katter sågs en kort stund efter vaccinationerna akuta reaktioner med nedsatt allmäntillstånd, kräkningar och diarré. Andra symtom som rapporterades var feber, svullnad i huvudet, klåda, ataxi, kramper, frossa, konjunktivit samt erytem och sårbildningar i huden. Hos några katter rapporterades lokala reaktioner på injektionsplatserna i form av sår, svullnad och/eller alopeki.

Sju rapporter om dödsfall finns anmälda. En katt (nio veckor gammal, maine coon) som vaccinerades på kvällen med Nobivac® Tricat vet blev efter ett par timmar slö. Den reagerade sedan med kräkningar, diarré, ataxi och apati. På morgonen var den död. En katt (1,5 år gammal, ragdoll) fick efter vaccination med Nobivac® Tricat vet en anafylaktisk reaktion och avlivades i dålig kondition efter ett par timmar. En katt (två år gammal, huskatt) fick ca 15 minuter efter vaccination med Felocell CVR vet en anafylaktisk reaktion med symtom i form av ataxi, hypoventilation, defekation, blodig kräkning och tuggande av fradga. Den dog ca en timme efter vaccinationen. En katt (åtta veckor gammal, huskatt) blev dålig ca 20 minuter efter en vaccination med Felocell CVR. Den hittades död efter ca fyra timmar. En katt (3,5 år, perser) började ca en halvtimme efter vaccination med Fel-O-Vax PCT vet att kräkas. Den blev därefter medvetslös och dog. En katt (ett år gammal, exotic) började några minuter efter vaccination med Purevax RCP att kräkas. Den fick därefter sprutande diarré och kramper och den dog inom en timme efter vaccinationen. Obduktion visade en akut cirkulationssvikt med blodfyllda inre organ och lungödem. I en rapport meddelas att tre kattungar i en kull om sju (nio veckor gamla, norsk skogkatt), som vaccinerades med Fevaxyn Pentofel, tre dagar efter vaccinationerna drabbades av kräkningar och feber. De avlivades i dålig kondition.

Biverkningsmekanismer

Vaccinationsbiverkningar kan yttra sig i form av lokala eller systemiska reaktioner och vara immunologiskt eller icke-immunologiskt betingade (Figur 3). Som orsak till de systemiska reaktionerna anges främst svar från immunsystemet. Andra orsaker kan vara vaccinvirulens till följd av replikering av virus från levande modifierade vacciner och adjuvanstoxicitet. De systemiska reaktioner som angivits här återspeglar i huvudsak det biverkningsspektrum som beskrivits i litteraturen.

Ett par katter som vaccinerades med ➤

Foto: Nataua Guseva

Figur 2. *Det kan ses att antalet rapporter i förhållande till antalet registrerade katter är högst för bland annat rasen ragdoll (bilden).*

Foto: Jon Schulte

Figur 3. *Vaccinationsbiverkningar kan yttra sig i form av lokala eller systemiska reaktioner och vara immunologiskt eller icke-immunologiskt betingade.*

➤ Felocell CVR vet reagerade efter ett par dygn – en vecka med feber och tecken på polyartrit (hälta, stela rörelser, svårigheter att gå). Symtomen gick över på ett par dagar. Det finns i den tidigare svenska biverkningsrapporteringen flera meddelanden om sådana reaktioner. Det finns uppgifter i litteraturen om att vaccination med modifierat levande calicivirus kan ge polyartrit med hälta och ledsmärtor (2). Det är känt att en del stammar av felint calicivirus har en predilektion för leder (1).

Injektionsplatsrelaterade fibrosarkom

Det finns sex meddelanden om att katter drabbats av fibrosarkom som utgått från den vanliga platsen för vaccinationer i skulderregionen. Hos en katt (15 år) sågs en välavgränsad nybildning mellan skuldrorna ca en månad efter vaccination med Felocell CVR. Katten hade tidigare vaccinerats fyra till fem gånger med Felidovac vet och Nobivac® Tricat vet. Tumören avlägsnades och histopatologi visade fibrosarkom. Hos en katt (tio år) sågs en knuta i skulderregionen ca en månad efter vaccination med Felocell CVR. Katten hade tidigare en gång om året vaccinerats med Felidovac PRC vet (fem gånger), Felocell CVR (tre gånger) och Nobivac® Tricat vet (två gånger). Tumören avlägsnades och histopatologi visade fibrosarkom. Hos en katt (fem år) sågs en snabbt växande tumör mellan skuldrorna ca sex månader efter vaccination med Felocell CVR. Katten avlivades och histopatologi visade en malign mesenkymal neoplasi (fibrosarkom). Hos en katt (13 år) sågs en relativt långsamt växande infiltrativ, diffust avgränsad tumör mellan skuldrorna ca nio månader efter vaccination med Felocell CVR. Katten avlivades och histopatologi visade en malign mesenkymal neoplasi (fibrosarkom). Hos en katt (elva år) sågs en stor tumör mellan skuldrorna ca två år efter vaccination med Nobivac® Tricat vet. Katten hade tidigare (årligen) fyra gånger vaccinerats med Felidovac vet och en gång med Felidovac PRC vet. Katten avlivades och histopatologi visade fibrosarkom. Hos en katt (elva år) som tidigare, årligen utom de sista åren, vaccinerats med Felidovac vet och/eller Nordpan vet sågs en nybildning mellan skuldrorna. Katten avlivades och histopatologi visade fibrosarkom. I anamnesen finns angivet att katten ett år tidigare slagits och då fått en böld i nacken.

Som beskrivits i tidigare artiklar i Svensk Veterinärtidning antar man att vaccininjektioner hos katt kan ge upphov till granulomatösa reaktioner, som kan leda till maligna transformationer av fibroblaster eller myofibroblaster, vilket i sin tur kan ge upphov till fibrosarkom. Det anses att induktion av dessa tumörer kan fås efter subkutana eller intramuskulära injektioner till katter även av andra läkemedel som framkallar en inflammation på injektionsplatsen. Även trauma skulle kunna framkalla en sådan tumörbildning. Risken att injektionsplatsrelaterade fibrosarkom ska framkallas är låg (storleksordning ett sarkom per 10 000 katter), men den anses öka med antalet injektioner som ges på samma ställe (3–5).

Antiparasitära medel

Makrocykliska laktoner

Det finns rapporter om biverkningar hos nio katter som behandlats med makrocykliska laktoner, som givits ensamma eller i kombinationspreparat med andra antiparasitära medel. Fyra av fallen gäller katter som fått selamektin (Stronghold spot-on). En av dessa katter blev ca en timme efter behandling med Stronghold ataktisk och den fick nystagmus. Den kunde sedan inte resa sig och den hade inga pupillreflexer. Katten avlivades. Hos en annan katt sågs konjunktivit. En katt fick en lokal reaktion på platsen för applikationen i nacken. En katt fick ett nedsatt allmäntillstånd tre till fyra dagar efter behandlingen med Stronghold.

Det finns två rapporter för Advocate® spot-on, som innehåller moxidektin plus imidakloprid. En av dessa katter drabbades av en långdragen (ca en månad) generell klåda (Figur 4), samt alopeki på buk och insidan av lår och framben. Hos två katter (i en grupp om fyra), som behandlades med Advocate® spot-on sågs salivering och kramper. En katt som behandlades med Milbemax vet, som innehåller milbemycin oxim plus prazikvantel, reagerade med aggressivitet och rädsla. En katt, som var kraftigt parasitangripen, avled dagen efter en injektion av ivermektin (Bimectin® vet). I en rapport meddelas att en djurägare på eget bevåg behandlat en honkatt och hennes två fem veckor gamla ungar med ett par droppar av Bimectin® oral pasta för häst. Mamman och en av ungarna blev ataktiska och fick ett kraftigt nedsatt allmän-

FOTO: ANJA HILD

FIGUR 4. *En katt som behandlats med Advocate® spot-on drabbades av en långdragen (ca en månad) generell klåda, samt alopeki på buk och insidan av lår och framben.*

tillstånd, men de återhämtade sig. Den andra kattungen fick kraftig bradykardi och blev apatisk och den avlivades i dålig kondition.

Makrocykliska laktoner har hos däggdjur svårt att passera blod-hjärnbarriären. I de fall då detta sker kan biverkningar erhållas i form av neurologiska effekter, som kan härledas till en verkan av substanserna på GABA-reglerade Cl^--jonkanaler. Även hudbiverkningar finns rapporterade för dessa substanser. De ovan beskrivna biverkningarna återspeglar dessa typer av negativa reaktioner.

Övriga antiparasitära medel

Det finns fyra rapporter för fipronil (Frontline vet spot-on). I ett fall sågs hypersalivering och kräkningar. I ett annat fall reagerade en katt med skakningar och ryckningar. Hos en katt sågs hypersalivering. En katt fick kramper som inte gick att häva och djuret avlivades. Det finns i den tidigare svenska rapporteringen hos katt flera meddelanden om biverkningar av fipronil, främst i form av CNS-symtom. Det finns tre rapporter om katter som reagerat på Profender spot-on, som innehåller emodepsid plus prazikvantel. I två rapporter meddelas att de behandlade katterna fick lokala reaktioner (rodnad, sår, alopeki) på applikationsplatserna. En katt blev efter några timmar vinglig och svullen kring ögonen och den fick klåda och erytem över stora delar av kroppen. Bättring sågs efter ca fyra dagar. En katt som avmaskades med Banminth® vet (pyrantel) och Droncit® vet (prazikvantel) blev medvetslös, fick kramper och dog.

Det finns sex meddelanden om katter som av djurägare av misstag behandlats med Exspot® vet spot-on lösning (permetrin), som är ett preparat registrerat mot fästingar, loppor och löss hos hund. Preparatet får inte ges till katt, vilket anges på förpackningen. Katter som får Exspot® vet reagerar med neurologiska symtom i form av kramper och ataxi. I de nu aktuella fallen dog fyra av katterna. I de två andra fallen återhämtade sig katterna efter bland annat schamponering och behandling med diazepam (Stesolid).

NSAID

Det finns fem rapporter om biverkningar hos katter som fått NSAID-preparat. Hos en katt som i samband med en sterilisering behandlades pre- och postoperativt med Metacam® (meloxikam) injektionsvätska sågs en allvarlig njurskada. Katten avlivades. En allvarlig njurskada sågs även hos en katt som fick Metacam® injektionsvätska i samband med behandling av en cystit. Den avlivades och histopatologi visade en akut tubulär nefros plus en kronisk interstitiell nefrit. En katt fick Metacam® oral suspension och Romefen (ketoprofen) injektionslösning som smärtlindring vid en cystit och reagerade med nedsatt allmäntillstånd, blodiga kräkningar och anemi. Behandlingen sattes ut och katten återhämtade sig. En katt som behandlades mot postoperativ smärta med Rimadyl vet (karprofen) injektionslösning, Tolfedine vet (tolfenaminsyra) injektionslösning och Romefen injektionslösning fick nedsatt ➤

FOTO: ROTOFRANK

FIGUR 5. *Det finns två rapporter om reaktioner hos människa till följd av kontakt med hundar som behandlats med permetrin. I ett av fallen klappade en pojke en hund som dagen innan behandlats med Exspot® vet.*

➤ allmäntillstånd och anemi och den avled efter fyra dagar. Obduktion visade kraftigt blodblandat tarminnehåll. Hos en annan katt som fick Metacam® injektionsvätska sågs CNS-symtom i form av ataxi och snedställt huvud. Det är välkänt att NSAID hos olika djurslag kan ge biverkningar, främst i form av njurskador samt gastrointestinala ulcerationer och erosioner.

Medel mot infektionssjukdomar

Inom gruppen medel mot infektionssjukdomar finns två rapporter om katter som kräktes kraftigt efter behandling med cefalexin (Therios). Kräkningar och diarré sågs hos en katt som fick Synulox vet (amoxicillin plus klavulansyra). En katt som fick Vetrimoxin® vet (amoxicillin) reagerade med diarré. Nedsatt allmäntillstånd och kräkningar sågs hos en katt som fått itrakonazol (Sporonax) mot en dermatofytos.

Övrigt

Det finns rapporter om två katter som, efter analgesi och sedering med bland annat Domitor vet (medetomidin), postoperativt givits atipamezol (Antisedan vet) och som då drabbats av hjärtstillestånd som inte gick att häva. Detta är en effekt som meddelats i den tidigare svenska biverkningsrapporteringen. En katt, som i samband med en kastration bland annat fått Domitor vet och som därefter postoperativt fick atipamezol, drabbades av kramper. Den återhämtade sig efter behandling med Stesolid (diazepam) suppositorium. En katt som efter en operation fick Durogesic (fentanyl, ett opioidanalgetikum) depotplåster fick en lokal reaktion på platsen för plåstret.

En katt som fick Primperan (metoklopramid) för att stimulera gastrointestinal motorik blev kraftigt hyperaktiv. Behandlingen avbröts och katten blev normal igen. En katt som fick Promon® vet (medroxyprogesteron) mot löpning fick ett kraftigt svullet juver. En katt som gavs bland annat Sandimmun (ciklosporin) kapslar fick efter ca en månads behandling muskelryckningar i bakbenen. En katt som försågs med ett halsband innehållande Tea Tree Oil (mot fästingar) reagerade efter ca en vecka med CNS-symtom i form av vinglighet, sned huvudhållning och förvirring. Halsbandet avlägsnades och katten blev långsamt återställd.

KANIN

Det finns ett meddelande om en kanin som efter att ha fått ivermektin som antiparasitärt medel fick kramper och dog.

REAKTIONER HOS MÄNNISKA

Det finns två rapporter om reaktioner hos människa till följd av kontakt med hundar som behandlats med permetrin (Exspot® vet spot-on), som är en pyretroid. I ett av fallen meddelades att en pojke klappade en hund som dagen innan behandlats med Exspot® vet (Figur 5). Pojken reagerade med ”myggbettsliknade utslag” på kroppen och svullna läppar. Han fick kortison och blev bra inom ca tolv timmar. I ett annat fall meddelas att en djurägare ca två veckor efter att en hund behandlats med Exspot® vet fick nässelutslag och svullna läppar. Kortison gavs och det hela gick över.

Det finns i den tidigare svenska biverkningsrapporteringen ett par meddelanden om reaktioner hos människa efter kontakt med djur som behandlats med pyretroider. Det finns även från England och USA flera meddelanden om reaktioner hos människa efter kontakt med pyretroider avsedda för veterinärmedicinskt bruk. Det har i dessa fall som regel varit milda till moderata hudreaktioner med övergående symtom, men det finns också rapporter om allvarligare allergiska och respiratoriska reaktioner.

En veterinär som vaccinerade får med Covexin 8A – ett vattenbaserat vaccin mot klostridieinfektioner (licenspreparat) – stack sig i ett finger. Efter ca en halvtimme uppstod en smärtande svullnad i fingret och i handen. Efter behandling med ett NSAID-preparat gick reaktionen snabbt tillbaka. I en rapport meddelas att en djurägare ”tappade skinnet i handen” efter att utan användning av handskar ha gnidit in huden på ett bakben på en häst med Celeston® valerat comp vet (innehåller betametason + neomycin).

AVSLUTNING

Rapporteringen av läkemedelsbiverkningar innebär möjligheter att upptäcka nya biverkningar hos djur och att bevaka kända negativa läkemedelseffekter. Man bör vara extra observant på nya preparat under de första åren efter introduktionen.

Det finns för veterinärer, liksom för viss personal inom human hälso- och sjukvård, en författningsmässig skyldighet att rapportera vissa biverkningar. För veterinärer anges detta i Läkemedelsverkets författningssamling LVFS 2006:4, 11 § enligt följande: ”Veterinärer skall till Läkemedelsverket snarast rapportera samtliga allvarliga biverkningar hos djur, samtliga biverkningar hos människor samt sådana biverkningar som synes öka i frekvens hos djur. Rapporteringsskyldigheten omfattar förutom biverkningar av veterinärmedicinska läkemedel även motsvarande biverkningar avseende humanläkemedel i veterinärmedicinsk användning”.

Det är av stort värde att de negativa läkemedelsreaktioner som ses anmäls. Rapporteringen bör ske redan vid misstanke om biverkan. Jag vill tacka alla kolleger som har skickat in biverkningsrapporter.

SUMMARY

Adverse reactions in cats and reactions in humans to veterinary drugs reported in Sweden during 2005 and 2006

The present article describes adverse reactions in cats and adverse reactions in humans to drugs registered for use in animals reported by Swedish veterinarians during 2005 and 2006.

In cats negative effects of vaccines were the most frequently reported adverse reactions. Examples of other drugs which were reported to cause negative effects in cats are antibiotics, antiparasitic agents and non-steroidal anti-inflammatory drugs (NSAID). There were several reports of serious intoxications (including deaths) in cats, which were given permethrin (Exspot® vet spot-on) by the animal owners. This drug, which is a pyrethroid insecticide, is only registered for dogs. There were two reports of humans who experienced rather mild negative reactions after that their dogs had been treated with permethrin. In one report it was informed that a veterinarian who vaccinated sheep with a vaccine against clostridium-infections acciden-

tally injected a finger. The finger and the hand became swollen. After treatment with an NSAID, quick recovery was obtained. In another instance an animal owner experienced a local skin reaction in a hand after application of an ointment containing betametason and neomycin on a leg of a horse.

Referenser

1. Dawson S, Bennett D, Carter SD, Bennett M, Meanger J, Turner PC, Carter MJ, Milton I & Gaskell RM. Acute arthritis of cats associated with feline calicivirus infection. Res Vet Sci, 1994, 56, 133–143.
2. Dawson S, McArdle F, Bennett D, Carter SD, Bennett M, Ryvar R & Gaskell RM. Investigation of vaccine reactions and breakdowns after feline calicivirus vaccination. Vet Rec, 1993, 132, 346–350.
3. EMEA, Committee for Veterinary Medicinal Products: Advisory Notice to Veterinary Surgeons Regarding the Development of Fibrosarcomas at Sites of Injection of Veterinary Medicinal Products, EMEA/CVMP/205/03-FINAL (www.emea.eu.int).
4. Kirpensteijn J. Feline injection site-associated sarcoma: Is it a reason to critically evaluate our vaccination policies? Vet Microbiol, 2006, 117, 59–65.
5. Ström Holst B, Karlstam E & Englund L. Vaccinassocierade sarkom hos katt. Svensk VetTidn, 2001, 53, 573–577.

***HANS TJÄLVE,** leg veterinär, VMD, professor, Enheten för läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala. Även avd för patologi, farmakologi och toxikologi, SLU, Box 7028, 750 07 Uppsala.

Elektronisk rapportering av läkemedelsbiverkningar hos djur

Det finns sedan en tid tillbaka möjlighet att till Läkemedelsverket rapportera in läkemedelsbiverkningar hos djur elektroniskt. Rapporteringsblanketten finns på Läkemedelsverkets webbplats www.lakemedelsverket.se. Man laddar hem blanketten till den egna datorn och fyller sedan i den elektroniskt. Blanketten skickas därefter per e-post till e-postadressen registrator@mpa.se.

Det går att även i fortsättningen skicka in rapporter via (vanlig) post eller via telefax. Adressen är:
Enheten för läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

Telefax: 018-54 85 66.

Blanketter kan även beställas via telefon 018-17 46 00 (Läkemedelsverket).

Träckprov → Svar = Recept?

Träckprovtagning före eventuell avmaskning är det enda försvarbara alternativet när det gäller ekonomi, miljö eller resistensproblematik.
För enstaka hästar - använd kollamasken.
För större stall - använd vårt storstallserbjudande.

För mer information besök våra hemsidor:
www.kollamasken.nu
www.vidilab.se

kollamasken finns även för smådjur.

Vidilab

Box 33 • 745 21 Enköping • Tel 0171 - 44 12 60 • Fax 0171 - 44 12 61 • info@vidilab.se

månadens epiztel

Epizteln handlar om newcastlesjuka och fågelinfluensa. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Kristina Karlsson, SVA och Jessica Dahlberg, Jordbruksverket.

NEWCASTLESJUKA BLAND BREVDUVOR I MALMÖ

I mitten av november konstaterades newcastlesjuka i två duvslag med högflygarduvor i ett koloniområde i norra utkanten av Malmö. Duvslagen ligger i koloniområdet där det finns ett 30-tal duvslag. Hela koloniområdet omfattas av spärrförklaringen. Duvorna i de smittade duvslagen avlivades och saneringsarbetet har påbörjats. Orsaken till utbrottet är sannolikt inköp av ovaccinerade duvor till de båda duvslagen. Även duvslaget där fåglarna kom ifrån har provtagits och var under en period spärrad, men denna spärr är nu hävd då inga tecken på smitta finns. Duvorna i de smittade duvslagen uppvisade tydliga symtom på newcastlesjuka med ökad dödlighet och kraftig grön-gul diarré.

I skrivande stund har ytterligare ett 20-tal duvor, i ett duvslag som ligger granne med de två tidigare smittade, avlivats på grund av en grundad misstanke om newcastlesjuka. Övriga duvor i de andra duvslagen har undersökts och merparten av dessa är vaccinerade mot sjukdomen. Även det tredje duvslaget kommer att saneras och spärren på hela koloniområdet kommer att ligga kvar minst 21 dagar.

Foto: Bengt Ekberg

I mitten av november konstaterades newcastlesjuka i två duvslag i ett koloniområde i norra utkanten av Malmö.

FÅGELINFLUENSALÄGET I EUROPA

Fågelinfluensa har återigen fått ökad aktualitet. I mitten av november drabbades två kalkonfarmer i England av utbrott av HPAI H5N1. Fjäderfän på ytterligare fyra gårdar avlivades

efter att de identifierats som sannolikt smittade (engelska: dangerous contacts) i smittspårningsarbetet. Sedan slutet av november har även Rumänien, Polen och Tyskland rapporterat om fall av HPAI H5N1 hos tamfåglar. Värst är situationen i Polen, som rapporterat om flertalet utbrott centralt i landet och vid östersjökusten. De virusstammar som isolerats från dessa utbrott är alla nära besläktade med det virus som orsakade utbrott i Tyskland och Tjeckien i somras.

På grund av situationen i Polen och Tyskland beslutade Jordbruksverket efter samråd med SVA att höja Sveriges skyddsnivå från nivå 1 till nivå 2 från och med onsdagen den 19 december 2007. Den höjda skyddsnivån gäller tillsvidare i hela Sverige söder om Dalälven. Höjningen av skyddsnivån ses som en försiktighetsåtgärd. Vad höjningen innebär går att läsa om på Jordbruksverkets webbplats.

Inom den svenska fågelinfluensaövervakningen av vilda fåglar hade den 20 december inga fall av aggressiv fågelinfluensa påvisats, det fanns inte heller några tecken på ökad dödlighet hos vilda fåglar i landet. ■

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, d v s utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

■■ noterat

LRF ville tysta länsveterinär

■■ Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) ville sätta munkavle på länsveterinär Olle Rydell för att skydda bönder som missköter sina djur. Det framgår av en skrivelse till landshövdingen i Dalarna, där man kräver stopp för länsveterinärens offentliga kritiserande av bondenäringen, rapporterade Dalarnas Tidningar den 23 november 2007. I skrivelsen påminner LRF också lite hotfullt om att bönderna både direkt och indirekt bidrar till jobben på länsstyrelsen.

– Djuren är alltid i underläge och vi har det yttersta ansvaret för att lagen följs. Jag tänker inte tiga och väga mina ord så det passar LRF när det gäller djur som far illa, säger länsveterinär Olle Rydell till Dalarnas Tidningar.

Senast gällde kritiken länsveterinärens uttalande i massmedia om att tre lantbrukare i Dalarna fått djurförbud under 2007. Han framhöll då att det är alldeles för många, särskilt som lantbrukarna får mycket stöd i form av skattepengar.

– Bidragen har inget med saken att göra. Det är politik och inget länsveterinären och andra tjänstemän ska blanda in i uttalanden om dålig djurhållning, hävdar LRF-ordföranden Ulric Isacsson. Men det tycker inte länsveterinären. Han anser det vara väldigt stötande att lantbrukare som fått djurbegränsning och har för många djur även får bidrag för de ”förbjudna” djuren.

När det gäller den hotfulla påminnelsen om att bönderna bidrar till jobben på länsstyrelsen, erkänner Ulric Isacsson att det var en olycklig formulering. ■

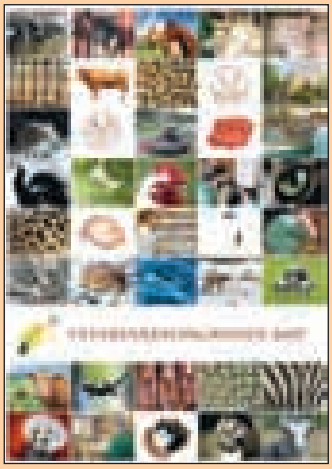

Kompendium VETERINÄRKONGRESSEN 2007

Kompendium, inklusive CD-skiva, med föredrag från 2007 års Veterinärkongress kan beställas från veterinärförbundets kansli.

Kompendiet kostar 520 kronor (inkl porto och moms) vid insättning på Sveriges Veterinärförbunds plusgiro 83 80-8. Ange på talongen ”Kompendium 2007”.

Beställning kan även ske per telefon 08-545 558 20 eller per e-post office@svf.se mot faktura.

Vilken är din diagnos? – EKG

En katt fick oregelbunden hjärtverksamhet i samband med sedering för normalkastration. Fallet är insänt och tolkat av veterinär Karin Bredelius, Falköpings smådjursklinik, Odengatan 24, 521 43 Falköping. Svaret är skrivet av Anna Tidholm.

SVAR SE SIDAN 53

Honkatt, tre år

ANAMNES OCH STATUS: Katten inkom till kliniken för normalkastration och klinisk undersökning var utan anmärkning. Katten sederades med en intramuskulär injektion med medetomidin (Domitor) i normal dos för kroppsvikten, varvid en oregelbunden hjärtverksamhet noterades.

EKG-UNDERSÖKNING: EKG 1, se Figur 1. EKG 2, efter Antisedan-injektion, se Figur 2.

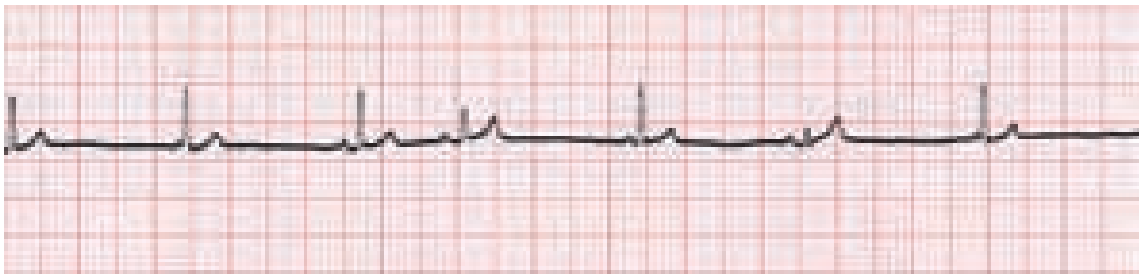

FIGUR 1. *EKG 1, avledning II, 1 cm=1 mV, pappershastighet 50 mm/s.*

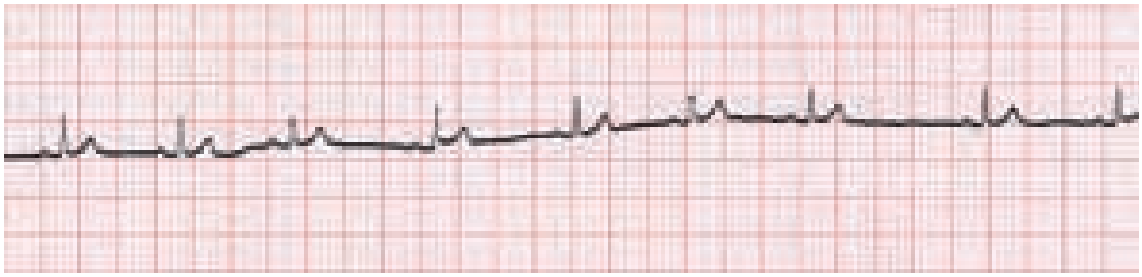

FIGUR 2. *EKG 2, samma katt som i figur 1 efter Antisedan-injektion, avledning II, 1 cm = 1 mV, pappershastighet 50 mm/s.*

noterat

Förbjudet att handla med hund- och kattpäls

Den 28 november 2007 beslutade EUs ministerråd om att införa ett förbud mot handel med katt- och hundpälsar. Alla 27 medlemsstaterna röstade ja till ett förbud. Undantag ska göras för användande i vetenskapligt syfte. I beslutet förbjuds import av hund- och kattpäls, som också kommer att gälla för päls i kläder.

Enligt Jordbruksverket förbjuder svensk lag redan idag import av päls från hund och katt. Däremot är det inte förbjudet att importera kläder som innehåller sådan päls. Italien införde ett nationellt förbud 2002 och ville se en strängare lagstiftning för hela EU. Förbudet ska börja gälla från och med den 31 december 2008.

Smådjursklinik till salu

Lönsam smådjursklinik med gott rykte och stabil kundkrets belägen i Storuman säljes.

Aktiebolag, maskiner, inventarier, lager samt kundregister.

Vid intresse ring 070-635 67 58 eller skriv till djurkliniken@spray.se.

Lantbruksapotek – en ny satsning från Apoteket AB

TEXT: CHRISTINA AROSENIUS

Den 15 november inbjöd LRF och Apoteket AB till ett informationsmöte om förbättrad läkemedelsservice till lantbrukets djur. Vid mötet redovisades resultatet av en enkät som genomförts bland lantbrukets veterinärer rörande tillgängligheten av veterinära läkemedel ute i fält och för djurägare inom lantbrukssektorn. Ett förslag till förbättrad service genom införande av så kallade lantbruksapotek presenterades.

LRF vill ha tillgång till kunniga veterinärer och en effektiv veterinärservice men också till veterinära läkemedel, sade Helena Jonsson, ledamot i LRFs förbundsstyrelse.

DEN BÄSTA SPELAREN PÅ EN NY ARENA

I mötet i LRF-huset deltog bland annat representanter för Apoteket AB, distriktsveterinärorganisationen (DVO), ViS, LRF, Svenska Djurhälsovården, Läkemedelsverket, Jordbruksverket och Sveriges Veterinärförbund. Mötet inleddes av Helena Jonsson, ledamot i LRFs förbundsstyrelse och själv djurägare. Hon redogjorde för LRFs organisation, där man nu har ca 165 000 medlemmar och 90 000 företag. LRF önskar för sina medlemmars räkning ha tillgång till kunniga veterinärer och en effektiv veterinärservice. Man vill också ha tillgång till veterinära läkemedel för att kunna leva upp till organisationens krav på god djurhållning.

Tore Löwstedt, chef för sortiment och varuförsörjning på Apoteket AB, deklarerade sitt företags intresse av djurläkemedelsområdet som en affär för framtiden. Apoteket anser sig ha struktur för att vara konkurrenskraftigt även efter en avreglering och vill vara den bästa och mest attraktiva spelaren på en ny marknad. Men för att få en bättre marknadssituation behöver man hitta allianspartners/kunder och tycker sig ha en viktig sådan i LRF och dess medlemmar. Sedan några år pågår ett utvecklingsarbete på Apoteket AB rörande veterinära läkemedel men man erkänner att det finns behov av ytterligare kompetens när det gäller lantbrukets djur.

ENKÄTRESULTAT

Catrine Ehlin från Synovate, ett företag som genomför framtidsundersökningar, var nästa talare. Hon redovisade den enkätundersökning som genomförts av Apoteket AB bland veterinärer som arbetar med lantbrukets djur. Målgrupp var besättningsveterinärer, stationschefer/DVO och djurhälsoveterinärer. 280 enkäter hade skickats ut och 135 svar hade inkommit, vilket gav en svarsfrekvens på 48 procent. Hälften av dessa svar kom från besättningsveterinärer och 80 procent av dem som svarade hade arbetat i mer än tio år. De flesta förskrev läkemedel per telefon och vanligen till ett lokalt apotek.

De lokala apoteken fick i allmänhet gott betyg i enkäten och de viktigaste faktorerna ur veterinärens synvinkel var (i fallande ordning) snabbhet av leverans, korta svarstider, lagerhållning, sortimentsbredd, personalens bemötande, öppethållande, djurägarens önskemål och personalens kunskap. Sämst betyg generellt fick lagerhållningen och sortimentsbredden. De lokala apoteken var ➤

➤ de som bäst hanterade uthämtning av recept för djurägare men även där förekom problem som att djurägare kunde få åka upp till tre gånger för att få ut allting på receptet på grund av dålig lagerhållning och långsamma leveranser. Detta gör också att djurägare med delegerad behandling tvingas hålla större lager hemma hos sig med allt vad det medför. Flera av de veterinärer som deltog i mötet rapporterade om problem med att kontakta sina lokala apotek då dessa i allt större utsträckning inte vill ha recept inringda per telefon och också aviserar detta per brev till veterinärerna. I enkäten uttryckte många veterinärer att det vid akuta lägen är svårt att få tag i läkemedel.

Maria Krüger, produktchef djurläkemedel, berättade bland annat att den totala omsättningen för djurläkemedel bara utgör ca två procent av Apotekets totala försäljning.

SORTIMENT OCH EFTERFRÅGAN

Maria Krüger, produktchef djurläkemedel, redovisade vad Apoteket AB kan erbjuda och vad som efterfrågas. Man har nu 950 artiklar djurläkemedel i sortimentet i förpackningar från 0,5 ml till säckar på 25 kg. Den totala omsättningen djurläkemedel 2006 var 612 miljoner kronor av Apoteket ABs totala omsättning på 36 933 miljoner, dvs ca två procent av den totala försäljningen. Receptförskrivningen utgör 306 miljoner och veterinärernas egen rekvisition 187 miljoner, resten är djurägarnas köp för egenvård. Den största delen ligger på sällskapsdjuren och av lantbrukets djur är svin, häst och nöt de tre största konsumenterna. Behoven är olika för olika kategorier djurägare, privata jämfört med professionella, vad gäller förpackningsstorlekar, behov av generika etc.

Vad gäller lantbrukets djur är de stora produkterna antibiotika, vacciner, avmaskningsmedel, smärtstillande, antiinflammatoriska preparat och preparat mot ektoparasiter. För svin står tio preparat för 46 procent av försäljningen och för nöt står de tio största preparaten för drygt 63 procent av försäljningen.

För lantbrukets djur finns en geografisk variation, en säsongvariation samt varierande behov efter djurslag och besättningstyp, allt faktorer som man måste ta hänsyn till vid lagerhållning och beställning. Merit Öhring, ansvarig för

MYBAC VETTECH Laboratoriet

DITT LABORATORIEVAL

Klinisk veterinärmedicinsk mikrobiologi.

Swedac-ackrediterade undersökningar.

KONTAKTA OSS FÖR PRISLISTA, REMISSER, PORTOFRIA ADRESSLAPPAR OCH ÖVRIG INFORMATION.

MYBAC-VETTECH LABORATORIET AB, Tel: 08-55 635 625. Fax: 08-449 46 56. E-mail: vet@mybac-vettech.se. Hemsida: www.mybac-vettech.se

Apoteket avser att etablera 50 utvalda apotek som ska erbjuda utökad service till djurägare och veterinärer inom lantbruket, meddelade Gabriella Sander, chef för enheten djurläkemedel.

etablering på Apoteket AB, redovisade lite fakta runt detta. 90 procent av Sveriges befolkning kan nå ett apotek på 15 minuter och 99 procent inom 30 minuter. Åtta procent av apoteken i landet svarar för 80 procent av försäljningen till lantbrukets djur. Djurägare visar en stor lojalitet gentemot sitt lokala apotek. Mest lantbruksdjur finns i Skåne, Västra Götaland, Halland, Gotland, Östergötland och Kalmar.

APOTEKET ABs NÄSTA STEG – LANTBRUKSAPOTEK

Avslutningsvis redovisade Gabriella Sander, chef för enheten djurläkemedel, hur Apoteket tänkt sig att öka tillgängligheten, hålla nere priserna och hitta nya samverkansformer. I dagsläget finns det 110 apotek som specialiserat sig på djurläkemedel och där man påbörjat utbildningen av personalen inom området. Dessa apotek har ökad lagerhållning, baserad på efterfrågade preparat, utökade öppettider och är spridda över landet. Djurapoteken har bra sortiment för hund, katt och häst men inte för lantbrukets djur. Ett nationellt skickningsapotek för djurläkemedel finns i Eskilstuna och kan leverera till veterinärer, kliniker och gårdar. Beställningarna skickas samma dag, en obruten kylkedja garanteras och personalen är specialiserad på djurläkemedel. Man har fullt sortiment, stora förpackningar och de flesta licenspreparat.

Det finns också ett nationellt kundcentrum per telefon öppet dygnet runt för samtliga recept, men detta var de församlade åhörarna inte nöjda med. Personalen där är dåliga på djurläkemedel och recepten kontrolleras inte på apoteken förrän djurägaren kommer till apoteket, med påföljd att det som ska hämtas ofta inte finns i lager. Ett förslag kom upp om att ordna ett särskilt telefonkundcentrum i anslutning till apoteket i Eskilstuna i stället.

Gabriella Sander berättade också att e-recept för djur kommer att införas under första halvåret 2008. DVO kommer att bli de första som testar detta system. Dessutom avser man nu att etablera 50 utvalda apotek som ska erbjuda utökad service till djurägare och veterinärer inom lantbruket. Dessa kommer att lagerhålla ett vårdkritiskt sortiment för lantbrukets djur och personalen kommer att få särskild vidareutbildning. Exakt var dessa apotek kommer att finnas är inte klart ännu men de kommer att finnas där djuren finns. Övriga lokala apotek bibehåller samma service som tidigare, enligt Gabriella Sander. ■

Dermatitis

Cefaseptin® vet.

Cefaseptin® vet.

Cefaseptin® vet.
(Cefalexin)

Effektivt mot
Staphylococcus intermedius

God Smaklighet !

Cefaseptin® vet. tabletter:
120 mg med brytskåra: 30 st.
600 mg med brytskåra: 30 st och 90 st.

Vid förskrivning, se FASS vet.

VIAVET SCANDINAVIA

Box 9, 265 21 Åstorp
Tel. 042-676 03, Fax 042-676 04
E-post: viavet@telia.com

Europeiska riktlinjer för FeLV-bekämpning

Den europeiska expertgruppen för infektiösa kattsjukdomar (The European Advisory Board on Cat Diseases, ABCD) publicerade den 10 december 2007 riktlinjer för förebyggande av felint leukemivirus-(FeLV)-infektion.

FeLV-vacciner är de enda antiretrovirusvacciner som finns i Europa idag. Vaccination rekommenderas för unga katter som vistas ute eller kommer i kontakt med andra katter i områden med hög infektionsprevalens. Kattungarna bör ges sina första vaccinationer vid nio och tolv veckors ålder, följt av årliga boosterdoser. Eftersom känsligheten för FeLV-infektion minskar med åldern, bör katter över tre års ålder inte vaccineras oftare än vart annat till vart tredje år.

Om kattens smittstatus är okänd, bör den testas för förekomst av FeLV-antigen i blodet innan vaccination. Vaccination av en viremisk katt är nämligen verkningslös.

Persistent viremiska FeLV-infekterade katter ska hållas isolerade för att förhindra smitta till andra katter. Mer detaljer om ABCDs riktlinjer går att läsa på hemsidan www.abcd-vets.org.

AOVET INTERNATIONAL

AO Nordic Small Animal Course in Fracture Treatment: Principles

September 25–27, 2008
Haga slott, Enköping, Sweden

Aim of the course:
• to give basic knowledge on bone healing and principles of fracture treatment.
• to teach how to use instruments and implants in relation to different fracture types.

Chairman and local faculty: Ole Frykman, Lennart Sjöström, Fredrik Danielsson, Peder Haaland

International faculty: Stuart Carmichael

The course is planned for 48 participants from the Nordic countries. The registration form with the final announcement will be available in March 2008. Registration deadline **May 30, 2008.**

Course fee: SEK 7 500 (excl. VAT) or SEK 9 375 (VAT included) for course, practical exercises, course bag, documentation, bus transportation, refreshments and snacks, welcome cocktail.
Accommodation not included in the course fee, at Haga slott SEK 3 205 (excl. VAT) from Thursday - Saturday has to be booked and paid separately and includes full board.

For further information please contact:
AO Courses, Box 6087, SE-171 06 Solna, Sweden
Tel: +46 8 743 71 10 - Fax: +46 8 641 48 56,
e-mail: info.se@ao-courses.com

Hosted by AO Courses, Sweden

Svenska kor inga klimatbovar

Enligt FAO-rapporten "Livestocks long shadow" svarar animalieproduktionen för 18 procent av de globala utsläppen av växthusgaser. Innebär det att vi måste upphöra med nötkötts- och mjölkproduktion av klimatskäl?

Kungl Skogs- och Lantbruksakademien anordnade den 4 december 2007 ett seminarium med titeln "Nötkreaturen – heliga kor eller jagade villebråd?" för att reda ut fakta i den aktuella debatten.

I de expertföreläsningar som gavs, framkom att det bara är ca 30 procent av animalieproduktionens utsläpp som kommer från idisslarna. 35 procent av utsläppen är orsakade av avskogning för nya beten i främst Sydamerika, och en stor del beror också på överbetning och markerosion. I Sverige ökar skogsarealen och landskapet utsätts snarare för underbetning än överbetning. Svensk nötproduktion tillhör därför de mest klimatvänliga i världen. Vad som kan göras i Sverige är bland annat att justera kornas foderstater, använda stallgödseln bättre och öka andelen betande djur på sommaren för att stimulera den biologiska mångfalden.

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet

FVE-möte med tvärvetenskapliga ambitioner

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS OCH MARGARETA WIDELL

Den europeiska veterinärfederationen, FVE, höll sin återkommande höstförsamling i Bryssel den 15–17 november förra året. Temat för mötet var ”one health”, dvs att human- och djurhälsa hör ihop och att olika discipliner måste samarbeta för att bekämpa djurslagsövergripande sjukdomar. Sverige var som vanligt väl representerat under mötet.

”One health” är den aktuella versionen av den amerikanske veterinären Calvin Schwabes vision, ”one medicine”, från 1980-talet. I båda fallen handlar det om att veterinärmedicin och humanmedicin måste samarbeta för att utrota epizootisjukdomar.

FVEs president Walter Winding hade bjudit in chefen för det holländska centret för kontroll av infektionssjukdomar, Roel Coutinho, till 2007 års höstmöte i FVE. Coutinho är läkare, och pekade i sin föredragning på alla de smittoutbrott han kommit i kontakt med där en bättre kommunikation mellan läkare och veterinär skulle ha underlättat bekämpningen. Som exempel nämnde han ett utbrott av Q-feber i Holland 2007, där en ansenlig del av innevånarna i en by plötsligt insjuknade i allvarlig lunginflammation. Efter långdraget och komplicerat utredningsarbete framkom att det fanns en storskalig getuppfödning i byn. Drygt 40 procent av getterna hade sedan en tid tillbaka aborterat sina foster, vilket var väl känt bland de lokala veterinärerna. De utredande läkarna fick länge inte denna kunskap, och kunde därför inte dra slutsatsen att trolig smittkälla var *Coxiella burnetii* som spreds via luften från getter till människor.

Den holländske läkaren Roel Coutinho efterfrågade bättre samarbete mellan läkare och veterinärer, men hade själv dåliga insikter i basala veterinära smittsamband.

Roel Coutinho demonstrerade dock själv en viss ensidighet i intresset för artöverskridande smittor. Huvuddelen av hans föredragning gick ut på att djur är smittkällor för människor. Vid en diskussion med FVE-delegaterna om meticillinresistenta stafylokoccker (MRSA) kan smitta från människa till djur, sade han sig inte ha läst något om detta. Man kan tycka att en chef för ett nationellt infektionscenter borde ha satt sig in i en så dagsaktuell frågeställning, åtminstone lite.

TRE R FÖR DJURTRANSPORTER

”Det gäller att inte bara säga Halleluja, man måste göra det också”, skrev en gång studenttidningen Blandaren. Detta stämmer i högsta grad även för det tvärvetenskapliga samarbetet. FVE-församlingen försökte därför på flera punkter under höstmötet formulera konstruktiva slutsatser, både om samarbete över gränserna och inom andra ämnesområden.

Sektionen för officiella veterinärer inom EU (EASVO) hade t ex under sitt förberedande möte beslutat att sammanställa erfarenheter från officiella kontroller av tvärvillkoren (inom animalieproduktionen) i olika länder. Syftet var att kunna påpeka för EU-kommissionen vilka oklarheter som finns och kompletteringar som är nödvändiga i regelverket. Vidare hade man bjudit in den österrikiske veterinären Alexander Rabitsch, för att få information om aktuella problem inom dagens långväga djurtransporter i Europa. Rabitsch, som varje vecka utför stickprovskontroller på motorvägen mellan Österrike och Italien, berättade att bristerna i djurtransporterna nu håller på att öka i omfattning igen. EASVO ➤

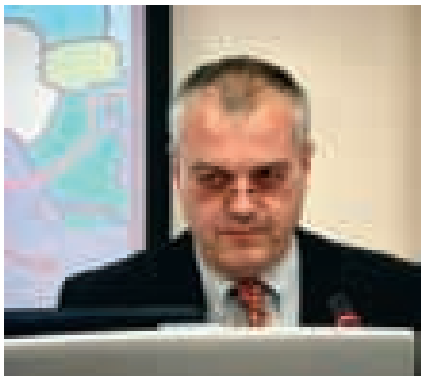

Alexander Rabitsch utför varje vecka djurtransportkontroller på motorvägen mellan Österrike och Italien. Han berättade att bristerna nu håller på att öka i omfattning igen.

➤ formulerade därför en resolution om långväga djurtransporter, som senare antogs av FVEs generalförsamling. Den gick bland annat ut på att EUs officiella veterinärer och ansvariga myndigheter måste bli bättre på att övervaka efterlevnaden av gällande regelverk. Den konstaterade också att FVE ska verka för att de tre R:n (refine, reduce, replace) används som målsättning för alla djurtransporter.

HYGIENFRÅGOR

EUs djurhälsostrategi

Hygienikersektionen UEVH diskuterade som vanligt ett antal yrkesfrågor och föreningsangelägenheter.

Eric Marin presenterade den europeiska kommissionens nya djurhälsostrategi för perioden 2007–2013. Konceptet är ”Prevention is better than cure”. Man bedömer att världens behov av animaliskt protein kommer att ha ökat med 50 procent år 2020. Det innebär en intensifiering av djurproduktionen, som medför ökade smittrisker. Samtidigt har sedan 1980 87 nya arter av humana patogener påvisats, varav 60 procent är zoonotiska.

Det som hittills gjorts inom EU för att stoppa spridningen av smittsamma djursjukdomar är att upprätta system för spårbarhet, identifikation av djur, gränskontroll och tillskapande av referenslaboratorier. Vaccination i förebyggande syfte används när det är lämpligt.

Målet med strategin är hög nivå på folkhälsa och livsmedelssäkerhet. En strategi som tidigare varit reaktiv ska i stället bli proaktiv. Effektiv kontroll ska göra import säker och illegal handel ska bekämpas hårdare. En rådgivande kommitté till kommissionen ska skapas, med bred sammansättning av intressenter.

Under den efterföljande diskussionen framkom att veterinärprofessionen bör uppvakta regeringarna i sina respektive länder och informera om de hot som finns och diskutera nödvändiga projekt. Dessutom bör sällskapsdjur inkluderas i konceptet på ett tydligt sätt. En annan viktig fråga är risker med legal handel. Ju fler rörelser som sker i och mellan länder, desto fler problem med djurskydd, djurhälsa och folkhälsa. Intresset från Eric Marin att diskutera nackdelar med den legala handeln var dock svalt.

Eric Marin presenterade EU-kommissionens nya djurhälsostrategi. Den illegala handeln vill kommissionen bekämpa, men de legala långväga djurtransporterna förbigicks med tystnad.

Närvaro av veterinär vid små slakterier

Frågan om närvaro av veterinär vid slakt på små slakterier som inte slaktar på heltid har tidigare diskuterats såväl i UEVH som i FVE med anledning av att kommissionen föreslagit lättnader i närvarokraven. UEVH/FVE har skrivit till kommissionen och bland annat påtalat vikten av att begreppet ”icke-kontinuerlig” slakt definieras. Farhågor har funnits att vissa medlemsländer kan tolka begreppet generöst så att undantag omfattar även medelstora slakterier. Nu har kommissionen genom en förordning från oktober 2007 gett de nationella ansvariga myndigheterna möjlighet att, på vissa villkor, medge undantag från kravet på ständig veterinär närvaro under slakt.

Översyn av hygienförordningarna

Kommissionen har påbörjat översyn av EUs hygienförordningar. Även tillämpningen av HACCP ses över eftersom systemet inte alltid anses passa för små företag. Kommissionen har föreslagit att undanta mikroföretag, dvs företag med färre än tio anställda och under två miljoner euro i omsättning. Flertalet medlemsländer har framfört invändningar mot förslaget, eftersom det inte anses bygga på en riskvärdering.

Frågor med anknytning till Hygiene working group

UEVH diskuterade vidare ett antal frågor som tagits upp av sektionens arbetsgrupp.

EUs hygienförordningar ställer krav på utbildning inom ett stort antal ämnesområden för officiella veterinärer men nivåerna är inte fastslagna. UEVH/FVE har tidigare arbetat fram ett förslag på mer preciserat innehåll och skickat till kommissionen. Som komplement har nu också ett förslag på utbildningskrav för så kallade approved veterinarians, dvs veterinärer som utför vissa uppgifter i besättningar, tagits fram.

En enkät avseende kontrollfrekvensen på styckningsanläggningar som genomförts bland medlemmarna visar på stora olikheter i bedömningen av risken och därmed kontrollbehovet. Enkäten visar också att det råder stor begreppsförvirring vad gäller definitionen av revision kontra inspektion.

FVE-KRITIK MOT DJURHÄLSOSTRATEGIN

Under huvudförhandlingarna i FVEs generalförsamling återkom frågan om EUs nya djurhälsostrategi. FVEs ledning hade sammanställt en officiell kommentar till strategin, som presenterades av organisationens VD Jan Vaarten.

FVE håller med kommissionen om att förebyggande åtgärder är bättre än behandling. Detta kräver dock att medlemsländerna säkerställer tillräcklig bemanning och rimliga ekonomiska resurser till officiella veterinärtjänster och gränskontroller. EU måste också ta fram ett effektivare, internationellt rapporteringssystem för misstänkta eller konstaterade djursjukdomar. FVE anser vidare att kommissionens strategi fokuserar för mycket på storskalig animalieproduktion till minimal kostnad. De ekonomiska intressena får stor plats, medan t ex djurskyddsaspekter hamnar i skymundan. FVE tycker också det är anmärkningsvärt att de stora smittspridningsrisker som långväga djurtransporter inom EU utgör, knappt nämns alls i djurhälsostrategin.

FVE kommer nu att arbeta för att bli en aktiv deltagare i kommissionens rådgivande grupp för hur strategidokumentet ska omsättas i praktik.

GRUPPARBETEN

I ett av tre grupparbeten under generalförsamlingen återkom frågan om vad veterinären kan bidra med i ”One health”-konceptet. Svaren blev imponerande många. Den humanmedicinska professionen har mycket liten kunskap om förhållanden i djurbesättningar, när det gäller utredningar av smittsamma sjukdomar. Veterinärer i allmänhet har bättre epidemiologisk skolning än läkare, och har klart mycket bättre kunskaper om zoonotiska sjukdomar. De är också mer erfarna i storskalig bekämpning av smittsamma sjukdomar än de flesta läkare. Veterinären har dessutom en mer nyanserad bild av sällskapsdjurens roll i dagens samhälle. Han/hon kan lyfta fram positiva aspekter med djurägande, inte bara allergier och smittrisker.

Veterinärens vana att tänka komparativt mellan olika djurslag är en annan fördel vid ett smittbekämpningsarbete. Samtidigt finns ett stort behov att öka intresset och undervisningsinsatserna i den veterinära grundutbildningen, för att veterinären ska bli ännu mer användbar i folkhälsoarbetet.

Ett annat ämne där veterinären måste lära sig mer är hur veterinärmedicinen ➤

I ett av tre grupparbeten under generalförsamlingen återkom frågan om vad veterinären kan bidra med i ”One health”-konceptet. Svaren blev imponerande många.

KOLLEGIALT NÄTVERK

veterinärer stödjer veterinärer

Ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner när livet känns komplicerat. Vi lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga till kolleger med personliga problem med anknytning till yrket eller som av annan anledning sviktar socialt, psykiskt eller fysiskt.

Syftet med det Kollegiala Nätverket är att veterinärer enkelt och snabbt ska kunna få stöd av en medmänniska som samtidigt är väl förtrogen med veterinärens livsvillkor. Anledningen till att ta kontakt kan till exempel vara ohälsa, stress, privata problem och kriser, utbrändhet, mobbing, hot eller anmälan till Veterinära Ansvarsnämnden för felbehandling.

Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning. Nätverket är tillgängligt för alla veterinärer i Sverige oavsett medlemskap eller inte i förbundet. Du väljer själv bland de kolleger som valt att vara samtalspartner och som är listade nedan. Naturligtvis garanteras du sekretess och du kan också välja att vara anonym.

Nätverkets medlemmar:

Namn	Ort	Telefon	Fax	E-post
Magnus Andersson	Storfors	0550–323 13, 070–284 99 41	–	karlskogadjurklinik@hotmail.com
Sten Berggren	Trosa	0156–136 84	0156–132 34	–
Gunnar Bergsten	Vallentuna	08–512 403 50	08–512 406 56	bergsten.finnberga@vallnet.se
Håkan Björklund	Alnö, Sundsvall	060–55 66 40, 0730–20 45 60	060-58 51 75	h.bjorklund@telia.com
Eva von Celsing	Eskilstuna	016–292 93, 291 03	016–292 93	hvarsta.vet@telia.com
Annelie Grip-Hansson	Vännäs	070–632 45 05	–	annelie.grip.hansson@ac.lst.se
Florin Gurban-Marcu	Höör	0413–290 49, 073–349 79 98	–	florin.gurban@telia.com
Erik Kjellgren	Arboga	0589–169 78, 192 80	0589–192 86	kjellgren.erik@swipnet.se
Herbert Lundström	Vänersborg	0521–660 99	–	hebbe@gotanet.se

Uppmärksamma delegater under det senaste FVE-mötet. 2009 är det Sveriges tur att stå som värd för FVEs generalförsamling.

➤ påverkas av och kan påverka miljö och klimat. Detta var temat för det andra grupparbetet, med en uppmaning till mötesdeltagarna att börja fundera och agera mer miljömedvetet. Veterinärer är många gånger förebilder i samhället, varför det är viktigt att vi agerar miljöhållbart i alla dagliga beslut. Veterinären måste också vara mer uppmärksam på nya infektionssjukdomar hos djuren, eftersom klimatförändringen skapar nya förutsättningar för mikroorganismer och insekter. Ett aktuellt exempel är spridningen av bluetongue till tidigare oemottagliga områden i norra Europa.

Det tredje grupparbetet handlade om konkurrens och avreglering inom veterinäryrket. Gruppdeltagarna ansåg att FVE måste formulera en grunddefinition av begreppet veterinär (”veterinary act”) och en europeisk regelbok för interkollegialt uppförande, för att inte missbruk av den fria rörligheten av veterinära tjänster ska riskeras. Innan dess har tillsynsmyndigheter och nationella veterinärorganisationer viktiga roller att spela för att bevaka den veterinära yrkesetiken.

SVENSKA FRAMGÅNGAR

Som en glädjande observation från svensk sida kan det slutligen noteras att den svenska ledamoten i FVEs styrelse, Margareta Widell, utsetts till ”first vice president” av FVE-ordföranden Walter Winding.

Traditionellt har FVEs styrelse utgjorts av en ordförande och fyra jämbördiga vice ordföranden. Från sitt tillträde förra året ville Walter Winding ha en tydligt ansvarig andreperson i ledningshierarkin. Han införde därför posten ”förste vice ordförande”, och tilldelade alltså Margareta Widell detta ansvarsfulla uppdrag. Den svenska representationen i FVE är därmed starkare än någonsin, vilket förmodligen avspeglar Sveriges engagemang i organisationen.

Detta engagemang kommer att sättas på ytterligare prov 2009, då Sverige tilldelades värdskapet för det årets generalförsamling utanför Bryssel. Mycket påpassligt sammanfaller värdskapet med det svenska ordförandeskapet i EU. Under några dagar kommer Europas alla ledande veterinärorganisationsrepresentanter att samlas i Stockholm, med det är ett äventyr som SVT lär få återkomma till. ■

Ordinarie fullmäktigemöte

onsdagen den 28 maj 2008

Vid 2006 års fullmäktigemöte beslöts att mötet ska vara i form av ett endagsmöte vartannat år och ett tvådagarsmöte vartannat år, med start av tvådagarsmöte 2007. 2008 är det alltså återigen dags för ett endagsmöte.

Tid och plats 2008

2008 års fullmäktigemöte är bestämt att äga rum onsdagen den 28 maj i Stockholm.

Motioner senast 15 april

Enligt förbundsstadgarna skall motion, som väcks av förening, sektion eller förbundsmedlem, ha inkommit till förbundsstyrelsen (adress: Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm) *senast sex veckor före mötet*, dvs **senast tisdagen den 15 april 2008**.

Motion inkommen därefter tas inte upp för beslut av fullmäktige.

Alternativ till smågriskastration snart här

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Kastration utan bedövning av smågrisar upp till sju dagars ålder ifrågasätts regelbundet av allmänhet och politiker. EU-kommissionen anordnade därför ett internationellt möte i Holland i slutet av förra året, där frågan belystes ingående. Det visade sig att ett kommersiellt alternativ till kastrationen snart finns tillgängligt i EU-området.

För närvarande pågår ett EU-projekt med namnet ”Attitudes, practices and state of the art regarding piglet castration in Europe”, förkortat PIGCAS. Projektet finansieras av EU-kommissionen, och syftet är att ta fram information om griskastration som kan ligga till grund för en EU-policy.

För att ta reda på attityder till kastrering och hur kastrering utförs i praktiken, sände PIGCAS hösten 2007 ut enkäter i varje deltagande land. I Sverige genomfördes undersökningen av SLU och enkäten skickades ut till olika intressegrupper. Resultatet av denna europiska undersökning, liksom aktuell forskning inom området, redovisades under ett internationellt möte i Noordwijk, Holland den 29–30 november förra året. Deltagare var dryga 100-talet företrädare för de intressegrupper som svarat på enkäten och andra inbjudna gäster.

POLITISK BALANSGÅNG

Idag kastreras runt 100 miljoner smågrisar utan bedövning i EU varje år. Den främsta orsaken är att man vill förhindra ornelukt i köttet, vilken beror på förekomst av hormonet androstenon och tarmmetaboliten skatol, som båda utvecklas hos den könsmogna hangrisen. En annan orsak är att könsmogna hangrisar blir aggressiva, och lätt hamnar i slagsmål eller våldsbetäcker hongrisar tiden innan slakt.

FOTO: DIRK HOL

Hollands jordbruksminister Gerda Verburg vill stoppa griskastration senast 2015, men vill inte lagstifta utan uppmanar näringen att lösa problemet på frivillig väg.

Inledningstalare under konferensen var den holländska jordbruksministern Gerda Verburg. Hon deklarerade att Holland tänker stoppa griskastration senast 2015, på grund av ökande reaktioner från konsumenterna mot dagens rutiner. Innan dess ska kastration utföras under bedövning, som en övergångslösning, sade ministern. Dock tyckte hon inte att den holländska staten behövde gå in och lagstifta. Istället lade hon ansvaret på producenterna och handeln. Samma dag skulle hon nämligen underteckna en deklaration tillsammans med bönder och handlare, där alla lovade att arbeta mot detta mål.

I Europa är kastration utan bedövning redan förbjudet i Norge, och det kommer att förbjudas i Schweiz från 2009. Gerda Verburg förvånade de svenska åhörarna genom att meddela att även Sverige kommer att förbjuda kastration utan bedövning från 2012. Detta påstående tog hon snabbt tillbaka efter ett försiktigt ifrågasättande från undertecknad, men det kanske reflekterar Sveriges rykte som föregångsland i djurskyddsfrågor.

ANMÄRKNINGSVÄRDA ENKÄTRESULTAT

I redovisningen av den genomförda enkäten framkom flera anmärkningsvärda ➤

Stipendium

Djurvännernas Förening i Stockholms Stipendium på 25 000 kr utdelas till person eller personer, som genom forskning eller genom annan insats främjar djurs välfärd.

Stipendiet sökes senast 17 mars 2008 med kortfattad motivering till:

Djurvännernas Förening i Stockholm
c/o Hans Hermansson
Bondegatan 25 A
116 33 Stockholm

➤ uppgifter. Trots att EUs regler bara tillåter kastration utan bedövning upp till sju dagars ålder, var det flera medlemsländer som redovisade genomsnittlig kastrationsålder på upp till 20 dagars ålder hos smågrisarna. Förvånansvärt många länder använde regelbundet antibiotika för att förebygga infektion i kastrationssåren och väldigt få (utom Norge) gav bedövning annat än i undantagsfall.

När det gällde intresseorganisationernas attityder till traditionell kastration och dess alternativ, spretade resultaten mycket. Till stor del berodde nog detta på bristande kunskap hos dem som svarat, om vad de olika alternativen egentligen stod för.

Bente Fredriksen från Animalia i Norge redovisade enkätresultat. Bland annat angav flera medlemsländer genomsnittlig kastrationsålder på upp till 20 dagar, mot gällande regelverk.

I den följande debatten märktes en klar skiljelinje mellan olika grupper av mötesdeltagare. Majoriteten av producentrepresentanterna var negativa till alla alternativ som kostar mer än kastration utan bedövning. Alla närvarande djurskyddsorganisationer däremot krävde snabbast möjliga systemändring, till ett alternativ som är mer djurvänligt än dagens. Diskussionen kan sammanfattas i följande slutsatser.

SLUTSATSER

Kastration utan bedövning

Kastration utan bedövning bör förbjudas av djurskyddsskäl så snart som möjligt, men förutsättningarna och intresset för detta är mycket olika i olika länder inom EU.

Uppfödning av okastrerade hangrisar

Uppfödning av okastrerade hangrisar är inget optimalt alternativ. Det blir slagsmål mellan grisarna i slutet av uppfödningen, när hangrisarna blir könsmogna. I de länder där man föder upp utan kastration men med slakt vid en lägre ålder (Storbritannien, Irland och Spanien), kryper slaktåldern ändå uppåt hela tiden på grund av att producenterna tjänar mer på att slakta tyngre grisar. Problemen med slagsmål och ornelukt blir därmed allt större även i dessa länder.

Kastration med bedövning

Kastration med bedövning är inget realistiskt alternativ i många länder, eftersom det inte finns tillräckligt med veterinärer och eftersom ingreppet skulle bli för dyrt. I Norge, som idag har den modellen, finns även rapporter på att kastrationen sker alltför snabbt efter lokalbedövningen. Bonden måste vänta sju till åtta minuter innan bedövningen verkar, men börjar ofta skära tidigare. Effekten blir då sämre djurskydd än utan bedövning, eftersom grisen råkar ut både för två smärtsamma injektioner plus kastration med full känsel. En bättre metod med allmän narkos av grisen genom narkosgas tillämpas i Schweiz. Dock är utrustningen så dyr (narkosmaskinen kostar ca 100 000 kr) att få bönder använder den.

Immunokastration

Det bästa och mest realistiska alternativet till kirurgisk kastration är immunokastration. Man vaccinerar grisen två gånger under uppfödningen med ett vaccin mot hormonet GnRH. Detta gör att grisen inte blir könsmogen, inte utvecklar ornelukt, inte blir aggressiv i slutet av uppfödningen och dessutom växer snabbare än de kirurgiskt kastrerade grisarna. Nackdelarna är risk för misstro hos konsumenterna (dock finns ingen ens teoretisk risk att konsumenterna skulle kunna påverkas av köttet) men framför allt misstro hos producenterna. Om de sticker sig av misstag fungerar vaccinet nämligen lika bra på bonden som på grisen. Dock får man ingen effekt förrän efter en andra injektion. Vaccin har använts i Australien sedan 1998 och givits till tiotals miljoner grisar. Bara två fall av injektion av misstag har rapporterats under den tiden.

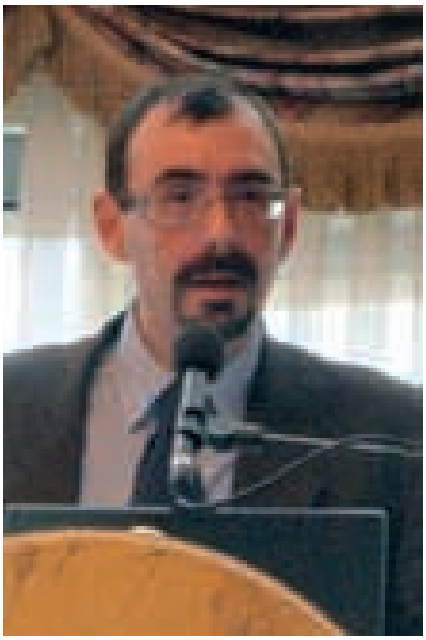

Från EU-kommissionen talade Denis Simonin. Han menade att förutsättningarna för regler om kastrationsförbud är mycket olika i olika länder, varför kommissionen inte vill besluta något i dagsläget.

Läkemedelsbolaget Pfizer har en ansökan om registrering av vaccin inne hos EU. Troligen kommer vaccinet ut på marknaden under 2009. Schweiz har redan godkänt vaccinet och börjat immunokastrera grisar kommersiellt.

Spermasortering

Metoden att könssortera sperma skulle kunna vara ett alternativ, men befinner sig ännu bara på forskningsstadiet. Minst tio år kvarstår innan någon kommersiell metod har utvecklats.

IMMUNOKASTRATIONEN SNART HÄR

Det framgick både i de organiserade grupparbetena och i spontana diskussioner under kaffepauserna, att den allmänna opinionen blir allt tydligare om

att smågriskastrationerna måste upphöra. Det mest praktiska och tidsmässigt närmaste, kommersiellt genomförbara alternativet är immunokastrationen. Detta var de flesta närvarande ense om. Oavsett om man vill eller inte kommer ett vaccin att vara ute på EU-marknaden inom två till tre år. Det kommer då att vara svårt både för nationella politiker och EU-dito att blunda för kraven på kastrationsstopp.

Trots det massiva motståndet mot förändring som Europas grisbönder visade upp i Noordwijk, gör den framsynte producenten klokt i att redan nu börja planera för nya rutiner. Immunokastrationen kostar ca fyra euro extra i material (vaccin), men ger enligt försäljarna motsvarande kostnadsvinst i form av bättre foderomvandling, mindre fett kött och färre komplikationer än med kastrerade grisar. Även för Europas veterinärer gäller det att förbereda sig för detta paradigmskifte. När väl alla förutsättningar för ett alternativ finns på plats, kommer utvecklingen förmodligen att gå fort. Och då måste veterinärkåren vara påläst och förberedd. ■

Producentföreträdarna, här Detlef Breuer från de tyska grisbönderna, ville inte ha några förändringar. Djurskyddsorganisationerna, på bilden representerade av Phil Brooke från Compassion in World Farming, krävde däremot kastrationsstopp snarast möjligt.

Veterinärseminarium

Frakturkirurgi med vinkelstabila skruvar samt TPLO-tekniken.

Datum: 22 februari 2008

Tid: 10.00 - 15.00, registrering från 9.30

Plats: Solna Strandväg 21, Solna/Stockholm

Föreläsare: Ole Frykman, Regiondjursjukhuset Strömsholm
Lennart Sjöström, Regiondjursjukhuset Strömsholm

Seminariet är **kostnadsfritt** och består av så väl föreläsningar som praktiska övningar med LCP (vinkelstabila skruvar).

Antalet deltagare är begränsat.

För mer information och intresseanmälan *ronnlund.mia@synthes.com*.

Synthes AB
Telefon 08-743 71 10
Kundtjänst 08-743 71 00
info.se@synthes.com
www.synthes.com

SYNTHES®
Instrument och implantat godkända av AO Foundation

Kartläggning av reproduktions-problem hos laboratoriemöss

ELIN WEBER, biolog, doktorand, **ANNA OLSSON,** AgrD och
BO ALGERS, VMD, professor*

Hög dödlighet hos musungar vid uppfödning av laboratoriemöss är ett inte ovanligt men förbisett problem. Författarna kommer att starta en vetenskaplig studie för att kartlägga problemet, och efterfrågar nu hjälp med faktainsamling och erfarenheter från landets försöksdjursveterinärer.

Förlust av kullar under de första dagarna efter födseln är ett problem vid uppfödning av laboratoriemöss. Det kan röra sig om 30 procents dödlighet eller mer, och ofta går hela kullen förlorad. Detta är inte bara ett djurvälfärdsproblem utan försvårar även planeringen av försök och leder till att ett större antal djur måste hållas. År 2005 användes 213 727 möss *(Mus musculus)* i försök i Sverige (2).

Möss föder ett stort antal ungar som är helt beroende av modern för näring och termoreglering. Normalt tar honor hand om sin avkomma, men möss kan ibland också vara infanticida (1). Infanticid (dvs dödandet av artegna icke avvanda ungar) kan ur ett biologiskt perspektiv vara en adaptiv reaktion om honan upplever miljön som riskfylld. Men trots att laboratoriemöss har använts som modelldjur för att studera infanticid som fenomen (1), har ringa uppmärksamhet ägnats åt problem med hög dödlighet vid uppfödning av möss.

HJÄLP FRÅN FÖRSÖKSDJURS-VETERINÄRER

Det finns säkert stor empirisk kunskap om fenomenet bland försöksdjurspersonal men vetenskapliga studier saknas nästan helt. Dödar honan sin egen avkomma eller dör ungarna av andra faktorer såsom svält, nedkylning etc och äts därefter upp av honan?

Ökad kunskap om bakgrunden till ungdödlighet hos möss är viktigt för att kunna förebygga de ovan beskrivna problemen. Inom ramen för ett doktorand-

Prisvärt vaccin från 14:50/dos exkl.moms!

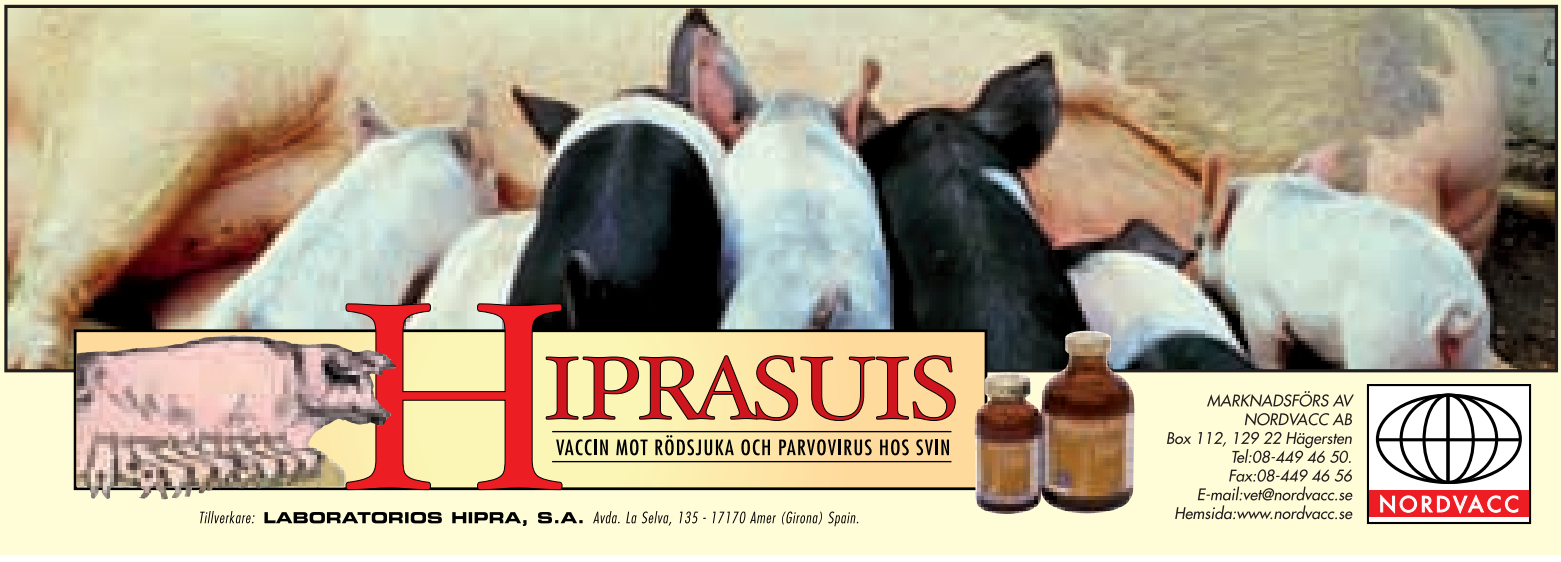

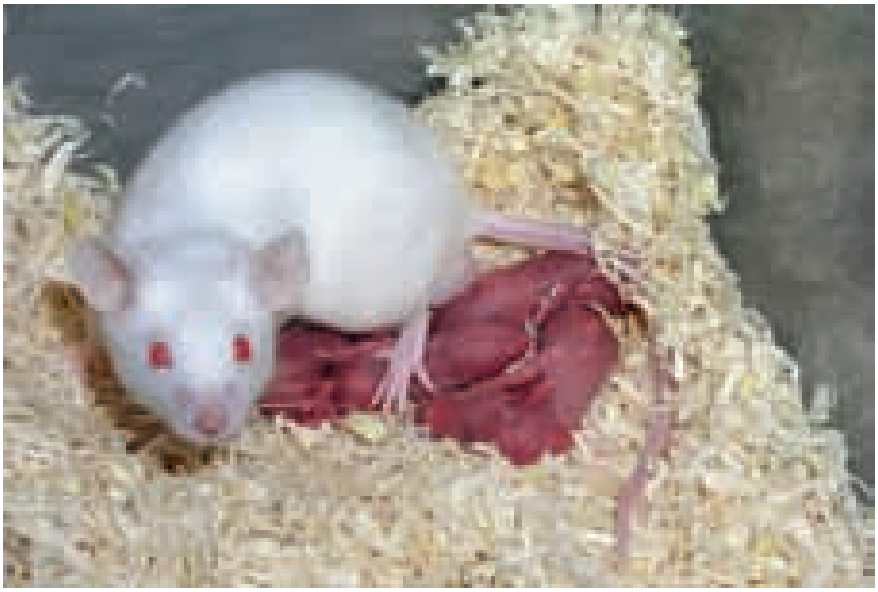

Laboratoriemus med en dag gamla ungar. Att hela kullar dör under de första dagarna efter födseln är vanligt förekommande vid uppfödning av laboratoriemöss.

projekt vid Institutionen för husdjurens miljö och hälsa (SLU, Skara) kommer vi att genomföra en studie genom att samla in och analysera detaljerad information kring ungdödlighet i existerande försöksdjursenheter med kolonier av möss i avel.

I ett första steg kommer alla svenska försöksdjursenheter med uppfödning av möss att kontaktas för att fylla i en enkät om rutiner för skötsel, inhysning och datainsamling liksom förekomst av perinatal dödlighet.

Du som är ansvarig veterinär för en försöksdjursenhet kommer att få denna enkät från oss i början av februari 2008. Vi ber nu dig att hjälpa oss att genomföra detta första steg genom att se till att du eller dina medarbetare fyller i enkäten.

Referenser

1. Elwood RW. Ethical implications of studies on infanticide and maternal aggression in rodents. Anim Behav, 1991, 42, 841–849.
2. Försöksdjursanvändningen 1998–2005 enligt Europakonventionen (ETS 123) och EG:s direktiv (86/609/EEG). Statens Jordbruksverk, 2005, www.sjv.se

***ELIN WEBER,** biolog, doktorand, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 234, 532 23 Skara.
ANNA OLSSON, AgrD, Laboratory Animal Science, Institute for Molecular and Cell Biology, Rua Campo Allegre 823, 4150-180 Porto, Portugal.
BO ALGERS, VMD, professor, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 234, 532 23 Skara.

Rättelse om Veterinärkongressen 2007

Ibland tar man ut händelser i förskott, vilket tyvärr inträffade i rapporteringen om förra årets Veterinärkongress, SVT nr 16/07. På alla sidhuvuden i rapporteringen om Veterinärkongressen, sidan 9–19, anges rubriken ”Veterinärkongressen 2008”. Felaktigt årtal (2008) anges även i tidningens innehållsförteckning vad gäller artiklarna om Veterinärkongressen. Självklart handlar hela rapporteringen om Veterinärkongressen 2007, inget annat. Redaktionen beklagar felet men hoppas att 2008 års kongress blir lika framgångsrik som 2007 års upplaga.

JOHAN BECK-FRIIS
chefredaktör, Svensk Veterinärtidning

SKALPELLEN

KURS ÅRSMÖTE

6–8 mars 2008, Sånga Säby

Kurs & Konferens AB Svartsjö, Stockholm

med början till lunch

arrangeras av
Animalen Smådjursklinik
i Södertälje

Föreläsare
Lennart Sjöström
Ole Frykman

Ämnen
Avancerad bilddiagnostik, suturer och suturteknik, amputationer, övre luftvägsoperationer och fallbeskrivningar, där deltagarna skickar in röntgenbilder eller problem kring ett kirurgiskt fall.

Röntgenbilderna och fallen skickas till Ole Frykman, Nystorps Gård 1, 578 91 Aneby (retur inom 2 veckor).

Anmälan till kursen
Före 15 februari, via inbetalning till plusgiro.

Information
Ulf eller Anna på Animalen i Södertälje, tel 08-550 886 66, ulf@animalen.se eller atl@animalen.se

Kurskostnad
SEK 6 000 inkl hotell och helpension från torsdag lunch till lördag lunch. Betalas in på Skalpellens pg 498 36 75-2.

Årsmöte
kommer att hållas under kursen.

Se även Skalpellens hemsida www.vetrinet.com/skalpellen

Väl mött!

EQUINOSTIC

Inflammation?

SAA

Med EVA1 analysinstrument kan du äntligen ställa diagnos på hästen – snabbt och direkt på lab inom 15 minuter!

Analysmeny:
SAA (Serum Amyloid A)
Fibrinogen
Haptoglobin

Läs mer om årets stora nyhet EVA1 på www.medinor.se

MEDINOR

Medinor AB, Box 1215, 181 24 Lidingö
Tel 08-544 812 00 Fax 08-544 812 30
e-post: kundservice@medinor.com
www.medinor.se

noterat

2,5 miljoner till forskning om fågelinfluensa

SVA får 2,5 miljoner kronor från forskningsrådet Formas till en studie om fågelinfluensa, kungjorde myndigheten i ett pressmeddelande den 16 november förra året. Projektet ska studera virusets biologiska beteende hos naturligt infekterade fåglar och syftet är att fylla de kunskapsluckor som finns idag.

– Vi behöver ökad kunskap på detta område för att bättre kunna uppskatta infektionsrisken för människor och djur, bedöma risken att virus kontaminerar miljön och att smittan underhålls av smittbärande men symtomlösa fåglar, säger Dolores Gavier-Widen, som är den på SVA som ansvarar för projektet.

Projektet syftar till en bättre beskrivning av de sjukliga förändringar som ses i vävnadsprover från vilda fåglar som blivit naturligt infekterade, och bedöma infektionens förlopp. ■

Saco-ordföranden stöttar akademiker som utsätts för hot

En åklagares ytterdörr sprängdes den 20 november förra året i Trollhättan. Med anledning av sprängningen uttalade Sacos ordförande Anna Ekström samma dag centralorganisationens stöd till de akademikergrupper som utsätts för hot i sin yrkesverksamhet.

– Hot, påverkan och våld drabbar vittnen och jurister. Det tar inte lång tid innan vi alla blir offer. Vi vet att många andra myndighetsutövare också drabbas i sin vardag – till exempel socialsekreterare, veterinärer, psykologer och lärare.

Sprängningen av en åklagares villadörr kan vara ett led i denna utveckling. Det finns anledning för alla ansvarstagande delar av vårt samhälle att fråga sig hur vi tillsammans kan visa det mod, civilkurage och omtanke som gör Sverige immunt mot den typen av brottslighet, avslutade Anna Ekström. ■

Domarkonferens med positiva förtecken

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Den 17–18 november förra året anordnade Svenska Kennelklubben, SKK, sin stora domarkonferens med över 200 svenska och utländska hunddomare samlade. Temat för mötet var exteriöra överdrifter i hundaveln.

Diskussionen om extrema avelsideal hos vissa hundraser tog fart sommaren 2006, efter det att Sveriges Veterinärförbund skickat ett brev i ärendet till SKKs styrelse. Debatten fortsatte både inom SKK och i allmänmedia, och en samarbetsgrupp mellan veterinärförbundet och SKK bildades i januari 2007. Denna arbetsgrupp genomförde en enkätundersökning bland Sveriges smådjursspecialiserade veterinärer under hösten, för att få en uppfattning om vilka raser som drabbas av vilka problem, baserat på rasens utseende. Gruppen tog också fram en gemensam definition på begreppet ”sund hund”. En sund hund ska enligt arbetsgruppen:

– Ha möjlighet att andas obehindrat.

– Kunna röra sig obehindrat och naturligt.

– Ha en huvud/ögonform och hudomfång som gör att ögat skyddas från skador och irritation.

– Ha en utformning på hörselgång och öronlapp så att irritation, infektion och skada i och runt örat förebyggs.

– Ha utformning av hud och pälsbeklädnad på huvud, bål, analregion m m så att hudrelaterade problem förebyggs.

– Kunna genomföra en naturlig förlossning utan onormal risk för komplikationer.

FOTO: NIKOLAY TITOV

En sund hund ska bland annat ha en huvud/ögonform och ett hudomfång som gör att ögat skyddas från skador och irritation.

UNIKT PROJEKT

Mot bakgrund av den aktuella debatten valde SKK att ägna hela sin stora domarkonferens i november 2007 åt problemet med exteriöra överdrifter. Domarkonferenser av den här omfattningen arrangeras bara vart tionde år, varför ämnesvalet markerar den stora vikt SKK lägger i frågan. Bland de inbjudna gästerna fanns representanter för de nordiska kennelklubbarna men även ordföranden för den brittiska kennelklubben, ”the Kennel Club”. Dessutom deltog SVFs ordförande Karin Östensson och undertecknad, som inbjudna representanter för veterinärförbundet.

Exteriördomarna är en grupp nyckelpersoner inom rashundsaveln då de granskar och premierar hundar på hundutställningar. Därmed har de möjlighet att genom sin bedömning styra utvecklingen av hundars exteriör och i viss mån även temperament. Sammankomsten innebar en viktig möjlighet till kunskapsutbyte och val av färdriktning, då domarnas samlade erfarenheter och kompetens är mycket stor. Tillsammans hade auditoriet granskat hundratusentals hundar i Sverige och i många fall även i andra länder. Denna sakkunskap märktes tydligt genom de kloka inlägg som gavs under hela konferensen.

DEN DANSKA MODELLEN

I ett välplanerat program fick de samlade domarna både historisk bakgrund, internationella perspektiv, veterinära aspekter och möjlighet till egna gruppdiskussioner om exteriörproblemen. Ronnie Irving, ordförande i den brittiska ken- ➤

Foto: Majoros Laszlo

Exteriördomarna är en grupp nyckelpersoner inom rashundsaveln då de har möjlighet att genom sin bedömning styra utvecklingen av hundars exteriör och i viss mån även temperament.

nelklubben, berättade inledningsvis att man i Storbritannien jobbat med osunda rasstandarder sedan 1986. Arbetet har dock inte bedrivits särskilt intensivt, medgav han. Den brittiska kennelklubben vill inte använda förbud mot olika företeelser eller uteslutning av ohörsamma uppfödare, vilket medfört att exteriöra överdrifter i praktiken kunnat fortsätta utan några konsekvenser. Kanske måste vi börja ta till tuffare metoder för att få resultat, reflekterade Irving självkritiskt.

I Danmark däremot har man tagit problemet på allvar, rapporterade Sven Lövenkjær från den danska kennelklubben. Alla domare i danska hundutställningar, såväl inhemska som utländska, får idag ett brev innan utställningen. I brevet uppmanar den danska kennelklubben dem att betrakta alla utseenden som kan medföra hälsoproblem för hunden som ”allvarliga fel”, dvs utesluta hunden från första- och andrapris. Denna strategi rönte stor uppskattning på domarkonferensen. Många domare har upplevt att de flesta andra länders kennelklubbar inte markerar lika tydligt som Danmarks att de ser exteriöra överdrifter som ett problem. Under resten av mötet talades därför mycket om den ”danska modellen”, som många ville se även i Sverige.

VETERINÄRA ASPEKTER

Från veterinärt håll belyste Åke Hedhammar, Eva Hertil och Pia Gustås de olika hälsostörningar som följer med extrema hundexteriörer.

Eva Hertil visade samma talande bilder som på veterinärkongressen, på en hudoperation av en sharpei med grava ögonskador orsakade av nerhängande hudveck. Reaktionen blev om möjligt ännu starkare hos domarna än hos veterinärkongressens deltagare. Pia Gustås visade på ett pedagogiskt sätt vilken belastning en hund med raka hasor får ta på sina knäleder i varje steg. Alla de drygt 200 domarna fick ställa sig upp, och sedan hoppa på stället. Det första hoppet gjordes med böjda knän och det andra med raka. Det obehag som det andra hoppet orsakade var ett samtalsämne fram till sent på kvällen.

En hund med raka hasleder får ta stor belastning på sina knäleder i varje steg, vilket Pia Gustås visade på ett pedagogiskt sätt för utställningsdomarna.

Åke Hedhammar slutligen redovisade sammanställningar från tre olika undersökningar om vilka raser som drabbas av vilka problem. SLU håller på att sammanställa resultat från en genomgång av Agrias databaser, och den hade Åke Hedhammar jämfört med en enkätundersökning bland tio svenska toppdomare och en annan undersökning bland landets alla smådjursspecialiserade veterinärer. Det fanns en talande överensstämmelse mellan de tre studierna, både när det gällde drabbade raser och problem inom raserna. Engelsk bulldog, mastino napoletano, chow chow, sharpei och cocker spaniel var några av de raser som förekom i flera sammanhang. De vanligaste problemställningarna rörde andningsvägar, hud, armbågar, knän, hasleder, ögon (bulber, ektropion och entropion) och öron. En mer ingående redovisning av veterinärenkäten kommer i ett senare nummer av veterinärtidningen.

GRUPPARBETEN

Sist men inte minst genomfördes under konferensens två dagar flera gruppparbeten med de samlade domarna. Man diskuterade både generella aspekter på exteriöra överdrifter och rasrelaterade, mer detaljerade åtgärdsförslag. I gruppernas redovisningar fanns en glädjande samstämmighet att något måste göras, snart. Många domare vittnade om att de själva länge tyckt att exteriörfixeringen hos vissa raser gått för långt, men att de inte vågat döma ”mot strömmen” av rädsla för att bli kritiserade av sina domarkolleger. Det blev ett märkbart stöd för alla som ville få en förändring av att höra den ena gruppen efter den andra framföra samma åsikter.

I sammanfattningen av konferensen kondenserades de två dagarnas diskussioner i ett antal punkter. En hunds utseende ska vara funktionellt, utan fysio-

nomi som förhindrar dess normala funktioner, var en av slutsatserna. För att nå det målet behöver både domare och uppfödare få förklarat vilka problem olika utseenden kan resultera i. Flera domarträffar efterfrågades, med mer veterinärt deltagande. En tydligare markering från SKK efterfrågades också, gärna enligt den danska modellen med skriftliga instruktioner och muntlig briefing av alla domare innan varje utställning. Det är viktigt att domarna lever som de lär och att de vågar sätta ner foten, var en annan konklusion från konferensen. Felaktigheter i hundars utseende ska observeras, beskrivas och bedömas. Det är inte domarnas sak att ställa kliniska diagnoser, men exteriörer som man idag vet orsakar problem ska inte premieras i kommande utställningar.

DECENNIETS VIKTIGASTE DOMARKONFERENS

Detta var decenniets viktigaste domarkonferens, skrev SKKs ordförande Nils Erik Åhmansson i sista numret av tidningen Hundsport 2007. Den bedömningen kan nog alla deltagare skriva under på, framför allt de närvarande talarna och gästerna från veterinärförbundet.

Det var mycket glädjande att se och uppleva det uppriktiga engagemang som landets samlade hunddomarelit uppvisade i Upplands Väsby den 17–18 november förra året. Nu återstår det stora och tidskrävande arbetet att följa upp alla goda intentioner. Den här konferensen får inte bli en engångsföreteelse som glöms bort för att allt ska kunna fortsätta i gamla hjulspår, var en återkommande kommentar. Det ansvaret faller på alla inblandade. Även veterinärkåren har en del som lärare och informationskälla vid de regelbundna nationella eller regionala domarträffar som efterfrågades, och som förhoppningsvis kommer att arrangeras nu. Förra årets stora konferens gav den bästa möjliga plattformen för en positiv fortsatt utveckling, men bara framtiden kan utvisa om denna möjlighet tas till vara. ■

FOTO: JOHAN FRICK-MEIJER

Detta var decenniets viktigaste domarkonferens, skrev SKKs ordförande Nils Erik Åhmansson i sista numret av tidningen Hundsport 2007. De veterinära deltagarna höll med.

Lamningsöron – ny sjukdom hos engelska fårfarmare

British Journal of Dermatology rapporterar om en ny mystisk sjukdom som upptäckts hos en bonde i Hampshire. Den drabbar fårägare i samband med lamningssäsongen och yttrar sig i angrepp på öronen som blir varma, kliande och ömma. Så småningom övergår det till sår och sårskorpor som både är smärtande och obehagliga att se. Inga andra delar av kroppen angrips. Problemen kvarstår under lamningssäsongen, upp till tre månader, och försvinner sedan spårlöst. Hos en del fårägare uppstår problemet varje år och alltid på båda öronen. En del fall har också rapporterats i samband med kalvningar men inte lika ofta. En av de drabbade fårägarna annonserade i Farmers Weekly för att fråga om andra hade samma problem och fick närmare 70 positiva svar från olika delar av England.

Läkarna som undersökt fallen rapporterar stora likheter och anser att det rör sig om en ny sjukdom som döpts till "lambing ears". Orsaken är ännu oklar men man funderar över om fårets kroppsvätskor, amnionvätska, livmoderslemhinna, placenta eller eventuellt kemikalier som används i samband med lamning kan bidra. Det underliga är då att inte händerna drabbas. Sjukdomen har också visat sig vara vanligast i de besättningar där lamningarna sker inomhus, vilket tyder på att orsaken kan vara artificiellt ljus i kombination med den intensivare kontakt med djuren som då sker jämfört med lamning utomhus. Man planerar nu epidemiologiska studier för att se hur vanligt problemet är.

Källa: ProMed mail, 3 november 2007.

Ny betygsskala på SLU från hösten 2008

SLUs rektor Lisa Sennerby Forsse beslutade den 17 december förra året att SLU ska tillämpa en fyragradig betygsskala med stegen 5, 4, 3 och U (underkänt) från hösten 2008 för alla studenter och utbildningar vid SLU. Beslutet om att införa betyg fattades redan i april, men nu har tillämpningarna lagts fast. Det finns ingen enhetlig betygsskala inom Högskolesverige och SLU har nu valt samma system som bland annat civilingenjörsutbildningarna.

Det nya systemet kommer att gälla alla utbildningar på SLU med ett fåtal tidsbegränsade undantag, bland annat för veterinärutbildningen.

SLUs samlade studentkårer (SLUSS) protesterar mot beslutet att införa det nya systemet samtidigt över hela SLU.

– Vi anser att studenterna borde få fullfölja sina program utan att byta betygssystem, säger Anders Johansson, SLUSS ordförande.

SVENSKA DJURHÄLSOVÅRDEN

Fortbildningskonferens

12–13 mars 2008
Vildmarkshotellet i Kolmården

Boka in dagarna!

Program finns på vår hemsida www.svdhv.org. Där finns också anmälningsblankett och uppgift om kostnader.

Du kan även anmäla ditt deltagande till Ulla.kyhlstedt@svdhv.org eller via fax 08-725 81 36.

Normer för nedsättning av medlemsavgift

Medlemsavgiften till veterinärförbundet kan reduceras vid låg inkomst (i inkomstunderlaget inräknas alla former av lön, ersättning från A-kassa, sjuklön, föräldrapenning o dyl samt jour/beredskap).

Möjligheten att få nedsatt medlemsavgift kräver en skriftlig ansökan från medlemmen. Ansökan ställs till förbundsstyrelsen och skickas till Sveriges Veterinärförbund. Beslut om nedsättning av medlemsavgiften gäller i ett år från det datum då nedsättningen börjat gälla. Därefter krävs förnyad ansökan.

Även vid tjänstgöring utomlands beviljas nedsättning av avgiften. För medlem som dessutom i utlandet ansluter sig till organisation motsvarande veterinärförbundet beviljas ytterligare nedsättning av avgiften i Sverige.

Särskilda avgifter gäller för studeranden, pensionärer och medlemmar som fått varaktig sjukersättning.

Mindre oro vid stegvis ko–kalvseparation

Fil lic Jenny Loberg, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, försvarade fredagen den 7 december 2007 sin avhandling för filosofie doktorsexamen med titeln "Behaviour of foster cows and calves in dairy production – acceptance of calves, cow–calf interactions and weaning". Opponent var professor Daniel Weary, University of British Colombia, Kanada.

Foto: Lennart Söderquist

Kalv (dock inte av mjölkras) som med hjälp av en nosbricka förhindras att dia kon.

disputationer

För att föda upp kalvar inom mjölkproduktionen kan man använda sig av amkor. De band som ofta bildas mellan dessa kalvar och amkon kan orsaka stress när gruppen ska separeras efter digivningsperioden. Jenny Loberg har undersökt olika aspekter av att med hjälp av mjölkkor föda upp kalvar under de åtta till tio veckor när de ska dricka mjölk. Man låter då en mjölkko ge di samtidigt åt flera kalvar som oftast inte är hennes egna. Antalet kalvar brukar vara mellan tre och fem, beroende på hur mycket mjölk kon producerar.

Resultaten visade att kor av båda raserna SRB och SLB accepterade att bli diade av fyra främmande kalvar. Dessutom visade det sig att korna kunde användas som amkor både tidigt och sent i laktationen. I studierna ingick kor som kalvat allt från fyra dagar till sex månader innan de blev amkor.

Under den tid som amkorna går tillsammans med sina kalvar utvecklas det ofta ett emotionellt band mellan dem. I flera grupper av amkor och kalvar framkom att de flesta amkor binder sig speciellt vid en eller två kalvar i en grupp om fyra. Detta band påverkade dock inte om de andra kalvarna fick dia eller inte.

För att minska stressen när man separerar amkor och kalvar efter flera veckors digivning gjordes ett försök att dela på de två händelserna "att dia" och "att tas bort från kon/kalvarna". För att kalvarna skulle sluta dia men ändå kunna vara kvar hos amkon sattes en nosplatta av plast i nosen på kalvarna (se även SVT nr 5/06). Nosplattan fungerar så att den täcker munnen när kalven ska lyfta huvudet för att dia men den hindrar inte kalven från att äta mat från foderbordet eller dricka vatten från vattenkoppen.

Kalvar med nosplatta fick stanna hos amkon i ytterligare två veckor. Därefter separerades gruppen. Dessa kalvars och amkors beteende jämfördes med kalvar och amkor där man avslutade digivningsperdioden på vanligt sätt genom att separera amkor och kalvar. De kalvar och amkor som fick vara tillsammans efter det att kalvarna slutat dia visade sig vara mindre oroliga och råma mindre än de kalvar och amkor som separerades på det vanliga sättet. ■

Ansvarsärende

Prioriterade hingstkastration före fölning

En djurägare anmälde veterinärerna AA och BB för felbehandling av en häst i samband med fölning. Veterinärerna bestred anmälan.

ansvarsärende

DJURÄGARENS ANFÖRANDE

Kl 07.45 låg djurägarens sto ned och värkarbetet hade satt igång. Allt såg normalt ut. Ägaren ringde veterinärstationen och talade med veterinär AA kl 08.15. Hon beskrev situationen och sade att stoet inte var särskilt svettigt samt att båda fötterna och mulen syntes på fölet. Stoet verkade dock ha det besvärligt och djurägaren fick en känsla av att allt inte stod rätt till. Hon informerade AA om stoets ålder och att stoet var förstagångsföderska samt undrade om hjälp behövdes. AA sade att det inte brukade vara någon fara och att det kunde dra ut på tiden samt att de kunde låta stoet vara. De kom överens om att ägaren skulle höra av sig efter cirka en halv timme. Hon ringde veterinärstationen igen kl 08.45. Stoet var då ordentligt svettig. Två fötter och halva huvudet var framme på fölet. AA sade att ägaren skulle hjälpa till genom att dra i fölets framben och att han skulle slå på mobilen så att djurägaren kunde ringa om de behövde hjälp. Kl 09.05 ringde hon till AAs mobil som var avstängd. I stället ringde hon AA på stationen och förklarade att de hade dragit i fölet men att det var tvärstopp. AA svarade att de skulle komma.

Kl 09.40 kom en annan veterinär än AA. Den veterinären (BB) gick in och tittade samt tog fram linor till fölungen. Hästen låg i boxen med baken mot väggen. De försökte flytta stoet mot dörröppningen med hjälp av linor som veterinären hade lagt runt stoets bakben. Sedan låg den med baken mot den öppna boxdörren och skulle kanske behöva knuffas cirka 20 cm för att få ett perfekt läge. BB tyckte inte att stoet låg bra och frågade om de kunde få ut den i gången eller öppna boxväggen. Ägaren förstod inte riktigt vad han menade. Utan förvarning kastade han en hink kallt vatten över stoets huvud. Efter en stund reste sig stoet men trampade på linorna och tvingades lägga sig för att inte gå omkull. Den låg då på linorna och dessutom med benen åt fel håll så de var tvungna att vända på stoet ännu en

SLIPNING

Skär 70:-, Saxar 70:-
Garanti, snabb leverans

Marknadens lägsta priser
på klippmaskiner
Oster A5 inkl skär 1.430:-

Priser exkl moms

Lyckliga Fåret Skärsliperi
Prästavägen 254
263 91 Höganäs
042-722 83, www.lyckliga.nu

SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR VETERINÄR OFTALMOLOGI
SWEDISH SOCIETY OF VETERINARY OPHTHALMOLOG

Årsmöte för SSVO/Ögonpanelen – 20-årsjubileum!!

Svenska Sällskapet för Veterinär Oftalmologi och Ögonpanelen har **årsmöte lördagen den 5 april 2008** på kursgården Steningevik vid Arlanda 9.00–16.00.

Fredagen den 4 april 2008 hålls en kursdag med tema retina. MD, PhD, Associate professor *Ragnheidur Bragadottir*, Oslo, föreläser.

På fredagskvällen firar vi föreningens 20-årsjubileum.

Anmälningsblanketter skickas till medlemmarna via mail.

Övriga intresserade kan kontakta vår kassör Inger Jansson, mo.inger@telia.com.

gång. Stoet låg inte bra men nu var de tvungna att få ut fölet. BB hämtade sina redskap. Han lade repen runt fölungens ben och de började dra. Till slut fick de ut fölet som var dött. Veterinären började plocka ihop sin utrustning. Han hade för avsikt att åka utan att ha tittat på stoet. Innan han åkte meddelade han att stoet kanske skulle behöva en penicillinkur.

Djurägaren ansåg att det tog alldeles för lång tid, två och en halv timme, innan veterinären var på plats. Hon klargjorde första gången hon ringde att hon behövde hjälp med stoet. När hon talade med AA följande dag fick hon veta att han inte kom ut för att han skulle kastrera hingstar och inte ville komma till henne på grund av smittorisken. Hon undrar om AA inte borde ha prioriterat hennes sto. De var överens om att en veterinär borde ha kommit tidigare. Vidare trodde ägaren att det var AA som skulle komma till dem när han sade att de skulle komma omgående. I stället kom efter 40 minuter BB, som hon inte visste vem det var. Hon är kritisk till BB då han var opedagogisk och hällde vatten på hästen. De hade lätt kunnat flytta stoet de 20 cm som behövdes. BB gav ingen information åt ägaren om att efterbörden skulle ut inom tio timmar eller att de skulle ringa veterinär om så inte skedde.

Avslutningsvis journalförde BB ett annat av djurägarens ston som den som förrättningen hade gällt. BB måste ha hämtat uppgifterna från en gammal journal med hennes namn.

VETERINÄR AAs ANFÖRANDE

AA blev uppringd cirka kl 08.15 angående en pågående fölning. Stoet som fölade för första gången låg och hade värkar. Vidare var fölets hovar framme. Ägaren ville ha råd om hur de skulle förfara. AA ville förvissa sig om att det inte var ett felläge och bad ägaren ringa så snart nosen var framme. Efter cirka en kvart ringde ägaren och talade om att halva huvudet var ute. Han gav då ägaren instruktioner att börja dra ordentligt. Tre personer fanns på plats. Han sade till ägaren att ringa om de hade problem. Vad han inte sade, utan ansåg vara underförstått, var att hon skulle ringa om några minuter om de inte fick resultat av sin insats. Med facit i hand inser han att han borde ha varit tydlig med denna information. I stället ringde ägaren efter cirka 30 minuter och uppgav att de inte hade fått ut fölet.

Veterinär BB, en kollega med cirka tio års yrkeserfarenhet, åkte ut till gården för att förlösa stoet. Själv besökte AA stoet kl 15.00 för att avlägsna efterbörden. Stoet var medtaget efter förlossningen och låg i boxen när han kom. Det reste sig och behandlades med NSAID-preparat. Efterbörden avlägsnades med oxytocindropp, longering och manuell torkvering. Prognosen bedömdes som god. Tillsammans med djurägaren beslu- ➤

tade AA att de skulle tala om den dagens händelser påföljande dag. Vid det samtalet fick AA veta att stoet hade avlivats på grund av att det hade en obotlig hälta och då det inte hade föl var det meningslöst att ha det kvar.

Detta händelseförlopp och tidsintervaller avviker lite från djurägarens men vad AA angett är det riktiga. Det stämmer inte att hans mobiltelefon var avstängd. Angående djurägarens åsikt om prioriteringar, arbetar AA på en station med flera kolleger. Om han eller en annan erfaren kollega gör utryckningen anser han vara egalt.

VETERINÄR BBs ANFÖRANDE

Veterinär AA bad BB att ta en fölning i stället för honom. AA skulle till en annan gård för att kastrera hingstar. Den gård där fölningen ägde rum hade kvarka och det var inte lämpligt att AA först åkte dit.

BB åkte till fölningen och var där strax efter kl 09.30. Först presenterade han sig för de närvarande. Sedan gick han till stallet där stoet låg i en trång box med bakdelen intill väggen. Det gick inte att göra något så länge stoet låg där. Han frågade djurägaren om de kunde få fram fler personer att hjälpa till för att flytta stoet till dörröppningen och försöka dra ut fölet. Dessvärre fanns det inte fler personer att tillgå. De hjälptes åt att flytta stoet men misslyckades. Stoet sprattlade med bakbenen och risken var stor att någon skulle bli skadad. För att få stoet att resa sig hällde BB en hink med kallt vatten över dess huvud. Därmed blev dess läge bättre och säkrare. Medan BB hämtade glidmedel lade sig stoet igen, men nu närmare dörren. De började dra och lyckades få ut ett stort cyanotiskt föl som inte visade något tecken på liv. Inga hjärtslag kunde konstateras. Ägaren försökte på eget initiativ blåsa luft genom näsborrarna men utan resultat.

Stoet förblev liggande ett tag men reste sig sedan. Allmäntillståndet var inte påverkat. Efterbörden var kvar och hängande. På frågan vad de skulle göra med fölet svarade BB att han ansåg det vara bättre att stoet skulle nosa på ungen först och sedan kunde de bära bort det. BB sade även att om efterbörden inte gick ut inom tio timmar skulle de kontakta jourhavande veterinär. Efteråt gick BB till och från stallet flera gånger för att packa utrustningen, spola och tvätta sig. Vid bilen kom djurägaren och sade att det var något fel på stoets ben och att det skulle slaktas.

JORDBRUKSVERKETS YTTRANDE

Jordbruksverket konstaterade att veterinär BB brustit i journalföring då han journalfört åtgärderna på fel djur. Det är ytterst viktigt med noggranna journalanteckningar för att i efterhand kunna rekapitulera vad som hänt. I övrigt ansåg verket att AA och BB inte agerat försumligt i yrkesutövningen.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

I och för sig kan det ha brustit något i kommunikationen mellan djurägaren och veterinär AA, men efter det att djurägaren på nytt kontaktade AA har den sistnämnde sett till att en veterinär åkte ut till djurägarens häst.

Stoförlossningar kan ofta upplevas som dramatiska av djurägaren. Enligt ansvarsnämndens mening kan det emellertid utifrån omständigheterna inte riktas någon kritik mot AA eller BB för hur de agerat från veterinärmedicinsk synpunkt.

Som Jordbruksverket påpekat i sitt yttrande har BB brustit i journalföringen då han journalfört åtgärderna på fel djur. Denna brist är emellertid inte av den karaktären att den kan leda till disciplinåtgärd. Både AA och BB friades därför av ansvarsnämnden.

JOHAN BECK-FRIIS

OPTIMAX TILL SALU

Vi säljer vår framkallningsmaskin av märke Optimax. Maskinen är ca 5 år gammal och fungerar väldigt bra. Är servad kontinuerligt av WeTe-maskinteknik.

Till maskinen medföljer dunkar på vagn, märkmaskin m m. I priset ingår även följande kasetter CEA G400: 3 st 18 x 24, 3 st 24 x 30, och 3 st 30 x 40.

Pris för alltihop är 12 000:– + moms och frakt.

För information kontakta Helen Maxe, tel 031-742 17 42, mobil 0709-53 56 16 eller maxe@goteborgsdjurklinik.se

Göteborgs Djurklinik AB

KajsaLisas VETERINÄRKLINIK

Smådjursveterinär sökes

till liten och personlig, men välutrustad hund- och kattklinik i Lund. Mycket trevlig nybyggd lokal, lagom tempo och bra klientel.

Grav vik, med goda möjligheter till fortsatt fast tjänst. Tillträde mars–maj. Tjänstgöringsgrad och lön efter överenskommelse.

Välkommen med din ansökan senast 2008-01-31 till:

Kajsa-Lisa Nystrand
Kajsa-Lisas Veterinärklinik
Dalbyv. 24, 224 60 Lund

tel 046-14 46 49
veterinar@kajsa-lisa.se
www.kajsa-lisa.se

Gör din litteratursökning på www.svf.se

Som medlem i veterinärförbundet har man möjlighet att utan någon kostnad utföra litteratursökningar på den internationella vetenskapliga databasen Pub Med. Logga bara in på medlemsdelen av förbundets hemsida www.svf.se, och tryck på rubriken "Sökning på Pub Med". Större delen av den naturvetenskapliga världen ligger för dina fötter, bara några tangenttryckningar bort.

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

EKG 1: Intermittent AV-dissociation (Figur 3), EKG 2: normal sinusrytm (Figur 4).

DISKUSSION

EKG 1: Komplex nr 4 och 6 är normala sinusutlösta komplex med för katt normal QRS-amplitud i förhållande till T-vågen. Komplex 1, 2, 3, 5 och 7 uppvisar så kallad AV-dissociation, vilket innebär att förmak (Atrium) och kammare (Ventrikel) styrs av olika fokus. Ofta är frekvenserna hos dessa olika fokus mycket snarlik, varför dissociationen upptäcks först genom noggrann studie av PQ-intervallet. I detta fall framgår det tydligt att PQ-intervallet vid komplex 2 och 7 är ”ofysiologiskt” kort, vilket innebär att det inte kan representera överledningstiden mellan förmak och kammare eftersom denna fysiologiskt sett inte kan vara så kort (Figur 3). Den rimliga tolkningen blir då att P utöses av ett fokus (sinusknutan) och QRS från ett annat (nära AV-knutan/Hisska bunten eftersom komplexet inte är breddat) och att det inte finns något elektriskt samband mellan P-vågen och QRS-komplexet. Eftersom frekvenserna hos de två olika fokus är snarlika, men inte exakt lika, kommer PQ-intervallet att variera något mellan komplexen.

Patogenesen bakom AV-dissociationen är just att ett ektopiskt fokus etablerar en rytm vars frekvens är snarlik sinusknutans frekvens och därmed ofta hinner depolarisera kamrarna innan impulsen från sinusknutan når AV-knutan. Notera att PQ-intervallet där AV-dissociationen förekommer alltid är kortare än det normala PQ-intervallet som i komplex 4 och 6. AV-dissociation är således inte ett permanent tillstånd som t ex 3:e gradens AV-block, utan etableras intermittent när ett ektopiskt fokus ”hinner före” impulsen från sinusknutan.

Vanligen saknar AV-dissociation klinisk betydelse. I detta fall kan man på goda grunder anta att Domitor-injektionen är orsaken, och normal sinusrytm upprättas också när Antisedan administreras (Figur 4).

EKG-fall av intresse för publicering i SVT kan skickas till Anna Tidholm, c/o SVT-redaktionen. Registreringen bör vara avledning II med hastigheten 50 mm/sek och amplituden 1 cm = 1 mV. Både kompletta fallbeskrivningar och frågeställningar riktade till Anna Tidholm tas emot.

FIGUR 3. *EKG 1: Intermittent AV-dissociation. Observera att PQ-intervallet vid komplex 2 och 7 är ”ofysiologiskt” kort.*

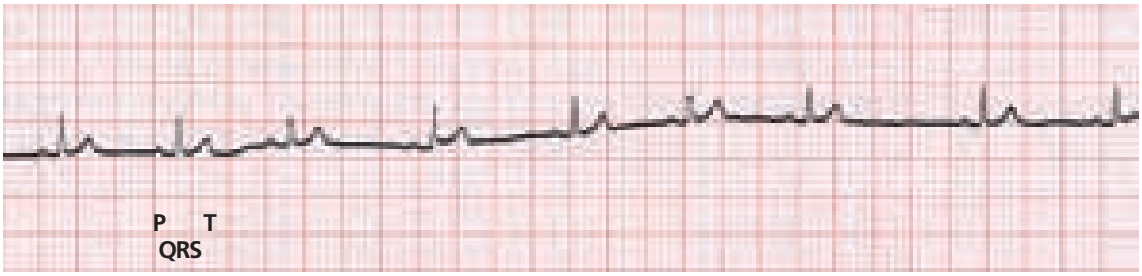

FIGUR 4. *EKG 2: Normal sinusrytm.*

bokanmälan

Ny utgåva av klassiskt verk om viltimmobilisering

"Handbook of Wildlife Chemical Immobilization" utkom 2007 i en ny tredje utgåva. Redan 1996 publicerades boken första gången, författad av Terry J Kreeger, MS, DVM, PhD, tidigt verksam som forskande viltveterinär i USA, nu knuten till Wyoming Game and Fish Department. Boken har därefter reviderats vid flera nytryck. Medförfattare sedan andra utökade utgåvan 2002 är Jon M Arnemo, verksam som professor i arktisk veterinärmedicin vid Norges veterinärhögskola, även han internationellt erkänd viltveterinär och -forskare. Bägge författarna har vardera producerat över 200 vetenskapliga publikationer, rapporter, böcker och andra skrifter inom området vilda djur.

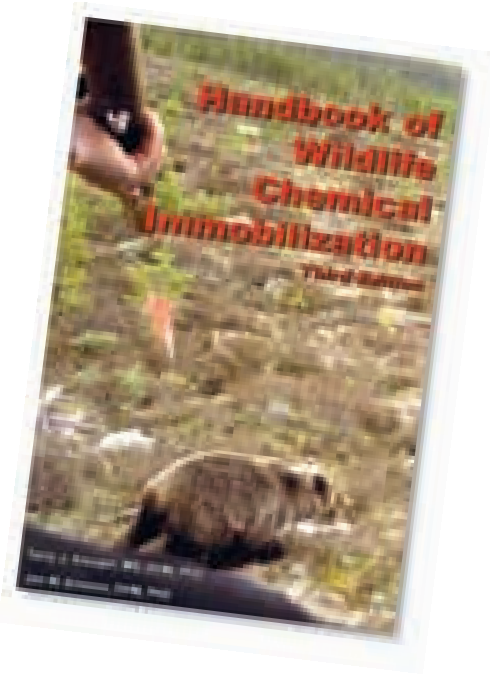

ÖVERBRYGGANDE "LITTERÄR KVASTFENING"

Författarna är även internationellt väletablerade praktiker i fält. Detta är grunden för en av bokens stora styrkor – den står med ena benet stabilt planterat i vetenskap och det andra lika stadigt i klinisk praktik. Att skriva kort, koncist och välstrukturerat, utan att det blir trist, enformigt eller svårtillgängligt, är alltid svårare än när textutrymmet inte är begränsat. Att ha lyckats mycket väl med detta är ytterligare en av bokens styrkor. En tredje är att den trots namnet handbok lika gärna kunde ha haft titeln fälthandbok – den är väldigt praktisk helt enkelt.

Boken överbryggar steget mellan forskarens strävan efter vetenskaplig noggrannhet och klinikerns krav på handgriplig lättillgänglighet. Att både upplägg och format är anpassade även för fältförhållanden gör boken unik inom sitt område: den ryms t o m i en benficka för den som så önskar. Samtidigt är den med sin överdådiga sammanställning av uppdaterade och utvalda litteraturreferenser en rik källa för den som vill fördjupa sitt vetenskapliga kunnande.

TRE SJÄLVSTÄNDIGA DELAR

Första delen på 155 sidor avhandlar i olika kapitel vetenskapen och konsten kring viltimmobilisering. Ett kapitel går igenom aktuella preparat och deras farmakologi, ett annat avhandlar speciell utrustning som bedövningsgevär, pilar m m. Ett tredje beskriver kliniskt viltimmobilisering under den talande rubriken "Animal capture – putting it all together". De sista två kapitlen tar upp medicinska komplikationer och övervakning av djuren, respektive första hjälpen vid human exponering för de potentiellt livshotande preparat som används.

Andra delen på 140 sidor är ett formligt uppslagsverk. Artvis uppställt redovisas lämpliga regimer för immobilisering av 480 olika arter. För varje art redovisas latinska artnamn, djurvikter, lämpliga preparat, doseringar, artspecifika egenheter och litteraturhänvisningar. Man bör ha i åtanke att doserna avser vilda djur och kan behöva justeras för djurparksdjur.

Den tredje delen på 90 tätskrivna sidor utgörs av en omfattande, fullständig referenslista hänvisande till 2 350 artiklar och publikationer för den som vill förkovra sig ytterligare.

Boken är en tillgång såväl för nybörjaren som vill stifta en första bekantskap med ämnesområdet som för den mer erfarne vilt- och djurparksveterinären med behov av ett komparativt uppslags-/referensverk. Med sina rikliga färgillustrationer och en välstrukturerad layout är boken lättläst och kan rekommenderas alla vilt- och immobiliseringsintresserade.

SVEN BJÖRCK
leg veterinär

FAKTA

HANDBOOK OF CHEMICAL IMMOBILIZATION, 3RD EDITION

FÖRFATTARE: Terry J Kreeger & Jon M Arnemo.

FÖRLAG: Egen utgivning, 2007.

ANTAL SIDOR: 432, rikligt illustrerad med färgbilder.

BESTÄLLNINGAR: jmarnemo@online.no

PRIS: 530 NOK + porto.

ISBN-NUMMER: Saknas.

Semestervikarier

Vi söker 2–3 klinikveterinärer (smådjur) till vårt djursjukhus juni–augusti.

Sista ansökningsdag är den 1 februari 2008.

Våra arbetstider är från 07.00–22.00. Vi har 6 timmars arbetsdag + en lördag eller söndag var 3:e vecka.

Det finns också ett barnledighetsvikariat ledigt med början i februari 2008.

Välkommen med din ansökan till

Stiftelsen Svenska Blå Stjärnans
DJURSJUKHUS BORÅS
Box 1257, 501 12 Borås

e-post till
ullag@blastjarnan-boras.com

Tel: 033 - 20 54 50

IN MEMORIAM

Sven Tolling in memoriam

Veterinärmedicine hedersdoktorn, veterinären Sven Tolling har avlidit efter en tids sjukdom i en ålder av 63 år. Han efterlämnar hustrun Kerstin och sonen Nils med maka.

Med sina medfödda ledaregenskaper blev Sven Tolling något av ordningsman i vår årskurs (1965) vid Kungl Veterinärhögskolan. När riksdagen i nåder tillät folket att njuta mellanöl som måltidsdryck, var det Sven som, icke utan ett stolt leende, bjöd årskursen på en back för provsmakning, premiärdagen den 1 oktober 1965. Sven hade ett öppet sinnelag och fick lätt vänner. Han engagerade sig helhjärtat i stora som små frågor, gällde det veterinärutbildningen eller vännernas vardagsbekymmer. När Sven, ordförande i Veterinärmedicinska Föreningen, anställdes som amanuens vid ”Anatomen”, sågs det som en garant mot generella studentoroligheter det beramade året 1968. Den taktiken var framgångsrik. Sven höll dock även kollegiet kort och kunde hota med JO-anmälningar när så krävdes. Storsint och smått smickrad förlät han oss alltid de practical jokes hans karaktär faktiskt kunde inbjuda till.

När Sven som fyrtioåring lämnade Sverige för en karriär i den amerikanska läkemedelsindustrin, stannade större delen av hans stora, vänfasta hjärta kvar i hemlandet, något som otaliga, ofta

Foto: Johan Beck-Friis

nattliga, interurbansamtal bar vittnesbörd om. Hans nutidsorientering i Sverige var ofta bredare och djupare än den hos oss som blev kvar, inte minst vad gällde den svenska veterinära världen och de senaste sportresultaten. Vi erinrar oss med glädje en resande Sven, en kamrat som satt ovanligt väl till bords under angenäma möten på olika håll i världen i samband med odlandet av vårt gemensamma intresse för bujatrik och parasitologi.

Hästdoktorn och hästvännen Sven Tolling satt även väl till häst, tidigare som hoppryttare på elitnivå. Vi glömmer aldrig de sentimentala tårar som han fällde då hans älskade, storvuxna svenska varmblod Brilliant kom på tal. Föreningsmänniskan Sven var dock långt från sentimental. I sådana sammanhang, som ordförande i studentkåren, vid konstituerandet av Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap eller i spetsen för Svenska Ridsportförbundet, var det en analytisk, strukturerad, eftertänksam och målmedveten strateg som tonade fram.

En stor vän, sensu latu, en vän med komplex personlighet, har lämnat oss. Det var det stora, varma hjärtat i Sven som slutligen svek honom och därmed berövade oss, Svens vänner och svensk veterinärmedicin en av samtidens starkaste profiler. Våra tankar går till Kerstin och Nils.

För vännerna
chefveterinär Mats Törnquist
veterinär Gösta Nyberg

Solstadens Smådjursklinik är under kontinuerlig utveckling.

Vi har en positiv och engagerad personalgrupp som för närvarande består av åtta veterinärer, elva djursjukvårdare och tre receptionister. Vår ambition är att arbeta med den senaste kunskapen och tekniken och alltid med bibehållen ödmjukhet gentemot våra djurägare.

Solstadens smådjursklinik tar emot ca 18 000 besökare per år. Våra mottagningstider är måndag till torsdag 08:00–20:00 och fredag 08:00–16:00.

Vi söker dig som är en erfaren smådjursveterinär, helst med specialistkompetens inom hundens och kattens sjukdomar, som delar våra värderingar och vill utveckla dina specialintressen.

Välkommen med ansökan och medföljande meritförteckning till:
Jörgen Junkergård
Solstadens Smådjursklinik
Frövägen 4, 653 43 Karlstad
alt e-post
info@solstadenssmadjursklinik.se

Ev frågor besvaras av Jörgen Junkergård eller Helen Falkenström på tel 054-15 06 20.
Besök oss gärna på vår hemsida
www.solstadenssmadjursklinik.se

IN MEMORIAM

Lars Falk – minnesord

Vår käre vän och kollega Lars Falk har hastigt gått bort, mitt under sin dagliga gärning, den 20 oktober 2007.

Lars föddes i Härnösand 31 januari 1947 och växte upp i en officersfamilj. Efter realexamen 1963 praktiserade Lars på olika lantbruk i Nordtyskland. Han tog studenten på Östra Real i Stockholm 1967 och gjorde därefter militärtjänst i sin ungdomsstad Göteborg vid KA4 under åren 1967–1968. Efter militärtjänsten bedrev Lars universitetsstudier och 1970 gick han ettårig driftsledarkurs på Finsta lantbruksskola. Under åren 1971–1975 arbetade Lars inom olika lantbruksföretag i Sverige bland annat på Hamra försöksgård, i syfte att komma in på lantmästarutbildningen på Alnarp. Men Lars ändrade inriktning och sökte år 1975 in vid Veterinärhögskolan.

Han avlade veterinärexamen i december 1980, och flyttade med sin familj till Vetlanda. Han vikarierade som distriktsveterinär i bland annat Vetlanda, Sävsjö och Vaggeryd och som besiktningsveterinär i Aneby och Sävsjö. Han upprätthöll en tjänst som förste besiktningsveterinär i Sävsjö 1983–1984. Hösten 1984 utnämndes Lars till distriktsveterinär (regionvikarie) i Eksjö och 1989 till distriktsveterinär i Vetlanda distrikt. Denna tjänst innehade han till juli 1995, då han på egen begäran entledigades för att sedan huvudsakligen arbeta som privatpraktiserande i Vetlanda fram till sin bortgång.

Som praktiserande veterinär var Lars mycket mångsidig. Hans praktik omfattade såväl lantbrukets djur som hästar och smådjur. Ett område, som de senaste åren intresserade honom mycket och tog stor del av hans tid, var stogynekologi. Där var han skicklig i sina diagnoser och behandlingar. I flera år arbetade han som stuteriveterinär på bland annat travstuteriet Staro International i Ramkvilla samt halvblodsstuterierna Qvillö i Kvillsfors och Lönnelid i Lammhult. Han hade dessutom ambulant hästpraktik och var mycket anlitad även som tävlingsveterinär, framförallt vid tävlingar i distansritt. Lars hade även ett mycket gott handlag med smådjur och dess ägare och drog sig inte för att, om så önskades, göra hembesök. Han var lika uppskattad av alla kategorier djurägare och månade om alla, både människor och djur. Han var den verklige djurvännen. Otaliga är de historier som berättas om hur han ställt upp för sjuka djur under dygnets alla timmar, både i tid och otid.

Sin lediga tid, som inte var särskilt väl tilltagen, tillbringade han med familjen i sommarstugan i byn Lövshult, där han plockade bär, svamp och fiskade kräftor i sjön. Under senare år ägnade Lars sig även åt jakt, främst då älgjakt. Samma dag som Lars gick bort hade han på morgonen varit ute på ett pass.

Han företog även längre resor med familj och vänner, gärna då till något sydeuropeiskt land, såsom Italien, Frankrike eller Kanarieöarna. Det berättas hur han även där kunde engagera sig när någon till synes sjuk hund påträffades på stranden eller gatuserveringen.

Lars sörjs närmast av hustrun Elizabeth och döttrarna Karin och Anna.

Kollegerna genom
Lars Möllerberg
Carl-Olof Wejdmark
Lena Mattsson
Mila Laago

Sugen på nytt jobb?

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken "Jobbtorget". Gå dit och titta redan idag!

västra DJUR SJUKHUSET

www.vastradjursjukhuset.se

Västra Djursjukhuset i Göteborg söker veterinärvikarier

Västra Djursjukhuset öppnade i september 2007 i Högsbo i sydvästra Göteborg. Vi har ljusa, moderna lokaler som inrymmer poliklinik, butik, eget laboratorium, ultraljud, digital röntgen, rymlig operationsavdelning samt separata vårdavdelningar för hund och katt.

Vi är idag sex veterinärer och tretton djursjukvårdare. Vi har mottagning dag- och kvällstid, samt jourmottagning på helger.

Djursjukhusets målsättning är att bedriva högkvalitativ djursjukvård för hundar och katter med ett personligt omhändertagande av såväl kunder som patienter.

Vi söker sommarvikarier från maj till september eller del av denna tid. Det finns möjlighet till förlängning av vikariatet under hösten.

Ansökningar och förfrågningar mailas till någon av:
- ann-mari.kjellgren@vastradjursjukhuset.se, telefon 031-450705
- elisabeth.bademo@vastradjursjukhuset.se, telefon 031-450702

förhandlingsnytt

Privatanställdas pensionsmedförande lön 2007

Procenttalen för lönekapning och 60-delsreduktionen har fastställts till 4,2 respektive 1,5 procent för år 2007.

I den kollektivavtalade ITP-planen finns två regler som begränsar genomslagskraften i en löneförhöjning när tjänstemannen har mindre än fem år kvar till pensionen: reglerna om lönekapning och om 60-delsreduktion. Procenttalen bestäms varje år av PTK och Svenskt Näringsliv.

Lönekapning innebär att lönehöjningar under de fem sista åren före pensioneringen begränsas till 1,5 gånger summan av generella lönehöjningar och procentuellt bestämda potter. 60-delsreduktionen innebär att av den del av lönehöjningen som är större än inflationen får bara så många 60-delar räknas in i den pensionsmedförande lönen som tjänstemannen har månader kvar till pensionsåldern.

Klinikveterinär

sökes för tillsvidaretjänst med tillträde efter överenskommelse.

Tjänstgöringsgrad kan diskuteras men är preliminärt satt till 80 eller 100 %.

Vi söker veterinär med erfarenhet av djursjukhustjänstgöring, helst med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Även nyutexaminerad veterinär kan komma ifråga.

Upplysningar lämnas av Rolf Carlberg. Skriftlig ansökan senast den 31 januari 2008.

Djursjukhuset i Hässleholm AB
www.djurhlm.se
Stjärnfallsvägen 9
281 43 Hässleholm
Tel: 0451-846 00
Fax: 0451-806 92
E-post: rolf.carlberg@djurhlm.se

svenskmjölk

SWEDISH DAIRY ASSOCIATION

Svensk Mjölk är mjölkböndernas branschorganisation som samlar, utvecklar och kommunicerar kunskap i kedjan från ko till konsument inom områdena kost och nutrition, mjölkkvalitet, mjölkpolitik, miljö, utfodring och skötsel, mjölkekonomi, management, ko-data, djurhälsa, djurvälfärd samt avel. Svensk Mjölks uppdrag är att ge ägarna förutsättningar att vara konkurrenskraftiga i en föränderlig värld. För mer information se www.svenskmjolk.se.

Ett av svensk mjölkproduktions stora mål är att upprätthålla och vidareutveckla Sveriges goda läge vad gäller djurhälsa och djurvälfärd. *För att nå detta ska vi 2008 starta ett projekt "**Djurhälsa 2012**".*

Genom att skapa ett organisationsneutralt nätverk och erbjuda kompetensutveckling både inom rådgivningen och på gården ska vi arbeta för att stärka det förebyggande arbetet för en god djurhälsa och välfärd i mjölkbesättningar och söker därför en

Projektledare

- Vi söker dig som ser en utmaning i att nå resultat genom samverkan under ordnade former och inom givna tids- och budgetramar.
- Du behöver ha minst 3 års erfarenhet av projektarbete och god kännedom om mjölkproduktion.
- Arbetet innebär mycket kontakter både inom och utom vår organisation för att samordna de kompetenser som finns inom förebyggande djurhälsa.
- Du ska tycka om att arbeta i nätverk, ha lätt för att samarbeta, vara välstrukturerad och ha en kommunikativ förmåga.
- Du kommer att arbeta på huvudkontoret i Stockholm.

Inledningsvis projektanställning 2 år, heltid, eventuellt kan deltid diskuteras, med tillträde enligt överenskommelse.

Vill du veta mer
kontakta ansvarig chef Katarina Roth 08-790 58 62.

Ansökan skickas före 15 februari 2008 till
katarina.roth@svenskmjolk.se eller till
Svensk Mjölk, Katarina Roth, Box 210, 101 24 STOCKHOLM.

Då förbundskansliet uppmärksammat flera fall där veterinärförbundets logo använts på felaktigt sätt, informeras här om gällande regler.

Sveriges Veterinärförbunds logotype känner väl de flesta igen. Ni kan även se den här ovan.

Denna logo är förbundets egen och ska inte användas av någon annan än veterinärförbundet på brevpapper etc.

För förbundets medlemmar finns möjlighet att använda logon med tillägget *Medlem av* enligt nedan:

Förbundsmedlem som önskar använda medlemslogon på brevpapper, kuvert, receptblanketter, hemsidor etc måste även ange sitt namn tydligt. Medlemslogon kan erhållas från förbundskansliet.

Djursjukhus och djurkliniker får inte använda logon utan att skriva ut veterinärernas (förbundsmedlemmarnas) namn. Ett djursjukhus eller en djurklinik kan inte vara medlem i veterinärförbundet – endast personer. Däremot kan ett djursjukhus eller djurklinik vara medlem i Svenska Djursjukhusföreningen och kan då lämpligen använda Svenska Djursjukhusföreningens logo. ■

Vikarierande generalsekreterare för SVS utsedd

SVS generalsekreterare Christina Arosenius är sjukskriven ca tre månader från den 21 januari 2008. Som vikarie för henne har veterinärförbundet anställt länsveterinären i Stockholm, Maria Jackert-Jernberger. Maria blev färdig veterinär 1990 och har förutom diverse vikariat också arbetat en period på SVA innan hon blev länsveterinär. Maria kommer att nås på samma telefonnummer och e-postadress som Christina Arosenius, dvs telefon 08-545 558 24 eller e-post: christina.arosenius@svf.se

Regiondjursjukhuset erbjuder djursjukvård av mycket hög klass, med unika resurser och specialistkompetens inom flera områden. Här arbetar ca 125 veterinärer och djursjukvårdare, fördelade på klinikerna Smådjur och Stordjur. Vi vårdar över 26.600 patienter varje år, vilket gör oss till ett av Europas största djursjukhus.

Ordkonst/LNA

Stordjurskliniken söker legitimerade hästveterinärer

Bli en av våra viktiga sommarvikarier

Under sommarhalvåret är beläggningen på klinikens vårdavdelning stundtals mycket hög och därför behöver vi förstärka bemanningen under perioden 2008-04-01 – 2008-09-01. Vikariaten, som främst riktar sig till relativt nyutexaminerade veterinärer, är ett utmärkt tillfälle att under handledning starta sin karriär som stordjursveterinär. Vi söker dig som är ambitiös, noggrann, fokuserad och serviceinriktad. Du måste ha ett gott humör och god förmåga att uttrycka dig i tal och skrift.

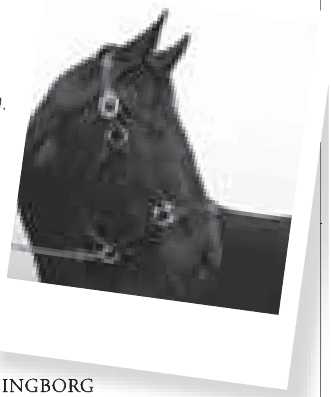

För mer information om vikariaten, kontakta *klinikchef Lotta Persson* eller *överveterinär Anna Johansson*. Ansökan inklusive meritlista (och gärna referenser) skickas senast 2008-02-15 till:
Lotta Persson, Regiondjursjukhuset Helsingborg Stordjur, Box 220 97, 250 23 Helsingborg.

REGIONDJURSJUKHUSET • HELSINGBORG
Det bästa för djuren

Bergavägen 3 • 250 23 Helsingborg • Smådjur 042-16 80 00 Jour 042-16 80 80 • Stordjur 042-16 80 50 Jour 042-16 80 70 • www.djursjukhus.com

kongresser & kurser

Svenska

Nya

1–3/2 -08. Veterinary Herbal Medicine foundation course arrangeras i Oslo, Norge av NoVAS. Info: www.novas.dk, www.integratecpd.com

12/2 -08. Temadag i Antibiotika-policy hund och katt arrangeras av Läkemedelsakademin i samarbete med Sektionen läkemedel för djur.
Info: www.lakemedelsakademin.se

22/2 -08. Veterinärseminarium: Frakturkirurgi med vinkelstabila skruvar samt TPLO-tekniken arrangeras i Solna av Synthes AB. Info: ronnlund.mia@synthes.com
(se annons i denna tidning)

6–8/3 -08. Kurs i avancerad bilddiagnostik, suturer och suturteknik, amputationer, övre luftvägsoperationer och fallbeskrivningar arrangeras i Sånga Säby (Svartsjö, Stockholm) av Skalpellen. Info: Ulf eller Anna på Animalen i Södertälje, tel 08-550 886 66, e-post ulf@animalen.se, atl@animalen.se, hemsida www.vetrinet.com/skalpellen
(se annons i denna tidning)

12–13/3 -08. Fortbildningkonferens arrangeras i Kolmården av Svenska Djurhälsovården. Info: www.svdhv.org
(se annons i denna tidning)

5–6/9 -08. 17:e kongressen för European Veterinary Dental Society arrangeras på SLU i Uppsala av EVDS.

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare ca 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Livsmedelsverket har som mål att vara en av Sveriges bästa arbetsplatser som utmärks av strävan att vara fri från diskriminering och ge lika möjligheter för alla Se även www.slv.se.

Livsmedelsverket söker till region Norr

veterinärinspektör

Stationeringsort kan diskuteras.

Arbetsuppgifter
På enheten för köttillsyn arbetar vi med kontroll, livsmedelshygien och smittskyddsfrågor inom området kött. Vi arbetar aktivt för att effektivisera den offentliga kontrollen och för en likvärdig tillsyn i hela Sverige.

Som regional inspektör arbetar du med att godkänna anläggningar och granska företagens system för att styra sin process mot säkra livsmedel.

Kvalifikationer
Du förutsätts ha svensk veterinärlegitimation. Du behöver kunna arbeta självständigt och ha mycket god kommunikations- och samarbetsförmåga. Erfarenhet av livsmedelshygien, kvalitetsfrågor i livsmedelsproduktion samt köttbesiktning är meriterande. Vi förutsätter att du har fallenhet för och relevant erfarenhet av myndighetsutövning och att du behärskar svenska och engelska bra i tal och skrift. B-körkort behövs för tjänsten.

Upplysningar
Du är välkommen att kontakta regionchef Arja Kautto, region Norr, 070-524 55 68. Representant för SACO är Lazslo Lak, 070-608 53 19, och för ST Magnus Blomberg, 0480-572 92.

LIVSMEDELS VERKET

Ansökan
Välkommen med Din ansökan, märkt dnr 5256/07, *senast den 12 februari 2008* till adress Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post Livsmedelsverket@slv.se.

Info: e.berglund@swipnet.se

22–25/9 -08. AO Nordic Small Animal Course in Fracture Treatment: Principles arrangeras i Enköping av AO Courses. Info: AO Courses, Box 6087, 171 06 Solna, tel: 08-7437110, fax: 08-6414856, e-post: info.se@ao-courses.com (se annons i denna tidning)

Tidigare publicerade

24–26/1 -08. Kurs i Diagnostik och behandling av hälta hos hund, Västerås och Strömsholm. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB (SVT 16/07)

31/1–1/2 -08. Kurs i Kiropraktik och fysiologi, Åre, arr: SVS hästsektion (SVT 15/07)

31/1–1/2 -08. Kurs i Fractures for Dummies, Stockholm, arr: SPUV (SVT 15/07)

2/2 -08. Kurs i Röntgenteknik/Anatomi arrangeras av Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB (SVT 16/07)

8–9/2 -08. Kurs i smådjursreproduktion, Stockholm. Arr: Sällskapet för smådjursreproduktion (SVT 16/07)

11–15/2 -08. Kurs i artificiell insemination, häst arrangeras av Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU. Info: Anne-Marie Dalin, tel: 018-67 19 48, Anne-Marie.Dalin@kv.slu.se (SVT 14/07)

29/2–1/3 -08. Kurs i Klinisk cytologi arrangeras av Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB (SVT 16/07)

14–15/3 -08. Kurs i Difficult Medical Cases, Stockholm, arr: SPUV (SVT 15/07)

8–9/4 -08. Kurs i Generell endoskopi arrangeras av Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB (SVT 16/07)

24–25/4 -08. A guide to colic in the horse, Strömsholm, arr: Regionhästsjukhuset Strömsholm (SVT 15/07)

25–26/4 -08. Kurs i Respirationssjukdomar hos hund och katt, Ängelholm, arr: SPUV (SVT 15/07)

15–16/5 -08. Kurs i Endokrinologi arrangeras av Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB (SVT 16/07)

16–19/5 -08. Kurs: Retorik i Toscana arrangeras av Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB (SVT 16/07)

27–29/5 -08. Meeting Global Challenges in Research Cooperation, Uppsala. Arr: Centre for Sustainable Development, Uppsala Universitet och SLU i samarbete med SIDA (SVT 16/07)

29/5–1/6 -08. 7th European Veterinary Emergency and Critical Care Congress om The trauma patient, Göteborg. Arr: EVECCS (SVT 16/07)

Djurkliniken i Sundsvall

Klinikveterinär smådjur sökes

Djurkliniken i Sundsvall söker en klinikveterinär med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar.

På djurkliniken, som är centralt belägen i Sundsvall, arbetar idag sex veterinärer på heltid och nio sköterskor, en BMA och en administratör. Vi har ca 14 000 patienter/år och har öppet dag och kväll samt jour varannan helg. Kliniken är ansluten till SLA och medlem av Svenska Djursjukhusföreningen.

Kliniken genomgår just nu en renovering och ombyggnad efter en vattenskada. Operation byggs om, bilddiagnostikavdelningen blir ny med ultraljud och direktdigitalröntgen. Vårt laboratorium är väl utrustat och förestås av vår BMA.

En av våra veterinärer har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar och en annan är specialist steg 2, reproduktion. Ständigt sker en kompetensutveckling av personalen. Tempot kan tidvis vara högt med flera akutfall samtidigt. Vi värdesätter dig som är pålitlig, har hög moral samt har en positiv grundsyn. Patient- och journalhantering görs i Trofastmiljö.

Tjänsten är på heltid, tillträde och lön efter överenskommelse.

Frågor om tjänsten besvaras av chefveterinär Catarina Kjellerstedt, e-post nina.djurkliniken@telia.com eller telefon 060-14 70 16.

Skicka din ansökan till annika.stafren@telia.com

Välkommen till ett glatt team
www.djurkliniken.se

Välkommen till Sundsvall!
Shoppingstaden – Spelstaden – Kultur och nöjesstaden – Idrottsstaden! Här finns något för alla smakriktningar.

Staden ligger mitt i Sverige på ostkusten och Du tar dig lätt hit med flyg (55 min till Stockholm) och tåg (3 timmar och 20 min till Stockholm).

Du bor nära naturen med goda möjligheter för fiske, vandring, ridning, skidåkning, segling och golf.

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

Nya

10–12/7 -08. CESMAS 2008 – Connference on Equine Sports Medicine and Science arrangeras i Utrecht, Nederländerna. Info: Arno Lindner, Heinrich-Röttgen-Strasse 20, D-52428 Jülich, Tyskland, tel: 0049-2462 340 430, fax: 0049 2461 340 484, arnolindner@t-online.de, www.cesmas.info

Tidigare publicerade

26–27/1 -08. Kurs i Advanced Magnetic Resonance Imaging for Horses, Bonn, Tyskland (SVT 16/07)

28/1–1/2 -08. 10th Congress of World Equine Veterinary Association, Moskva, Ryssland. (SVT 10/07)

30/1–3/2 -08. Kurs i Veterinary Chiropractic, Module IV: Extremities, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/07)

30/1–3/2 -08. Kurs i Veterinary Chiropractic, Module III: Sacropelvic, i närheten av München, Tyskland. (SVT 11/07)

4–5/2 -08. Equine Hoof Days, San José, Costa Rica. (SVT 12/07)

5–9/3 -08. Kurs i Veterinary Chiropractic, Module IV: Extremities, i närheten av München, Tyskland. (SVT 11/07)

11–18/3 -08. Kursresa för smådjursveterinärer till Phoenix, Arizona, Danmark (SVT 15/07)

12–16/3 -08. Kurs i Veterinary Chiropractic, Module V: Integrated, Sittensen, Tyskland. (SVT 10/07)

16–20/4 -08. Kurs i Veterinary Chiropractic, Module V: Integrated, i närheten av München, Tyskland. (SVT 11/07)

22–25/6 -08. 20th International Pig Veterinary Society Congress, Durban, Sydafrika. (SVT 11/07)

13–17/7 -08. 16th International Congress on Animal Reproduction, Budapest, Ungern (SVT 16/07)

27–31/7 -08. World Veterinary Congress 2008, Vancouver, British Columbia, Kanada. (SVT 2/07)

20–24/8 -08. WSAVA and FECAVA Congress, Dublin, Irland (SVT 16/07)

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Professor within Equine Internal Medicine

The University of Copenhagen, Faculty of Life Sciences, Department of Large Animal Sciences wishes to appoint a professor within Equine Internal Medicine from June 1st 2008 or as soon as possible thereafter.

The professor's duties will comprise research and teaching in Equine Internal Medicine. The appointee should have qualifications within following areas:

- Clinical research within equine internal medicine, preferably within one of the topics: equine lower airway diseases, cardiology, gastrointestinal diseases
- Clinical teaching
- Equine clinical experience
- Visible leadership and management skills.

Employment and remuneration will be according to the Agreement between the Danish Ministry of Finance and the Danish Confederation of Professional Associations.

In order to apply for the post you must obtain the complete job advertisement. The advertisement is available at http://www.life.ku.dk/jobs

The deadline for applications is March 3rd 2008 at 12.00 noon.

The Faculty of Life Sciences is one of Europe's leading university environments in the areas of food, health, plants, biotechnology, natural resources, the environment and related academic areas.
Our research and degree programmes are centred on knowledge and tools that can help secure a brighter future for humans, animals and plants.

Read more about The Faculty of Life Sciences at www.life.ku.dk.

Founded in 1479, the University of Copenhagen is the oldest university in Denmark. With approximately 37,000 students and 7,500 employees, the University is the largest university in Scandinavia. According to an international survey the University is ranked as number eight in Europe, and it is a member of the International Alliance of Research Universities (IARU). www.ku.dk/english.

Smådjursveterinär

till välutrustad mindre klinik med bra patientunderlag.

Självständigt arbete. Dagtid. Hel- eller deltid. Kollektivavtal finns.

Tillträde februari–mars. Varaktighet 6 mån ev. längre.

Telefon: 0506-164 60
E-mail: djurklinik@spray.se

Ansökan till:
Tassarnas Djurklinik AB, Norra Torggatan 14, 545 30 TÖREBODA

SPECIALISTKOMPETENS

I ENLIGHET MED SJVFS 2001:89 har SVS utfärdat intyg om specialistkompetens i specifika ämnesområden, hundens och kattens sjukdomar för

- Marita Asp Tauni, Internmedicin
- Babette Baddaky Taugbøl, Dermatologi
- Jan Frendin, Kirurgi/Anestesiologi
- Ulrika Hermansson, Reproduktion
- Sune Jerre, Kirurgi
- Marcel Lee, Kirurgi
- Charles Ley, Bilddiagnostik
- Marianne Mellgren, Dermatologi
- Ida Möller, Oftalmologi
- Ann Pettersson, Odontologi
- Henriette Strøm, Kirurgi

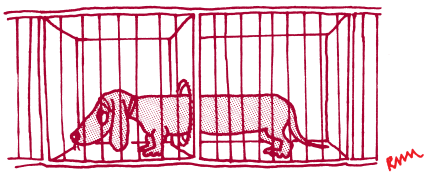

Jobb som distriktsveterinär

Distriktsveterinäravdelningen söker nu veterinärer till följande stationer:

Älmhult – ett långtidsvikariat/ev. stationchef 100 % (dnr 06-13044/07)
Älmhult – ett långtidsvikariat 100 % (dnr 06-13045/07)
Falköping – ett långtidsvikariat 100 % (dnr 06-13046/07)
Norrköping – en tillsvidaretjänst 100 %(dnr 06-13047/07)
Högsäter – en tillsvidaretjänst 100 %(dnr 06-13048/07)
Mora – ett långtidsvikariat 100 %(dnr 06-13049/07)
Vännäs – ett långtidsvikariat 100 %(dnr 06-13050/07)

Fullständig annons finns på Internet där det även går att finna korttidsvikariat och eventuellt ytterligare lediga anställningar:
www.sjv.se

Sista ansökningsdag är 5 februari 2008 om inget annat anges i annonsen.

Jordbruksverket 551 82 Jönköping tfn 036-15 50 00
e-post: jordbruksverket@sjv.se

Distriktsveterinärerna
JORDBRUKS VERKET

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande	
ÅSA BERGQUIST	0418-66 21 62
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
FREDRIKE RITTER	033-10 59 25
SUZANNE SANDQUIST	0480-551 81
ELÖD SZANTO	0501-101 68
MARGARETA WIDELL	018-31 50 28
PETER ZAFF	070-216 69 80

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
HANS BOSTRÖM	070-347 85 55
Vice ordförande	
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
Sekreterare	
URSULA WENNSTRÖM	070-942 62 58
Vice sekreterare	
ARJA KAUTTO	070-373 51 45
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	044-10 60 51
KAJSA GUSTAVSSON	070-924 56 86
LARS-ERIK STABERG	070-604 06 45

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
LENNART GRANSTRÖM	070-642 36 23
Sekreterare	
ANNE BRUNBERG	070-668 77 16
Kassör	
JOHANNA ZWENSON	0705-22 04 90
Suppleant	
BJÖRN LINDEVALL	013-27 40 81

Tidigare riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund (DVF, BVF, SYVF, FVET, VIAT, FVVI, DaVF) ingår från 1 januari 2006 inte längre i förbundets organisation.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
BIRGITTA LARSSON

THERESE EDSTRÖM
ARJA KAUTTO
THOMAS MANSKE
BENGT RONÉUS
BODIL STRÖM-HOLST

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
THERESE EDSTRÖM

Sekreterare
AINA MOE BÄCK

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
THOMAS MANSKE

Sekreterare
ANNA HELMER

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
BENGT RONÉUS

Sekreterare
JOHAN BLIX

LIVSMEDELSSEKTIONEN

Ordförande
ARJA KAUTTO

Sekreterare
NASERSHA ARZOOMAND

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BODIL STRÖM-HOLST

Sekreterare
LOTTA MÖLLER

Hedervärd hustruinsats

ILL: KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON

DENNA HÄNDELSE utspelades en dag för cirka 30 år sedan i en distriktveterinärs slitsamma men också omväxlande och intressanta arbete. På den tiden var inte dagens mobiltelefon tillgänglig, utan telefonpassningen sköttes praktiskt taget alltid av distriktveterinärernas hustrur då veterinären var ute på sjukbesök. En arbetsinsats som dessa kvinnor aldrig har fått röna någon rättmätig uppskattning för. Mycken rådgivning krävdes och förmedlades via veterinärhustrun i avvaktan på att veterinären kunde spåras.

DENNA HISTORIA inträffade en söndag då undertecknad hade beredskap i ett ganska stort område och var på resande fot en stor del av dygnet. Hustrun skötte telefonen i vanlig ordning. Vid hemkomsten meddelade hustrun, som hade mottagit ett telefonsamtal från en upprörd djurägare, att hans häst hade svalt en nyckel och veterinären måste komma snarast möjligt. Dessutom ville han få råd om vad han kunde göra under väntetiden.

Detta var ju inte något rutinfall, men hustrun drog sig till minnes en gammal huskur; nämligen att om en hund svalt ett vasst föremål kan man ge denne ett rejält mål mat bestående av sparris. Den trådiga sparrisstrukturen lindar in föremålet till ett ofarligt paket säger traditionen.

Hustrun hoppades att detta kunde vara en utväg men gjorde sig emellertid skyldig till en felsägning och rekommenderade ägaren att ge hästen spagetti i stället för sparris.

Vid lunchtid möttes undertecknad av en mycket bekymrad hustru som misstänkte att hon förväxlat sparris med spagetti i sin framprovocerade rådgivning. Undertecknad anade oråd vid rapporteringen av två anledningar: 1. Hästar sväljer ytterst sällan främmande föremål, i synnerhet inte av en nyckels storlek. 2. Djurägaren i fråga, GP, var känd för att då och då vara beskänkt med övermåttan alkohol.

Hästägaren, GP, kontaktades varvid följande telefonsamtal följde:

Vet: – Har du bekymmer med din häst?
GP: – Ja den har svalt en nyckel.
Vet: – Såg du när den gjorde det?
GP: – Nej men min hustru såg det, och jag har inte fått tag på någon spagetti.
Vet: – Näähä?
GP: – Jag kom ju inte in i garaget, så jag kunde inte köra och köpa spagetti.
Vet: – Varför det?
GP: – Hästen har ju svalt garagenyckeln.

Då förstod veterinären hur landet låg och försäkrade GP att nyckeln kommer fram i morgon bitti. ”Så fort går det väl inte?” menade GP, men accepterade sedan undertecknads prognos. Dagen efter hade nyckeln mycket riktigt kommit fram.

HEDRAS BÖR denna kvinna som genom sitt fyndiga ingripande avstyrde att hennes man körde rattonykter, dessutom undvek hon troligen också hustrumisshandel. En ”nyckelfråga”!

OLLE WALLIN
fd distriktveterinär

PERSONNOTISER

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

Födelsedagar i februari 2008

Stig L Jansson, Getinge, 75 år den 1/2
Håkan Björklund, Alnö, 60 år den 7/2
Kais Odisho, Skövde, 50 år den 8/2
Margareta Pettersson, Sundsvall, 70 år den 9/2
Georg Brännland, Visby, 80 år den 10/2
Bo Eberhardson, Kalix, 60 år den 14/2
Gunnar Andersson, Kristinehamn, 70 år den 15/2
Sam Paulson, Nyköping, 70 år den 16/2
Lennart Rådberg, Köping, 70 år den 16/2
Rune Harling, Årjäng, 80 år den 17/2
Sven Österling, Uppsala, 90 år den 18/2
Bengt C Johansson, Falkenberg, 50 år den 22/2
Lars Eric Hellström, Läckeby, 70 år den 23/2
Gunnar Tollerz, Uppsala, 80 år den 27/2
Anita Leideman, Malmö, 50 år den 28/2
Kerstin Stymne, Stjärnsund, 60 år den 29/2

Avlidna

Leg veterinär **Lars Falk** har avlidit den 20 oktober 2007. Han föddes 1947 i Härnösand, Västernorrlands län och avlade veterinärexamen 1980. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

F distriktsveterinär **Ingemar Persson** har avlidit den 21 november 2007. Han föddes 1927 i Norra Ny, Värmlands län, avlade studentexamen i Karlstad 1950 och veterinärexamen 1960. Han hade först diverse vikariat och erhöll 1967 tjänst som distriktsveterinär i Föllinge och 1974 i Östersund med stationeringsort Föllinge t o m juli 1977, därefter Östersund. Han pensionerades från denna tjänst 1990.

Besiktningsveterinär **Fawzi Gamal** har avlidit den 11 december 2007. Han föddes i England 1958 och tog veterinärexamen i Ryssland 1986. 1993 kom han till Sverige och fick efter TUVE-utbildning svensk veterinärlegitimation 2002. Han innehade sedan diverse vikariat inom distriktsveterinärorganisationen och besiktningsveterinärorganisationen. 2003 erhöll han tjänst som besiktningsveterinär vid slakteriet i Linköping, 2006 utnämndes han till veterinärinspektör vid enheten för köttillsyn vid Statens livsmedelsverk i Uppsala och 2007 till veterinärinspektör på region mitt, vilken tjänst han innehade till sin bortgång.

Klinikveterinär **Lennarth Forén** har avlidit den 14 december 2007. Han föddes 1931 i Norrköping, Östergötlands län, avlade studentexamen där 1949 och veterinärexamen 1955. Han arbetade som AI-veterinär vid Kristianstadsortens seminförening 1956 och som assistentveterinär vid Östergötlands läns hushållningssällskap 1959. Från 1969 var han privatpraktiserande i Linköping och Norrköping.

Leg veterinär **Sven Tolling** har avlidit den 15 december 2007. Han föddes 1944 i Uddeholm, Värmlands län, avlade studentexamen i Hagfors 1964 och veterinärexamen 1973. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

F avdelningschef **Sven Österling** har avlidit den 17 december 2007. Han föddes 1918 i Stora Hammar, Malmöhus län, avlade studentexamen i Malmö 1937 och veterinärexamen 1945. Han arbetade som assistent vid Kungliga Veterinärhögskolan 1948 och vid statens institut för folkhälsan 1955. 1958 innehade han tjänst som besiktningsveterinär i Visby och 1963 som överveterinär där. Han utnämndes till länsveterinär i Uppsala län 1966 och till byråchef för hanteringsbyrån vid Statens livsmedelsverk 1972 samt till avdelningschef för hygienavdelningen där 1979. Han pensionerades från denna tjänst 1983.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: ***www.svf.se***

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: ***suzanne.fredriksson@svf.se***

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: ***brita.trybom@svf.se***

BIRGITTA AHLKVIST
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: ***birgitta.ahlkvist@svf.se***

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-POST: ***info@exponera.net***

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2008		SENASTE DAG FÖR ANNONSMATERIAL
1	22 JANUARI	2 JANUARI
2	12 FEBRUARI	22 JANUARI
3	4 MARS	12 FEBRUARI
4	1 APRIL	4 MARS
5	22 APRIL	1 APRIL
6	13 MAJ	18 APRIL
7	3 JUNI	13 MAJ
8–9	24 JUNI	3 JUNI
10	12 AUGUSTI	22 JULI
11	2 SEPTEMBER	12 AUGUSTI
12	23 SEPTEMBER	2 SEPTEMBER
13	14 OKTOBER	23 SEPTEMBER
14	4 NOVEMBER	14 OKTOBER
15	25 NOVEMBER	4 NOVEMBER
16	16 DECEMBER	25 NOVEMBER

MANUSSTOPP FÖR ARTIKLAR:
En vecka före senaste dag för annonsmaterial. Mer information finns på www.svf.se

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2008
Sverige: 1 110 kronor + moms.*
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.
**Medlemmar i förbundet har 250 kronor i rabatt*

FACKPRESSUPPLAGA 2006 – 3 000 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*